

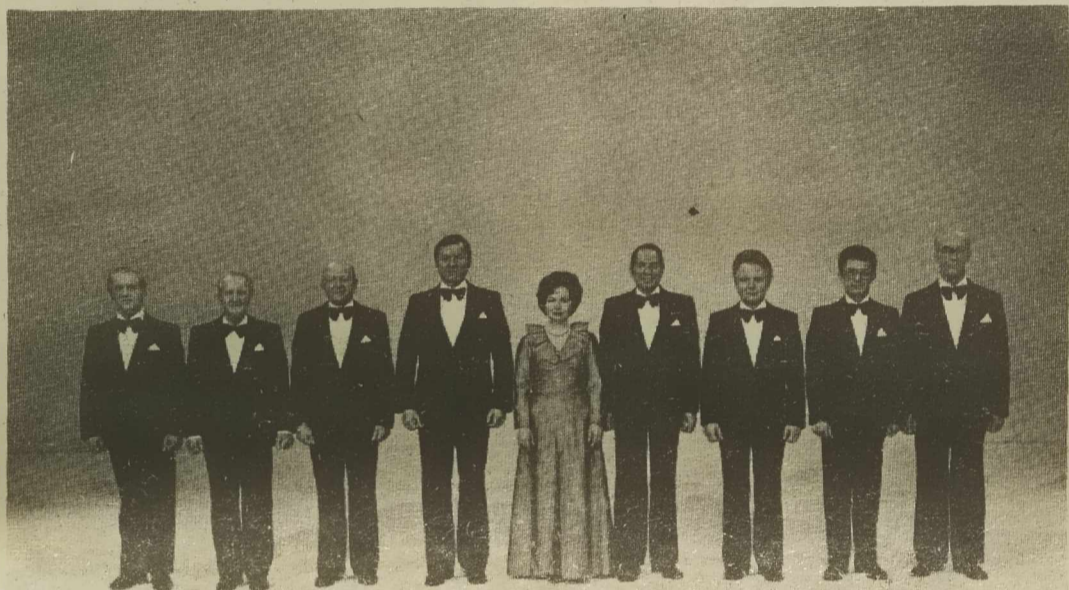
Leto XXXIII
Št. 10

Murska Sobota,
6. februarja 1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

Koroški akademski oktet v Murski Soboti

— V počastitev slovenskega kulturnega praznika gostuje v ponedeljek, dne 9. februarja 1981, ob 19.00 uri v dvorani kina Park Koroški akademski oktet. S koncertom priznane ansambla bodo obiskovalci vsekakor navdušeni, s svojo prisotnostjo pa prispevali k prazničnemu vzdušju.

V znamenju kulturnega praznika

Čudni ljudje smo Slovenci, da si za svoj kulturni praznik izberemo dan smrti. Razumljiveje bi bilo, če bi bil Prešernov dan tisti decembrski, ko se je veliki pesnik rodil, ne pa, da posegamo po dnevu, ko je njegova muza utihnila. Prav na 8. februar zdaj podeljujemo priznanja kulturnim delavcem za njihovo delo in velikokrat delamo napako, da jo vročamo prepozno. Ne ljudem na višku njihove ustvarjalnosti, ampak takrat, ko že nekoliko »izpeti« dobijo priznanja kot tolažilne nagrade. Tudi ob tem času sicer pridejo prav, kako da ne, saj prav vsak rad prejme pohvalo v takšni ali drugačni obliki kot navsezadnje sprejemamo slovenski kulturni praznik in ga slavimo na dan Prešernove smrti.

V Pomurju ga bomo po več kot mesečnem zatišju, ki je označevalo kulturno sezono prehoda iz starega v novo leto in čez polletne počitnice, zabeležili s številnimi prireditvami. Na sam Prešernov dan, tokrat je na koledarju nedelja, jih bo sicer manj. Le v (že tako kulturno živahnih) Radencih bo slovenski kulturni praznik zabeležen s koncertom mešanega pevskega zbora Obala iz Kopra, ob tej priliki pa bodo v Razstavnem salonu hotela Radin odprli razstavo akvarelov akademskega slikarja Aladina Lanca iz Kamnika. V ostalih pomurskih krajih se bodo priredile v počastitev slovenskega praznika zvršale od petka do vključno ponedeljka. Čeprav kronološko slednji, bo med najpomembnejšimi gotovo koncert Koroškega akademškega okteta. Priznani pevci so bili napovedani v Murski Soboti že v sklopu prireditev ob odprtju nove galerije, saj bi se z njihovim nastopom le-te morale zaključiti in slavnostno obeležiti dan republike. Pa so bili takrat zasedeni in so jih zamenjali domačini — pevci sindikalnega pevskega zbora Stefan Kovač. Ni kaj reči, dostojno so to opravili, da prihajajo zdaj k nam tudi obljubljeni koroški pevci, pa smo lahko le veseli.

Prav tako smo lahko zadovoljni, da je zagretim len-davskim kulturnikom uspelo v mesto ob meji privabiti mojstra portretov in priznanega likovnika Božidarja Jakca. Njegovo razstavo portretov kulturnih in javnih delavcev posreduje Umetnostna galerija Maribor, to da se bo odprta razstave in okrogle mize na temo svoje ustvarjalnosti osebno udeležil, pa je nedvomno velik uspeh vseh, ki so si prizadevali, da bi priletnega umetnika pozdravili v svojem okolju.

Likovna prizadevanja na Gorenjskem bomo lahko v obliki že nekajletne izmenjave s soboško enoto za galerijsko dejavnost pri Kulturnem centru tokrat spremljali v prostorih nove galerije, ki je nedvomno največja pridobitev minulega leta in jo zato kaže v dobri meri izkoristiti in prireditve v njej približati obiskovalcem. Tudi tistim, ki jih pot le redko zanese na razstave, pa jih lahko, če ne že slike, privabijo koncerti ali druge prireditve, obenem pa si tako mimogrede zapomnijo tudi, kaj ponujajo stene. Le ponudba mora biti dovolj vabljiva in dejavnost popularizirana, racionalno pa izkoriščen tudi prostor. Tega je dovolj tudi v grajski dvorani, ki je bila svojčas kinodvorana, zdaj pa je prizorišče prireditev za najmlajše ob koncu leta in občasnih gostovanj. Lutk na primer, ki jo bodo poživile v času občinske lutkovne revije, katera se odvija na današnji dan (petek), v kratkem pa ji bo sledila tudi medobčinska revija lutk.

V ljutomerskem domu kulture bodo v počastitev slovenskega kulturnega praznika imeli glavno besedo recitatorji, pridana bo tudi glasba in tako tradicija prleške metropole, katere prvi tabor na Slovenskem priča o kulturni dejavnosti, ne bo izneverjena. V Vučji vasi pa bodo svoj delež kulturi dodali tamburaši, ki pripravljajo srečanje tamburaških orkestrrov Pomurja.

Lahko bi našli še kar nekaj prireditev, pa si jih lahko preberete v kulturnem koledarju na peti strani, Kulturna obzorja poimenovani. Tam so pripisane tudi ure, kdaj se bodo kulturne prireditve zvrstile, da ne boste zamudili nanje. Saj jih kaže spremljati, kajti kdo ve, ali potem spet ne bo zatišja in bo morala biti televizija tista, ki bo pestrila večere, če že filmski spored redkih pomurskih kinematografov zaradi gospodarske računice ne bo moral postreči z izključno umetniškimi filmi, gledališka ponudba pa iz stabilizacijskih (in drugih) razlogov še redkejša.

BRIGITA BAVČAR

DOLGOROČNA USMERJENOST V IZVOZ — POGOJ ZA USPEH

Zaostreni pogoji gospodarjenja v letu 1980 so se odražali tudi v poslovanju pomurskih organizacij združenega dela. Čeprav zaključni računi še niso pripravljene, lahko že zdaj ugotovimo, da so bili uspešnejši v tistih delovnih kolektivih, kjer so se vključili v izvajanje stabilizacijskih ukrepov. Med pomembne naloge, ki si jih je zastavilo gospodarstvo, sodi gotovo tudi povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza.

Daljši zapis o tem, kako so v teh prizadevanjih uspeli v pomurskih delovnih organizacijah, najdete na straneh 8 in 9.

V Čepincih bi bili zadovoljni, če ...

Z OBISKA V ČEPINCIH — Te dni, ko smo se podali na pot v Čepince, da bi zabeležili vsakdanji utrip kraja in tudi njihove probleme pa načrte, je sonce še prijetno grelo, kot da ne bi bilo zime. Le krpe snega in trije mladi čepinski smučarji so jo »izdajali«. Reportažni zapis z obiska v Čepincih lahko preberete na 24. strani.

(Foto: J. G.)

stran 2

ROZLJANJE Z
OSTRIMI
BESEDAMI

Vedno manj zdomcev

Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZK Slovenije se je pred nedavnim v Trstu pogovarjal s člani tržaške federacije Komunistične partije Italije o sedanjem trenutku in o perspektivah socialističnega samoupravljanja pri

nas. Govoril je tudi o zdomstvu in dejal, da se s problemom zdomstva ne hvalimo, prav tako pa ga tudi ne prikriavamo. Dolgo so zdomci odhajali po svetu zato, ker doma ni bilo dovolj zaposlitve. Sedaj je čedalje več takšnih, ki ne

odhajajo v druge države, v ZRN, v Avstrijo samo zato, ker ni doma zaposlitve, ampak tudi zato, ker bi radi hitro zaslužili, ker bi si radi hitro ustvarili standard, uredili domačijo, kmetijo, kupili traktor, avto itn. Tega celo, če bi vsakemu lahko takoj odprli delovno mesto, ne moremo preprečiti drugače kot s tem, da zapremo mejo, postavimo stražne stolpe, reflektorje in, kot včasih, streljamo na ljudi, če poskušajo ilegalno čez mejo. Tega ne moremo in nočemo storiti. Kolikor nam je hudo, da morajo delavci zapuščati domovino, včasih pustiti družino za več let in živeti v tujini, tako bi nam bilo še bolj hudo, če bi morali izvajati takšno nasilje nad ljudmi.

Velika vrednota naših ljudi je občutek, da imajo potni list in da lahko potujejo po svetu, da se ne počutijo kot v taborišču, kjer so zaprte meje. Zdaj je čedalje več ljudi, ki se vračajo. Število zdomcev se zmanjšuje, že dolgo jih ni več milijon. V Sloveniji mislimo, da je v Sloveniji takih ljudi, ki bi odhajali zato, ker nimajo delovnega mesta, tako malo, da ni vredno omembe. In tudi število zdomcev — Slovencev se zmanjšuje.

Stari spori med sosedi

Med južnoameriškima državama Ekvadorjem in Perujem je prišlo do vojaškega spopada. Ekvadorske čete so vdrlje na perujsko ozemlje. Gre za sporno določitev meje med obema državama, zaradi česar je že leta 1941 prišlo do vojne, v kateri je Peru zabeležil vojaško zmago. Določili so novo mejo v dolžini 1618 kilometrov, za 78 kilometrov v andskem pogorju in amazonskem področju pa se niso mogli sporazumeti. Ekvador je tako izgubil skoraj polovico svojega ozemlja (okrog 200 tisoč kvadratnih kilometrov). Kot kaže ekvadorski vojaški napad ni uspel.

Področje Amazonije in doline v vznožju Andov je za obe državi velikega strateškega pomena, saj perujska naftna družba Petropu skupaj z ameriško družbo Occidental Petroleum na perujski strani načrpa več kot 100 tisoč sodov nafte na dan, kar je približno polovico celotne perujske proizvodnje nafte. ekvadorska družba Cete pa skupaj z ameriško družbo Texaco načrpa 60 tisoč sodčkov več. Zaradi tega nekateri opazovalci menijo, da so v konflikt vpletene tudi ameriške multinacionalne družbe, ki upajo, da bodo iz sosedskega spora izvlekle dobiček.

Rožljanje z ostrimi besedami

Ronald Reagan, ki je prvič nastopil pred novinarji, odkar je postal predsednik, je na vprašanje o možnosti, da bi novi režim nadaljeval politiko popuščanja do Moskve, odvrnil, da je bila to doslej „enosmerna cesta“. Dejaj je: „Ne poznam nobenega sovjetskega voditelja od revolucije do današnjega vodstva, ki na različnih komunističnih kongresih ne bi večkrat ponovil, da je sovjetski cilj širjenje svetovne revolucije in svetovna socialistična ali komunistična država.“

Ameriški časopisi so to izjavo komentirali in zapisali, da v ameriški prestolnici ni bilo slišati takšnega besednjaka od najbolj napetih let hladne vojne. Napad generala Alexandra Haiga na ZSSR kot državo, ki „spodbuja mednarodni terorizem“, nota, ki jo je Washington poslal Moskvi v zvezi s Poljsko in zadnje Reaganove izjave so, kot piše New York Times, „verbalni napad brez primere“.

Ko je predstavnik State Departmenta podrobneje obrazlo-

žil Haigovo izjavo „o terorizmu“ je dejal, da se Moskva skriva skoraj za vsako krizo v okviru katere skušajo „doseči spremembe po nasilni poti“. Ko so ga novinarji vprašali ali sodi boj upornikov proti sedanjemu afganistanski vladi k primerom „mednarodnega terorizma“, je to zanikal. Na vprašanje, ali so Palestinci, ki branijo svojo zasledeno domovino, ali borci za osvoboditev Namibije izpod Južne Afrike tudi teroristi, je predstavnik State Departmenta dejal, da se noče spuščati v podrobnosti.

Sporazumu o razorožitvi, ki sta ga lani na Dunaju podpisala Carter in Brežnjev, novi ameriški predsednik najbolj očita, da „obema stranema“ omogoča nadaljnje hitro oboroževanje, sam pa je — kot je dejal — za sporazum, ki bi oboroževanje omejil oziroma skrčil. O prepovedi izvoza več kot 8 milijonov ton pšenice na leto v ZSSR novi predsednik pravi, da temu ukrepu nasprotuje, ker so njegovo breme zvalili na ameriške farmarje.

Lahko bi rekli, da je še najbolj stvarna ocena tujih opazovalcev v Moskvi, kakšni so moskovski odmevi na prve izjave novega ameriškega predsednika, tista, ki pravi, da so v Moskvi predvsem zaskrbljeni nad tem, kam utegne pripeljati človeštvo politika, za katero se je bil po prvih znakih sodeč odločil Reagan. V prvih komentarjih je bilo razbrati, da je Reagan „osedlal starega konja antisovjetizma“ — konja hladne vojne.

Posreden odgovor na Reaganove izjave je bila priljubljena moskovska televizijska oddaja „studio 8“ v kateri so povedali, da je zdaj nakopičenega v svetu toliko jedrskega orožja, da pride na vsakega prebivalca Zemlje toliko jedrske moči, kolikor je vsebuje deset ton klasičnega razstreliva TNT. Toda atomska bomba pušča za seboj še žarčenje, pobije pa tudi devet desetim zdravstvenega osebja, uniči zdravila, da je človeštvo v celoti zapisano uničenju, če bi do take vojne prišlo.

Pravda je o Reaganovih izjavah zapisala, da kaj takega, kar je dejal, iz ameriške administracije „ni bilo slišati že trideset let“, od časov najhujše hladne vojne.

Na posebno ostre odmeve je naletela izjava Alexandra Haiga, po kateri „podpira Sovjetska zveza mednarodni terorizem“. Sovjetski komentatorji menijo, da je Sovjetska zveza vedno obsojala terorizem, toda Haig to povezuje s podporo narodnoosvobodilnim gibanjem. Podpori tem pa se — kot je rečeno — ne bo odpovedala. Gre za dve povsem ločeni stvari, pravijo sovjetski komentatorji, in druga ni prav v nikakršni zvezi s „terorizmom“. S takšnimi trditvami hoče imperializem le vsako narodnoosvobodilno gibanje razglasiti za terorizem in s tem opravičiti lastno vmešavanje — resnični terorizem.

V romunskem banatskem mestu Temišvaru so se srečali naši in romunski voditelji. Z naše strani so bili prisotni: predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović, član predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc in zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec. Srečanje in uradni pogovori so potekali v znamenju zglednih dobrososedskih odnosov in sodelovanja. Na sliki: romunski državni in partijski voditelj Nicolae Ceausescu in Stane Dolanc.

Varovanje človekovega okolja

V stalni konferenci mest in občin Jugoslavije so te dni ugotovili, da smo se tudi v varovanju človekovega okolja zagnali preveč hlastno, s prevelikim pričakovanjem, da bo vse teklo tako kot si zamišljamo. Pokazalo pa se je, da nam zrak, voda in zemljišče povzročata večje nevarnosti kot pa smo mislili, da nam bodo v napoto. Onesnaženja človekovega okolja se pač ne moremo tako zlahka znebiti kakor nam zlahka uhajajo smeti iz rok.

Najbolj oprijemljivo je zdaj stanje na reki Savi, o varovanju katere smo najprej sprejeli družbeni dogovor, ki nam je pravzaprav nekaka svetilka na poti samoupravnega urejanja zadev varovanja človekovega okolja. Vendar je Sava samo del naših voda — reka, ki teče skoraj čez vso Jugoslavijo. Razen Save pa so še manjše reke, vendar z bolj onesnaženim okoljem kot Sava. Omenili so Moravo, ob kateri živi 3,5 milijonov ljudi pa Neretvo in Jadran. In šele potem se je znašel nek sogovornik, ki je o problemu onesnaževanja Save napisal doktorsko disertacijo.

Mož je dejal, da je pred desetimi leti lahko pil vodo iz reke Save, zdaj si pa tega ne more nihče več privoščiti. Toda tudi talne vode so postale že nepitne, ker jih onesnažijo premnoge septične jame. Problem voda je mnogo bolj boleč kot se na prvi pogled zdi. Rudniki, termoelektrarne in drugi veliki onesnaževalci voda so z nami vred v zadregi, kajti varovanje človekovega okolja zahteva toliko denarja kot dobre volje. Denarja pa nikdar ni dovolj.

Uspešnost varovanja človekovega okolja je odvisna od nas samih, od delavcev v tovarnah in od komunalnih služb. Če odteka vsa umazanija v reke, jasno, da te ne morejo biti čiste. Prečiščevanje voda veliko stane, neprečiščene pa škodijo zlasti tistim ljudem, ki živijo ob najbolj spodnjem delu rečnega toka. Zato so v Srbiji najbolj nezadovoljni s stanjem reke Save, češ da je za Šabcem najbolj onesnažena kot je kdajkoli bila — Sava pa priteka iz drugih republik.

PISMO IZ BEOGRADA

Tako se je, povsem naključno, zgodilo, da so omenili kot velikega porabnika vode iz Save in njenega velikega onesnaževalca jedrsko elektrarno Krško v Sloveniji. Nič namreč ne pomaga, če majhni onesnaževalci Save pridno skrbijo za prečiščevanje odpadnih voda, če veliki onesnaževalci ne storijo ničesar. Zakoni, ki so glede tega sprejeti v vseh republikah, pa so precej nemočni, saj so roki za nabavo čistilnih in drugih naprav bili že trikrat odloženi.

V Srbiji menijo, da je treba takemu odlaganju nasprotovati. Predlagajo praktično rešitev, da tistim, ki so z deli že začeli, pa jih še niso končali, ne kaže žugati, pač pa je treba krepko prijeti tiste, ki samo obljublajo, ne naredijo pa ničesar. Podobno naj bi veljalo za vse tiste, ki so nekaj sicer storili, začetega pa ne nameravajo kaj kmalu končati.

Toda ob tem razmišljanju smo slišali tudi ugotovitev, da bi nam prevelika vnema lahko tudi škodovala. V Zenici so na primer naredili vse tako dobro, da se v reko vrača že kar sterilno čista voda. In podobno se dogaja tudi v deželah, kjer so daleč pred nami glede prečiščevanja odpadnih voda. Zdaj so tamkaj pred problemom obnavljanja življenja vode, torej njenega obogatitja z mineralnimi sestavinami, ki dajejo rekam življenje.

S Savo in drugimi rekami takšnih skrbi pri nas še dolgo ne bomo imeli, vendar se zdi, da nam prizadevanja okrog Save vendarle pomenijo žarčenje praktičnega delovanja, ki utegne zlagoma zajeti vse naše vode, zrak in zemljišča, kajti moderno življenje onesnažuje vso naše okolje na najrazličnejše načine, ne samo z odpadnimi vodami in drugimi odpadki, torej ne samo s tistim, kar je vidno. Na spremembo okolja vpliva tudi kmetijstvo, ki uporablja mnogo umetnih gnojil, ta pa vzemirajajo naravno ravnotežje rasti...

Največ težav pri varovanju človekovega okolja pa nam najbrž delajo preveliki načrti tudi na tem področju, saj nam zaradi pomanjkanja sredstev za to zmanjkuje aktivnosti, ki pa ne zahtevajo veliko sredstev, temveč le pripravljenost, da vsak dan storimo nekaj majhnega za varovanje svojega življenjskega okolja.

Viktor Širec

Telegrami

KAIRO — Svetovna banka bo v prihodnjih petih letih odobrila Egiptu dve milijardi 315 milijonov dolarjev posojila, ki ga bodo vložili med drugim tudi za pospešitev kmetijstva. V minulem letnem obdobju je Egipt že dobil nekaj čez dve milijardi dolarjev posojila.

LOS ANGELES — Ameriška vlada bo odpoklicala svoje diplomate iz držav, ki diplomatom ne morejo zagotoviti varnosti, in zdaj proučujejo ukrepe, ki naj bi preprečili incidente, podobne tistem v Teheranu.

LIZBONA — Portugalsko ministrstvo za promet je uradno sporočilo, da pri strmoglavljenju letala — v nesreči je bil ubit predsednik vlade Carniero — ni šlo za sabotžo. Do nesreče je prišlo zaradi pomanjkanja goriva v rezervoarju, ki je oskrboval levi motor.

BAHREIN — Združeni arabski emirati so povečali ceno nafte za tri dolarje pri sodčku. Ta cena bo veljala vse do naslednjega ministrskega sestanka OPEC, ki bo 25. maja v Ženevi.

ALŽIR — Plinovod, ki bo povezal alžirski plin iz Sahare in italijanske potrošnike, so že speljali do Sicilije. Plinovod od Hasi R' Mela do Bologne bo dolg 2500 kilometrov, med Tunizijo in Sicilijo pa so ga položili na morsko dno 600 metrov globoko.

KAIRO — Predsednik izvršnega komiteja PLO Jaser Arafat je v intervjuju za saudski radio izjavil, da je v izraelskih zaporih in koncentracijskih taboriščih zdaj 24 tisoč Palestincev, med njimi tisoč žena in deklet.

LONDON — Saudsko Arabijo in pet manjših držav Arabskega polotoka proučujejo možnost o združitvi.

NAIROBI — Južnoafriški komandosi so v predmestju mozambiške prestolnice Maputa ubili 13 ljudi, več pa je bilo tudi ranjenih.

PARIZ — Francoska vlada je odobrila Iranu dobavo vojaških letal tipa mirage F-1. Sporazum o tem sta obe državi podpisali že leta 1977.

Telegrami

Na severovzhodu nič novega

Cestno gospodarstvo mora v novem srednjeročnem obdobju napredovati tudi z novimi cestami in mostovi, prav tako pa je treba vzdrževati tudi tiste, kar že imamo. Denarja je toliko, da bo v letih do 1985 manj novih cest, nekatere predvidene avtomobilske ceste pa se bodo zožile samo na takomenovane polovične ceste.

V posameznih regijah je zaradi tega veliko slabe volje. Od prvotnih 35 milijard so republiški načrtovalci pristali pri skromnih 22 milijardah dinarjev, ki bodo na voljo za ceste, polovico tega zneska pa predvidevajo za vzdrževanje cest.

V dosedanjih pogovorih o bodočem financiranju gradnje cest je prevladovalo mnenje, da se ne bomo mogli posluževati posojil, saj imamo še starih na pretek. Razen slabih desetih kilometrov hitre ceste skozi Maribor, v severovzhodni Sloveniji ne načrtujejo nobenih večjih investicij.

Kako uresničujejo sprejete dogovore?

Na posvetovanju sekretarjev osnovnih organizacij ZKS lendavske občine v začetku decembra minulega leta so se dogovorili, da bodo kritično spregovorili o razmerah pri uresničevanju gospodarske stabilizacije ter enoletnem delovanju osnovnih organizacij. Osnovne organizacije naj bi sprejele tudi programe dela za prvo trimesečje letošnjega leta ter razpravljale o aktivnosti na področju sprejemanja planskih doku-

mentov. Na decembrskem dogovoru so sprejeli tudi obveznost, da se bodo kar najbolje pripravili na razpravo o zaključnih računih ter pregledali varnostno-politične razmere v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, zlasti pa delovne komiteje za splošni ljudski odpor in družbeno samozščito. Ali so vse te naloge in dogovori uresničeni? O tem so se pred dnevi pogovarjali na seji sekretarjev osnovnih

organizacij ZKS, ki ga je sklical komite občinske konference.

Splošna ugotovitev je, da so osnovne organizacije bile pri uresničevanju sprejetih obveznosti dokaj uspešne, vendar pa v nekaterih okoljih še vedno nedorečene. Premalo je bilo tudi sodelovanja z drugimi družbeno-političnimi organizacijami, kar je še posebej pomembno v organizacijah združenega dela, kjer mora biti sindikat gonilna sila za uresničevanje gospodarske stabilizacije. Lansko leto je bilo dokaj uspešno, v vrste ZK so sprejeli nekaj nad 80 novih članov, ker pa gre pretežno za mlade, bo potrebna posebna skrb osnovnih organizacij za njihovo vključevanje v praktično družbeno-politično delo. Do konca marca, ko bo v Lendavi programska-volilna konferenca ZK, bodo morale osnovne organizacije še bolj konkretno analizirati svoje delo ter delo občinske konference in njenih organov, da bi ob odstranitvi storjenih napak v minulem letu lahko zveza komunistov aktivno delala in se pripravljala na partijske kongrese kakor tudi na 3. kongres samoupravljalcev.

Jani D.

PORABJE

Prva Prešernova proslava

Porabski Slovenci pripravljajo prvo proslavo v počastitev največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Izvedli jo bodo 9. februarja v Stevanovcih, pobuda zanjo pa je sicer nastala na katedri za slovenski jezik v szombathelyski visoki učiteljski šoli. Študenti in profesorji slovenske katedre bodo sodelovali tudi v kulturnem programu.

Da bodo v Porabju imeli proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku, je vsekakor pomemben dogodek. Tako bodo počastili spomin na Prešerna, na njegovo poezijo, ki izraža ljubezen, svobodo... in izpričali bodo, da so tudi porabski Slovenci del slovenskega naroda.

J. G.

G. RADGONA

Poskupščinske različice

Na zadnjem zasedanju zborov občinske skupščine v Gornji Radgoni smo lahko slišali kar precej takih misli, ki si jih velja zapomniti. Med drugim, da bo treba v prihodnje več sodelovati z drugimi občinami Pomurja, zlasti ob sedanjih javnih razpravah o ustavnih dopolnilih in dopolnilnih statutov in poslovnikov občin, pa da sta statut oziroma poslovnik občine odločno preobsežna — prvi ima kar 326, drugi pa 208 členov — in da vsak zbor res ne bi potreboval še posebne poslovnikove.

Poleg tega je bilo rečeno, da naj bi v prihodnje gradiva za skupščinska zasedanja prihajala k delegacijam in delegatom 14 dni prej in ne le 8 ali včasih še manj kot je bila praksa doslej. Skupina delegatov za republiško skupščino naj bi bila vez — metoda dela — med republiškim in občinskimi skupščinskimi zbori in ne, da se jih kaj malo sliši in vidi.

Tako so menili delegati, kajti tem koristnim pobudam in napotkom, točneje pripombam k statutu in poslovniku občine, res ni kaj očitati. Podobno kot se ne bi dalo oporekati gorečim zavzemanjem delegatov zborov združenega dela in krajevnih

skupnosti, ki so ob sprejemanju odloka o turističnih taksah predlagali, da bi do naslednjega zasedanja skupščine kazalo pripraviti poročilo, kam so »šla« sredstva iz naslova turističnih taks v prejšnjih letih. Seveda brez presenečenja tudi to pot skupščina ni minila. Nekam nejevolno so se spogledali delegati,

ki ko je eden od predstavnikov občinske skupščine menil, da ne bi bilo slabo, ko bi tudi v gornjeradgonski občini imeli predsedstvo občine. Kot metode dela, se ve, je v isti sapi pristavil. Delegat pred nami pa: Zdaj bo že vsak forum delovna metoda!?

B. Žunec

LENDAVA

Zanimanje za samozashitno izobraževanje

Sekretariat za ljudsko obrambo in družbeno samozashitno pri skupščini občine Lendava je skupaj z delavsko univerzo pripravil predavanja za nerazporejeno prebivalstvo lendavske občine, ki so po prvih rezultatih dokaj uspešna. Na predavanjih člani organizacije rezervnih vojaških starešin seznanjajo prebivalstvo o vojaško-političnih razmerah v svetu ter o vlogi narodne zaščite — temeljni zasnovi splošnega ljudskega odpora in družbene samozashite. V drugem delu izobraževanja pa bodo obravnavali nekatere značilnosti subverzivnega delovanja in oblike boja proti njim ter sistem obveščanja in alarmiranja. Zanimiva bodo tudi predavanja na temo zračnih desantov in boju proti njim. Predavanja so popestrena s prikazovanjem filmov, kar občane še posebej priteguje.

Jani D.

SOBOTA

PROGRAM KONGRESNIH AKTIVNOSTI

V Murski Soboti so že pred časom ustanovili občinski koordinacijski odbor za pripravo 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo organiziral in usmerjal razpravo v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in drugih organizacijah in skupnostih. Člani koordinacijskega odbora — skupno jih je 17, vodi pa ga Martin Horvat, sekretar komiteja občinske konference zveze komunistov — so imeli v ponedeljek popoldne svojo prvo sejo, na kateri so sprejeli usmeritve za bodoče delo. Najprej pa so potrdili besedilo poslovnika, ki natančneje opredeljuje delo občinskega koordinacijskega odbora.

V razpravi pa so se zlasti zadržali v zvezi s programom aktivnosti do letošnje

ga junija, ko bo v Beogradu omenjeni kongres samoupravljalcev, pri čemer so tudi določili nosilce posameznih tematskih področij. Prvo tematsko področje zajema vprašanje odločanja delavcev v združenem delu o pridobivanju in delitvi dohodka, za kar je posebej zadolžen občinski svet zveze sindikatov. Medobčinska gospodarska zbornica se bo predvsem ubadala s samoupravnim povezovanjem in združevanjem na dohodkovnih osnovah, s posebnim poudarkom na družbeni reprodukciji, samoupravnem planiranju in razvoju. Tretje področje, pri čemer se bo posebej angažirala občinska konferenca socialistične zveze in skupščina občine, pa obravnava položaj združenih delavcev v delegatskem sistemu.

Pri tem so predvsem opozorili, da je treba aktivnost v pripravah na bližnji kongres povezati s konkretno obravnavo aktualnih družbenih in gospodarskih vprašanj, ki kažejo na dejanski družbenoekonomske položaj delavca v združenem delu. Zato bodo marsikje morali, kot so menili v razpravi, najprej preveriti uresničevanje že sprejetih sklepov in stališč od prej. Posebna pozornost pa bo veljala tudi izboru delegatov, ki bodo soboško občino zastopali na 3. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije. Spričo vsega tega bodo posebno skrb namenili tudi obveščanju javnosti o poteku raznih aktivnosti, zlasti v organizacijah združenega dela.

M. Jerše

M. SOBOTA

Živahna razprava o osnutku plana

V razpravi o osnutku družbenega plana soboške občine za tekoče srednjeročno obdobje 1981—1985, ki jo je skupno z odborom za pripravo planskih dokumentov — udeležili pa so se je tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in strokovnih institucij — organiziral izvršni svet v Murski Soboti, so poudarili zapletene razmere, ki bodo vplivale na bodoči razvoj. Politika stabilizacije je nuja, zato si je treba prizadevati za njeno kar najuspešnejše uresničevanje. Dosežena stopnja razvoja in problemi, ki jih je treba rešiti v prihodnjih petih letih, so narekovali strategijo družbenogospodarskega razvoja, kakršna je predložena v osnutku načrta, je bilo poudarjeno uvodoma.

Zato se je treba zlasti prizadevati, da bodo gospodarski tokovi močno stabilizirani, odpraviti nesorazmerja v gospodarski strukturi, povečati izvoz in zmanjšati izvozno odvisnost na ključnih področjih družbene reprodukcije itd. Tem potrebam so prilagojene tudi načrtovane stopnje rasti, po katerih bi se naj družbeni proizvod povprečno povečal za okoli 5,5 odstotka na leto (v SRS 3,5 odstotka). Izvoz blaga in storitev bi se povečal za 8 odstotkov letno, uvoz pa le za

en odstotek. Hkrati pa bi se naj po oceni strokovnjakov industrijska proizvodnja dvignila v povprečju za 6 odstotkov (v SRS le za 3,6 odstotka). Računajoč pri tem 4-odstotno rast zaposlenosti in 2-odstotno povečanje produktivnosti. Kot predvidevajo, bo v naslednjih petih letih kmetijska proizvodnja narasčala po stopnji 4 odstotka.

Razpravljalci so kot posebno vrednost novega srednjeročnega načrta navedli dejstvo, da so v njem jasneje kot doslej poudarjene prioritete v razvoju domače surovinske baze, predvsem pa hrane, kot bistvenega strateškega elementa. Ob tem so podprli tudi tisti del osnutka plana,

kjer se poudarja razvoj družbene produktivnosti dela in spremembe v strukturi zaposlovanja, saj se ravno na tem področju odpirajo večje možnosti. Petletni razvojni načrt pa namenja več skrbi tudi varovanju človekovega okolja in prostorskemu urejanju zadev, kar je posebej opredeljeno v posebnem prostorskem vidiku družbenega plana.

O vsem tem pa bo tekla široka javna razprava od 13. februarja, ko bo zasedanje vseh zborov skupščine občine, do 5. marca, ko bi naj sprejeli predlog družbenega plana soboške občine za naslednje srednjeročno obdobje 1981—1985.

M. Jerše

TURNIŠČE

Tečaj o negi bolnikov

Občinski odbor Rdečega križa Lendava in krajevna organizacija RK Turnišče sta v Turnišču organizirala tečaj o negi bolnikov na domu. Tečaj, obiskovalo ga je petnajst deklet in žena, je zelo uspel, kar so dokazale tečajnice na praktičnem preizkusu znanja. Obiskovalke so pridobile veliko praktičnega znanja, ki jim bo pri negi osamelih bolnikov na domu, katerih je na območju KS Turnišče precej, zelo koristilo.

Te dni pa imajo v Turnišču tudi 80-urni tečaj za bolničarje. Obiskuje ga 28 tečajnikov iz vseh štirih vasi KS Turnišče.

S. A.

LENDAVA

Oceniti lastno samoupravno prakso

Med najvažnejše programske aktivnosti v pripravah na

3. kongres samoupravljalcev v lendavski občini štejejo pomogo osnovnim organizacijam sindikata, aktiviranje kluba samoupravljalcev, pripravo okroglih miz o problemih in aktualnih nalogah združenega dela, izdelavo dogovora za odpravo slabosti pri razvijanju samoupravnih odnosov ter kritično oceno lastne samoupravne prakse in delegatskega sistema. V pripravah na kongres morajo sodelovati vse družbeno-politične organizacije, še zlasti pa bo potrebno aktivirati odbore za obveščanje v organizacijah združenega dela. V lendavski občini bodo namenili poseben pomen sistemu pridobivanja in delitve dohodka, samoupravnemu povezovanju in združevanju na dohodkovnih odnosih ter združevanju delavcev v delegatskem sistemu. Občinski svet Zveze sindikatov je pred

nedavnim imenoval tudi koordinacijski odbor, ki bo vodil aktivnost delovnih ljudi in občanov v pripravah za kongres, odbor šteje 23 članov, sestavljen pa je iz predstavnikov družbeno-političnih organizacij, organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in družbenega pravobranilstva samoupravljanja. Koordinacijski odbor bo že v prihodnjem tednu sprejel program aktivnosti ter pripravil razpravo o delovnih usmeritvah priprav na kongres. V lendavski občini sodijo, da bodo v razpravah o kongresnih dokumentih morali sodelovati vsi delovni ljudje in občani, saj gre za celovito oceno dosedanje samoupravne prakse in sprejem takih odločitev, ki bodo samoupravljanje dvignile na kvalitetnejši nivo.

Jani D.

MURSKA SOBOTA

Priprave na popis prebivalstva

Na prvi seji se je sestala 11-članska občinska popisna komisija, ki ji v Murski Soboti predseduje dipl. inž. Edvard Perhavec, ki pa bo v času do popisa med 1. in 10. aprilom letošnjega leta morala opraviti vrsto zahtevnih in odgovornih nalog.

Na območju občine Murska Sobota bo popis opravljalo 340 popisovalcev, ki bodo predhodno dobili vse potrebne informacije od 40 inštruktorjev, ki bodo skušali popisovalcem kar najbolj nazorno razložiti značilnosti letošnjega popisa, ki bo zajel poleg občanov tudi gospodinjstva in stanovanja. V prihodnjih dneh bo tako v 41 krajevnih skupnostih murskosoboške občine dokaj živahno in potrebno bo zbrati popisovalce, ki bodo lahko najbolj zavzeto opravili naloge, predvidene s popisom za leto 1981.

V občini Murska Sobota sta trenutno v ospredju dve aktivnosti. Geodetska uprava bo s posebnimi sklepi za okrog 3000 neoštevilčenih hiš določila hišne številke in jih poslala na domove stanovalcev. Krajevni uradi pa bodo razposlali enotne matične številke, ki jih bodo občani rabili ob popisu prebivalstva. Te številke morajo zato občani skrbno hraniti, dasiravno kartončki niso najbolj pripravi za to, sicer pa bo ta številka kmalu prišla tudi v novo osebno izkaznico.

STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

ODPISI V BREME KMETIJE?

V skupnosti starostnega zavarovanja kmetov načrtujejo za letošnje leto 1.129.800,00 prihodkov. Glavno sredstvo bodo prispevali delavci združenega dela (70 odstotkov), ostalo pa kmečki zavarovanci. Žal pa vse kaže, da le-ti ne bodo — podobno kot prejšnja leta — v celoti poravnali svojih obveznosti; računajo, da bo treba kakih 25 odstotkov kmečkih obveznosti odpisati. Ponovil se bo torej primer iz prejšnjih let. Lani, na primer, so komisije zmanjšale oziroma oprostile plačila prispevka kar 27 tisoč kmečkih zavarovancev. Ker pa je treba v skladu starostnega zavarovanja kmetov zbrati dovolj sredstev, naraščajoči odpisi prispevkov zaradi tega dvigajo obveznosti ostalih kmetov, torej tistih ki lahko plačajo. Ne preseneča, da je letošnji prispevek kar precejšen.

Odpisovanje prispevkov za starostno zavarovanje kmetov se je preveč »razpaslo«. Ker gre za prelaganje finančnih obveznosti z enim ramen na druga, se kaže ob tem problemu nekoliko pomuditi. Zdi se, da so komisije, pri katerih zavarovanci uveljavljajo svoje zahteve za odpis prispevka oziroma njegovo znižanje, le preveč radodarne in skoraj vsem ugodijo. Do takega spoznanja so prišli tudi v skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, zato je izvršni odbor sprejel nekatera stališča in predloge glede problematike odpisovanja prispevka in vknjižbe zastavne pravice. V njih je na prvem mestu poudarjeno, da zmanjšanje, oprostitev oziroma odpis naj ne bo pravilo, temveč izjema in naj temelji na ugotovitvi delne ali popolne plačilne nezmožnosti kmeta. Kriteriji in merila za zmanjšanje oziroma odpis ne morejo biti milejši kot pri davčnih olajšavah. Kmet je nezmožen plačati prispevek, če letno ne dosega katastrskega dohodka od negozdskih površin v znesku kot ga določi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja za pridobitev varstvenega dodatka in nima drugih dohodkov. Pri ugotavljanju plačilne nezmožnosti se upoštevajo materialne in zdravstvene razmere in delovna zmožnost kmeta, prav tako pa tudi gnotne in zdravstvene razmere ter starost in delovna zmožnost članov družine in gospodarstva, s katerim živi. Komisija mora pri odločanju o zahtevku vzeti v obzir tudi morebitno proslitveno udeležbo v NOV in katastrski okoliš. Zoper odločitev komisije lahko zavarovanec — zavezanec za prispevek uveljavlja sodno varstvo pri posebnem sodišču združenega dela. Pritožbena postopka torej ni.

Zmanjšanje, oprostitev oziroma odpis prispevka za starostno zavarovanje kme-

tov je torej možno. Vendar pa se obeta neka novost: v določenih primerih bo zmanjšanje, oprostitev oziroma odpis še naprej bremenilo kmetijo. Torej bo terjatev knjižena kot zemljiškoknjižno breme. Izvršni odbor skupnosti starostnega zavarovanja kmetov namreč predlaga, da se skupnost praviloma vknjiži za vsak zmanjšani, oproščeni ali odpisani prispevek, kakor tudi za prispevek s pripadki, za katerega je zavarovanec v zaostanku s plačilom za več kot eno leto, razen v primeru, ko gre za odpis po elementarni nesreči. Skupnost bo v svojih aktih tudi določila primere, ko svoje pravice do vknjižbe terjatve v zemljiško knjigo ne bo uveljavljala, ter primere, ko se lahko vpisana terjatev v zemljiški knjigi izbriše.

Pogoji za odpis prispevka za starostno zavarovanje kmetov se torej zaostrojajo. To pa je tudi nujna! Pa ne le zaradi velikega odstotka kmetov, ki uveljavljajo pravico do odpisa oziroma znižanja prispevka (s čimer po drugi strani povečujejo prispevek drugih, ki znižanja in oprostitev ne uveljavljajo), ampak tudi iz preprostega razloga, pravzaprav spoznanja, da je končno le napočil čas, ko je treba na določenih kmetijah urediti razmerja med ostarelimi starši in sinovi oziroma hčerami, torej nasledniki na kmetijah. Mnoge so take domačije, kjer je resnično hudo in prispevka za starostno zavarovanje skorajda res ni mogoče plačati. Prav gotovo pa se strinjate z menoj, da so med kopico zahtevkov za odpis tudi prošnje, ki so neupravičene. In če komisije za odpis takim ugode, delajo krivico vsem onim, ki morajo zaradi tega poseči globlje v žep. Tu pa se neha solidarnost, mar ne? Seveda pa so tudi drugačni primeri: ostareli starši se nočejo in nočejo ločiti od imetja in hočejo ostati lastniki zemlje vse tja do smrti. Seveda je zaradi tega pri hiši pogosto prepir, saj je prevzemniku kmetije tako onemogočeno, da bi posestvo razvijal, uvažal novosti, prideloval več. Kmetija tako ne napreduje, ljudje vlagajo prošnje za odpis obveznosti. Torej tudi do starostnega zavarovanja kmetov. Prav bi bilo, da bi starejši ljudje čimprej, vsekakor pa najkasneje, ko dopolnijo 60 let (ženske) oziroma 65 let (moški) le predali svoj grunt sinu ali hčeri, hkrati pa bi se znebili plačevanja prispevkov (breme bi prenesli na prevzemnika), izgovorili pa bi si pravico do »nedotakljivosti« starostne pokojnine. Ta je že zdaj na marsikaterem gruntu »svetinja«, vendar je kaj prida ne ostane, če morajo iz nje plačevati obveznosti do starostnega zavarovanja kmetov.

Š. SOBOČAN

Le tržna produkcija daje večji dohodek

Kmet, ki želi gospodarno kmetovati, se mora usmeriti v določeno proizvodnjo. Pridelovati »vsega po malem« se ne izplača, saj takšno kmetovanje podružuje proizvodnjo in ne predstavlja razvojne perspektive za naše kmetijstvo. To so spoznali tudi pri Kološevih v Pordašincih, ki so že pred leti začeli razmišljati o tem, da bi kmetijo kazalo preusmeriti v določeno proizvodnjo. Gospodar Aleksander, ki se sicer v prostem času rad posveča lovstvu, se je pozanimal za izkušnje nekaterih že usmerjenih kmetij in tako je padla ideja o vzreji plemenskih svinj in proizvodnji tekačev. K temu so ga spodbudili tudi predstavniki KZ Panonka, in tako so se pri Kološevih odločili, da zgradijo sodoben hlev za plemenske svinje. Seveda po poprejšnjem dogovoru v družini, saj so sklenili, da se bodo složno lotili akcije.

Njihovim željam so prisluhnili tudi v kmetijski zadrugi Panonka, kjer so dobili 400 tisoč dinarjev kredita za dobo desetih let. In leta 1977 so začeli z gradnjo hleva. V hlevu, kjer je prostora za 38 plemenskih svinj in dva merjasca, so že spomladni naslednje leto začeli z vzrejo in danes pravijo, da jim ni žal odločitve, za katero so se složno odločili vsi člani Kološevih družine. Poleg gospodarja in gospodinje, ki

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

jima je kmetovanje poklic, se opravkov v hlevu in drugega dela na kmetiji ne otepa tudi sin in hčerka. Oba sta se sicer odločila, da nadaljujeta šolanje, vendar se v prostem času rada vračata domov in pomagata pri delu. Sin Aleksander se je takorekoč že odločil, da kljub študiju na višji agronomski šoli — študira smer kmetijsko strojništvo — ne bo pustil kmetije. Zdj, ko sta oče in mati še kos vsemu delu, se bo še zaposlil in po službi delal na kmetiji, pozneje pa jo bo tudi prevzel.

Ob znanih težavah, s katerimi se srečuje naše kmetijstvo, pride včasih do težav tudi v tovrstni proizvodnji, vendar pri Kološevih ne skrivajo zadovoljstva, ko pravijo, da

Pri Kološevih v Pordašincih se že tretje leto ukvarjajo z vzrejo plemenskih svinj in proizvodnjo tekačev. Njihove izkušnje so spodbudne in ni jim žal odločitve, za katero so se složno odločili vsi člani družine.

sedaj po treh letih njihove izkušnje niso slabe. Tudi o pospeševalni službi in pospeševalcih smo slišali same pohvalne besede, tako vzorno sodelovanje pa lahko rodi le dobre uspehe.

Samo za odplačilo kreditov za gradnjo hleva je treba letno odšteti okrog 45 tisoč dinarjev, so pa tu še druge obveznosti. Vendar vse to niti ni tako hudo, le da bi se cene nekako uredile. Cene tekačev so v primerjavi s cenami krmil in drugega materiala prenizke, zato pri Kološevih težijo za tem, da bi čim več krme pridelali doma. Tako so imeli lani zasejanih s koruzo 7 hektarjev površin, letos pa nameravajo površine pod koruzo povečati na 9 hektarjev. Vse to pa še vedno ne zadošča in je potrebno dokupovati krmila in druge superkonzentrate. V lanskem letu je na koruznih posevkih napravila veliko škode toča, zato so morali dokupiti 20 ton koruze. Pravijo pa, da če bi morali kupovati vso krmo, potem se jim vzreja ne bi splačala. Sicer pa tudi doma pridelana krma ni poceni, saj ob sedanjih cenah nafte in naraščajočih cenah umetnih gnojil ter zaščitnih sredstev proizvodni stroški iz dneva v dan naraščajo. Pa tudi mehanizacija ni poceni, pri takem obsegu proizvodnje pa pride v poštev le ta.

Vendar pa nobena proizvodnja ni poceni, več dohodka pa prinaša le večja tržna proizvodnja. Pri Kološevih si prizadevajo, da bi imeli v hlevu čim boljše plemenske svinje, saj večja proizvodnja tekačev pomeni tudi več dohodka, temu pa je prirejena tudi stimulacija, ki jo rejcem daje kmetijska zadruga. Rejci, ki prodajo letno zadruzi 15 do 17 tekačev po plemenski svinji, dobijo premijo v višini dva dinarja po kilogramu prodanih tekačev; tisti, ki prodajo 17 do 20 tekačev, dobijo štiri dinarje po kilogramu; če oddajo več kot 20 tekačev po svinji, pa dobijo premijo pet dinarjev za kilogram prodanih tekačev. Kološevi so v lanskem letu prodali poprečno 20,65 pujskov po plemenski svinji, tako visoko poprečje pa lahko zagotavlja le dobra plemenska čreda.

L. Kovač

ZANIMALO VAS BO

Krepitev družbenega sektorja kmetijstva

V dosedanjem razvoju je področje kmetijstva v občini, razen primarne proizvodnje v družbenem sektorju, močno zaostajalo za možnostmi in potrebami, so ugotovili na seji sveta za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Lendava. Kako usmeriti bodoči razvoj, da bi to pomembno področje, ki ustvarja okoli 14 odstotkov družbenega proizvoda občine, dosegalo še boljše rezultate? Osnovne usmeritve, ki jih ob razpravi o družbenem planu občine Lendava posebej poudarjajo so: povečanje družbenega sektorja kmetijstva z odkupom okoli 1000 hektarjev zemljišča tržne usmerjenosti kmetijske proizvodnje v zasebnem sektorju, povečanje števila kooperantov in tržno usmerjenih kmetij, uvajanje organiziranega pridelovanja vrtnin in takih poljščin, ki bi ustrezale manjšim kmetijam ter uvajanje novih predelovalnih kapacitet, ki ne bi podvajale kmetijsko-predelovalne industrije v regiji. Za uspešen razvoj kmetijstva so pomembne tudi naloge na področju usposabljanja kmetijskih zemljišč za večjo proizvodnjo, tako naj bi v tem srednjeročnem planu razvoja usposobili z melioracijami okoli 1530 hektarjev zemljišč v družbenem in zasebnem sektorju.

Po mnenju sveta za kmetijstvo bo posebej pomembno dograjevanje kooperacijskih odnosov na podlagi različnih oblik združevanja dela in sredstev, da bi se lahko socialni položaj kmeta izenačil z delavčevim. Zagotovitev tržnih razmer pa bo gotovo najbolj odločilna za pridelovanje tržnih viškov. V lendavski občini menijo, da mora biti nosilec kmetijsko-zemljiške politike zemljiška skupnost, ki naj bi skrbela za pravilno rabo kmetijskih zemljišč, spodbujala zložbo kmetijskih zemljišč in sodelovala pri agromelioracijah. Povprečna rast rastlinske proizvodnje naj bi bila letno 6-odstotna, od tega v družbenem sektorju 11, 2-odstotna in v zasebnem okoli 3-odstotna. Svet za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Lendava je menil, da bi o začetni usmeritvi kmetijskega razvoja občine kazalo razpravljati tudi v sekcijah za kmetijstvo pri krajevnih konferencah SZDL, zlasti pa bi bilo potrebno kar najhitreje uveljaviti dohodkovne odnose med kmetovalci in zadrugo na eni strani, samoupravne odnose ter poslovno sodelovanje med kmetijskimi delovnimi organizacijami na področju občine.

Jani D.

ZAKAJ TAKO?

Vsak ima svoje podatke

Koliko hektarjev naj bi letos zasejali s sladkorno peso, kakšne so pri tem obveznosti občine, na kakšna zemljišča računajo pa še kopico drugih vprašani si te dni zastavljajo v lendavski občini. Ta hip podatki o tem niso usklajeni, saj bi denimo po podatkih sladkorne tovarne Ormož morali sladkorno peso sejati v lendavski občini na okoli 750 hektarjih, kmetijska zadruga ima druge podatke, občina pa spet svoje. V zasebnem sektorju kmetijstva naj bi letos pridelovali sladkorno peso na kakih 250 hektarjih, v družbenem sektorju v temeljni organizaciji združenega dela Poljedelstvo in govedoreja Lendava, pa na okoli 160 hektarjih. Skupaj torej na nekaj nad 400 hektarjih, kar pa je menda daleč manj kot predvideva sladkorna tovarna. Pa še za nekaj gre. Na meliorirana zemljišča ni računati, saj je pridelovanje sladkorne pese na teh zemljiščih dokaj rizično, rizika pa pridelovalci sami ne želijo nositi. Kolikšen naj bi bil torej delež lendavske občine pri pridelovanju sladkorne pese? Ta trenutek to ni znano, zato je upravičena zahteva izvršnega sveta skupščine občine Lendava, da se odgovorni sestanejo in dokončno dogovorijo, da se navsezadnje akcija lahko začne. Seveda pa je pridelovanje sladkorne pese v zasebnem sektorju močno negotovo, predvsem zavoljo hude razdrobljenosti zemljišč, povprečno meri parcela nekaj okoli 20 arov, pa tudi zaradi tega, ker kmetovalci še vedno nimajo pravega interesa.

Jani D.

Z NOVOSADSKÉ BORZE

Cene posameznih kmetijskih proizvodov so se v zadnjih dneh na novosadski kmetijski borzi gibale takole:

ŽITARICE: Pšenica, letnik 1980, dogovorjena kvaliteta, v etiketiranih vrečah — 9,00 din (natovorjeno na vagon); ječmen za živinsko krmo, letnik 1980, natovorjeno na vagon — 7,40 din/kg; oves, letnik 1980, naloženo na vozilo kupca — 6,45 do 6,55 din/kg; koruza, umetno sušena, letnik 1980, vozilo kupca — 7,20 do 7,48 din/kg; koruza, prirodno suha, v vrečah — 7,80 din/kg.

ŽIVINA: Prašiči, mesnati beli, težine 90 do 120 kg, s farme — 57,00 din/kg, iz kooperacije, težine 90 do 130 kg — 55,00 din za kg žive teže z obračunanim 2 odstotka kala; pitano govedo, teže 400 do 500 kg — 60 din za kg žive teže z obračunanim 5 odstotka kala.

Odkar sta se preselila v mesto, se v času kolin govornika o neki shujševalni kuri

KNJIGA V MURI

V največjem pomurskem delovnem kolektivu — tovarni oblačil in perila Mura bo s slovenskim kulturnim praznikom, 8. februarjem stekla bralna akcija, v katero uvod bo predstavitev pisateljice Katje Spur in njene knjige Ljubezen je bolečina. Pobudo za bralno akcijo, ki bo potekala do oktobra — meseca knjige, je dal svet knjige, srečanje s pisateljico pa organizira Pomurska založba.

Ni naključje, da knjiga prodira v združeno delo Mure, saj je prav tu pred letom potekal pogovor o knjigi in informiranju, ki ga je vodil Franc Sali, 4 400 članski kolektiv pa se prav v zadnjem času odziva na kulturne akcije. Te je vspodbudila kulturna animatorka in urednica internega glasila Marija Rituper. Po njenem prihodu so oživele prej zamrle kulturne dejavnosti, v katerih ospredju sta pevski zbor in folklorna skupina, na novo pa bodo ustanovljenje knjižnice po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela. Tako si bodo ljubitelji knjige lahko le-to izposojali v svojem delovnem okolju, če so jim bile doslej v mestni in krajevnih knjižnicah predaleč. Motivacija za sodelovanje v bralni akciji bo tudi knjižna nagrada, o tem koliko knjig bodo posamezniki prejeli pa bo seveda odvisno od tega koliko jih bodo prebrali. Kategorije bralcev naj bi bile predvidoma tri, preverjanje branja pa bo potekalo v obliki pogovorov, ki bi se jih v okviru možnosti udeleževali tudi avtorji knjig, predvsem domači — prekmurški pisatelji.

bb

Uspešno delo folklorne skupine

Madžarska folklorna skupina v Lendavi je dokaj mlada, deluje komaj dobra tri leta, vendar pa je postala znana že tudi zunaj meja občine pa tudi v tujini. Mladi folklorni ansambel je v tem času naštel že 8 plesov, nastopil pa je na Madžarskem in v Avstriji, kjer se je predstavil našim delavcem, ki so na začasnem delu. Kljub uspešnosti pa jih pestijo težave, saj imajo premalo članov, pa so zaradi tega vaje čestokrat okrnjene. Sestava mladih plesalcev je namreč dokaj pisana, v skupini so učenci in dijaki ter študentje, manj pa je mladih iz delovnih organizacij, ki so stalno doma in ki bi lahko uspešno sodelovali. V dogovoru o kulturnem sodelovanju med lendavsko občino in županijo Zala na Madžarskem je med drugim zagotovljena tudi strokovna pomoč znanega koreografa Istvana Oršovskega, ki vsak teden prihaja v Lendavo in vadi mlade plesalce, zato bi veljalo, da bi poskrbeli za večji dotok mladih v plesno skupino. Pri tem pa bi verjetno lahko največ pomagal klub mladih v Lendavi, pa tudi osnovne organizacije ZSMG in organizacijah združenega dela ter lendavska osnovna šola.

Jani D.

Lendavski knjižničarji na Madžarskem

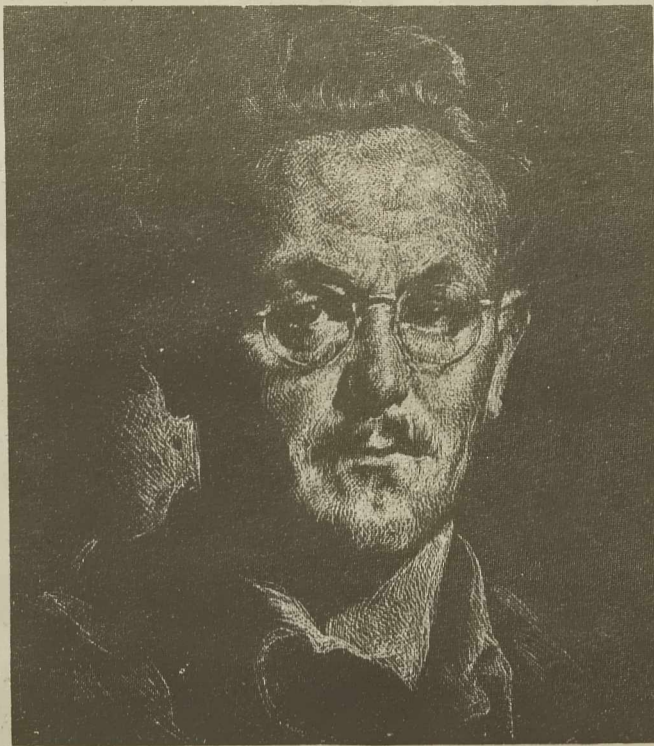
Sodelovanje lendavske knjižnice s knjižnico v Zalaegerszegu na Madžarskem postaja že tradicija. Tako so pred dnevi lendavski knjižničarji obiskali svoje kolege v sosednji županiji Zala in se dogovorili o letošnjem sodelovanju. Tradicija je tudi v tem, da si ob vsakokratnih obiskih knjižničarji izmenjujejo tudi knjižne novitete in tudi tako bogatijo svoj knjižni fond. Za letos pa se nam obeta, da bodo

sosedi pripravili v lendavski knjižnici literarni večer, na katerem bodo sodelovali nekateri priznani madžarski literarni delavci. Sodelovanje knjižnic Zala in se dogovorili o letošnjem sodelovanju. Tradicija je tudi v tem, da si ob vsakokratnih obiskih knjižničarji izmenjujejo tudi knjižne novitete in tudi tako bogatijo svoj knjižni fond. Za letos pa se nam obeta, da bodo

Jani D.

Ob obletnici smrti Leopolda Suhodolčana so v pionirski knjižnici v Murski Soboti pripravili razstavo del tega znanega mladinskega pisatelja, ki je bil tudi med gosti srečanj mladih bralcev z ustvarjalci. Na sliki (prvi z leve) pokojni avtor v družbi z domačo pisateljico Karolino Kolmanic in Kurircovim urednikom Janezom Kajzerjem.

BOŽIDAR JAKAC: EDVARD KARDELJ, 1944, visoka jedkanica

V Galeriji Lendava

V Galeriji Lendava bodo slovenski kulturni praznik obeležili z razstavo priznane slovenskega umetnika Božidarja Jakca. Mojster portretov — akademski slikar in grafik — se bo predstavil s 97 deli, odprtja razstave, ki bo 6. februarja ob 17. uri pa se bo osebno udeležil in sodeloval v pogovoru, katerega pripravljajo lendavski kulturni delavci. Razstavo portretov kulturnih in javnih delavcev, ki jih je Božidar Jakac ovekovečil na papirju ali platnu, posreduje Umetnostna galerija Maribor. Med predstavljenimi v katalogu, ki je izšel ob razstavi Božidarja Jakca, smo izbrali portret velikega teoretika Edvarda Kardelja, katerega spominske obletnice beležimo te dni. bb

Muzej v Ljutomeru

V Ljutomeru je vse nared za postavitev muzejske zbirke taborskih gibanj na Slovenskem. Namen zbirke je predstavitev gibanj v Sloveniji, tako da bo obiskovalec mogel začutiti revolucionarnost taborskega gibanja in pomen, ki ga je imelo za takratni čas. Predstavljena bosta geografska razsežnost gibanja in odmev pri Slovencih. Pričujoča bosta tudi materialno stanje in socialni položaj udeležencev in organizatorjev taborov. To bo predstavljalo v okviru struktur takratne državne tvorbe, to je avstro-ogrske monarhije, gibanje v prostoru in času, kot ga bo mogoče predstaviti na podlagi izbora ohranjenega gradiva.

Na koncu se bo obiskovalec srečal še z vrednotenji taborskega gibanja, ki so nastala kasneje in so največkrat vezana na obletnice taborov. Časovna predstavitev taborov in gibanja pa ne bo mogla zajemati le golih treh let, v katerih so tabori bili, ker bi ga takšna ne mogla vsestransko ovrednotiti in ga tudi nazorno in razumljivo prikazati, saj bi bilo predstavljeno gibanje podobno meteorju, ki se zasveti na nebu; potem pa ponovno izgine.

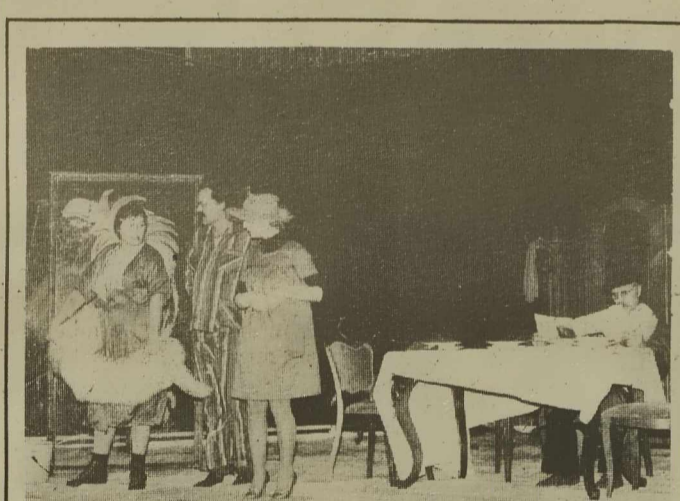
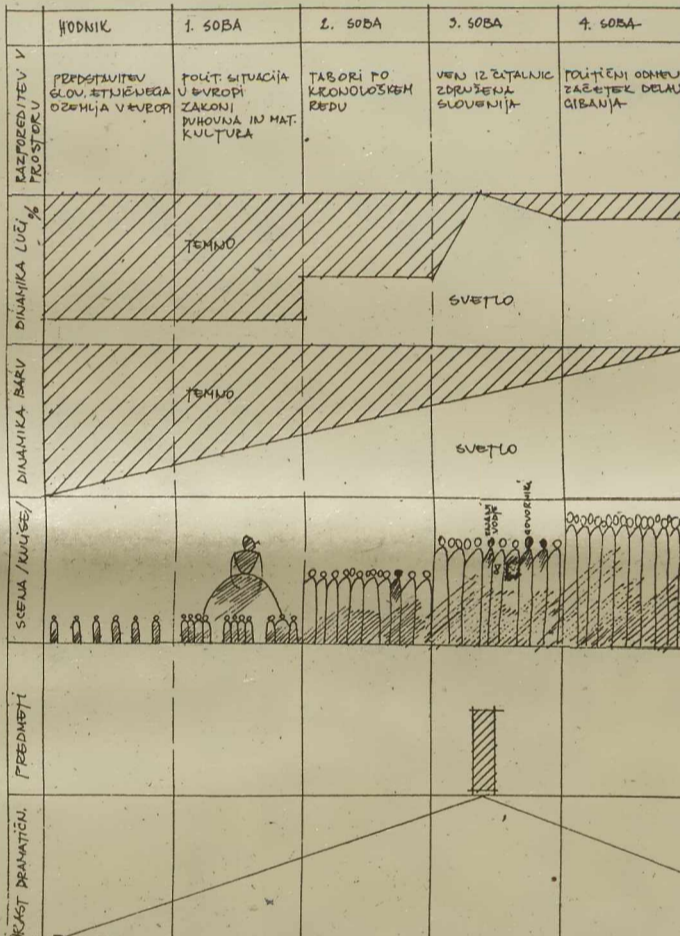
V pričujoči skici je obdelana dinamika vseh prostorov, v katerih bo postavljena ta muzejska zbirka. Avtor likovne zasnove inž. arh. Marjan Loboda je v majhnem prostoru poizkušal doseči največji možni efekt in nazornost dogajanja. V hodniku, ki bo nekak predprostor muzeja, bo prikazano takratno slovensko etnično ozemlje v Evropi.

V prvi sobi bo prikazana politična situacija v takratni Evropi, pravni okvir avstro-ogrske monarhije, ter duhovna in materialna kultura Slovencev v tisti dobi. Druga soba bo prikazala tabore na Slovenskem po kronološkem zaporedju.

V zadnjih dveh sobah pa bo prikazan odmev taborov ne samo politični, marveč tudi kulturni. Celotno gradivo bo poleg materialnih in slikovnih eksponatov dopolnjeno z diapozitivi, glasbo, filmi in publikacijami, ki bodo izdelane v ta namen.

Taborsko gibanje na Slovenskem je izredno pomembno obdobje v zgodovini slovenskega naroda, zato je muzej toliko pomembnejši.

Dušan Loparnik

KOMEDIJANA SOBOŠKEMODRU — Po vseh peripetijah smo si v dvorani kina Park v Murski Soboti v četrtek, 29. januarja lahko ogledali Wodlarjevo komedijo Odprite vrata, Oskar prihaja. Z njo so gostovali celjski gledališčniki, katerim viroze to sezono očitno nagajajo, saj so kar dvakrat spremenili program gostovanja v pomurskem središču. Najprej je bila v okviru prireditve ob odprtju nove galerije napovedana predstava Shakespeareovega dela Ljubezni trud zama. Ta je odpadla, nekoliko kasneje pa naj bi jo nadomestila noviteta Slovenskega ljudskega gledališča — omenjena komedija Odprite vrata, Oskar prihaja. Pa ni bilo z Oskarjem nič, ker je bila predstava zaradi bolezni v ansamblu odpovedana. V januarju je bil po plakatih, ki so vabili na predstavo spet aktualen Shakespeare, dokler ni bilo obiskovalcem predstave v soboški kinodvorani jasno, da bodo namesto klasike, spremljali sodobno predstavo. Smeh je nekoliko ogrel, vendar mraza v dvorani ni mogel pregnati, posebej neumestno pa je bilo med predstavo škripanje dotrajanih stolov, čeprav jih je zasedlo le pičlo število obiskovalcev.

bb

Foto: Albert Abraham

PETEK, 6. FEBRUARJA — MURSKA SOBOTA — V grajski dvorani se bo ob 8. uri pričela občinska lutkovna revija, na kateri se bo kot prva z Zavrženo knjigo predstavila lutkovna skupina osnovne šole Puconci. Ob 9. uri bodo nastopili lutkarji osnovne šole Edvard Kardelj z igrico Kuža laja. Zrcalce, zrcalce lutkovne skupine osnovne šole Prekmurske brigade bo na programu revije ob 10. uri, sledila jim bo lutkovna igrica Na zeljnem listu, ob 11. uri pa bo lutkovna skupina osnovne šole Dokležovje predstavila Hišo tete Barbare. S predstavo ob 12. uri (Ciciban teče v zeleni dan lutkovne skupine vzgojnovarstvene organizacije Murska Sobotna) se revija zaključuje, lutkovnim igricam pa bodo sledili pogovori o predstavah.

Lutke za najmlajše.

LENDAVA — Na osnovni šoli Drago Lugarič bo ob 10. uri Partizanski miting v katerem sodelujejo lendavski kulturni delavci in ljubitelji govorne besede.

Osrédnja prireditev ob kulturnem prazniku bo v Lendavi otvoritev razstave Božidarja Jakca. Portrete kulturnih in javnih delavcev je posredovala Umetnostna galerija Maribor, umetnik, ki jih je upodabljal pa se bo udeležil odprtja razstave ob 17. uri in sodeloval v organiziranem pogovoru.

LJUTOMER — V domu kulture bo ob 19.30 v počastitev slovenskega kulturnega praznika prireditev, na kateri bodo ob glasbeni spremljavi nastopili mladi recitatorji iz ljutomerske občine.

RADENCI — V počastitev kulturnega praznika bo v proizvodnem obratu Radenske (Boračeva) nastopil gledališki igralec Dare Ulaga z monodramo Nekoč in danes. Prireditev bo ob 13. uri.

SOBOTA, 7. FEBRUARJA — MURSKA SOBOTA — V tovarni oblačil in perila Mura bo ob 10. uri v klubskih prostorih srečanje s pisateljico Katjo Spur in predstavitev njene knjige Ljubezen je bolečina, ki jo je izdala Pomurska založba. Srečanje bo popestreno z napovedjo bralne akcije, ki jo v Muri organizira svet knjige.

GORNJA RADGONA — Ob 15.30 bo v domu kulture prireditev, na kateri bodo zaslužni kulturni delavci prejeli Kerencičeve nagrade za udeleževanje na kulturnem področju, prosvetnim delavcem pa bodo vročene Šilihove nagrade za vzgojo in izobraževanje. Ob tej priliki bo nastopil mešani pevski zbor Obala iz Kopra.

NEDELJA, 8. FEBRUARJA — RADENCI — V Stekleni dvorani bo ob 10.30 koncert mešanega pevskega zbora Obala iz Kopra. V Razstavnem salonu hotela Radin pa bodo na Prešernov dan odprli razstavo akvarelov akademskega slikarja Aladina Lanca iz Kamnika.

PONEDELJEK, 9. FEBRUARJA —

MURSKA SOBOTA — V počastitev slovenskega kulturnega praznika bo v dvorani kina Park koncert Koroškega akademškega okteta. Prišel se bo ob 19. uri.

Javna razprava o amandmajih in statutu

Občinska konferenca SZDL Lendava se je s predsedniki krajevnih konferenc in skupščin krajevnih skupnosti na nedavnem posvetovanju dogovorila o poteku javnih razprav o ustavnih amandmajih in dopolnilnih statuta občine Lendava. Čeprav bodo javno razpravo ponekod povežali tudi z razpravo o osnutku družbenega plana lendavske občine do leta 1985, bo v krajevnih konferencah dan poseben pomen ustavnim spremembam in statutu občine, zlasti o tistih določilih, ki zadevajo pobudo tovariša Tita o kolektivnem vodstvu in odgovor-

nosti. Komisija za statutarne vprašanja je za javno razpravo pripravila nekatere variančne predloge, zlasti o trajanju mandata vodilnim funkcionarjem skupščine in izvršnega sveta, o katerih naj bi povedali svoje mnenje občani. Lendavska občina je sicer kadrovsko dokaj skromna, pa se zaradi tega nekateri zavzemajo za daljši mandat, vendar pa o tem morajo odločiti delovni ljudje in občani.

V razpravi o osnutku družbenega plana občine pa bo v krajevnih skupnostih verjetno dana težnja razvoju kmetijstva, saj je ta še vedno

nedorečen. Na posvetovanju so predsedniki krajevnih konferenc SZDL lendavske občine analizirali tudi dosedanje delovanje ob pripravah na akcijo Nič nas ne sme presenetiti, zlasti pa uredničevanje nalog pri pripravi obrambnih načrtov. Te dni so se začele tudi pestre oblike izobraževanja članov enot in štabov, kar sodi v drugo fazo priprav na akcijo. Po sedanjih ugotovitvah izobraževanje v enotah civilne zaščite uspešno poteka; velika pa je tudi udeležba na predavanjih za nerazporejeno prebivalstvo.

Jani D.

INVALIDI IZ MURE SPRAŠUJEJO

Kako se organizirati?

Pred nedavnim se je na našem uredništvu oglasil Jožef Peterka iz Murske Sobotice, ki je štiri ure na dan zaposlen v delovni organizaciji Mura, sicer pa že od 9. leta invalid

druge kategorije. Povedal nam je, da je bil svojčas poverjenik za invalidsko problematiko na enem od območij občine Murska Sobota in nam hkrati razkril svetle in

temne plati delovanja invalidov v Muri.

V tem delovnem kolektivu je namreč zaposlenih nekaj nad 100 invalidov, ki so prepuščeni takorekoč sami sebi, svoji lastni iznajdljivosti in prizadevnosti. Kazalo bi jih nekako organizirati, je menil Peterka, o čemer so že tudi nekajkrat seznanili vodstvo omenjene delovne organizacije, a doslej ostali praznih rok, brez ustreznega odgovora. Poleg tega pa se tovariš Peterka sprašuje, ali ne bi nemara veljalo proučiti, kakšna delovna mesta imajo ti ljudje, kako je z njihovim kulturnim in športnim življenjem in podobno. Občinsko društvo invalidov v Murski Soboti in vodstvo delovne organizacije Mura bosta morala slej ko prej najti odgovore na zastavljena vprašanja in seveda tudi ustrezne rešitve.

Branko Žunec

BODONCI

Spet borovo gostüvanje

Lani Pomurci niso pripravili borovega gostüvanja. Čeprav zahteva takšna prireditev precej dela, pa so se zanj leto odločili v Bodoncih. Zadnje nedeljo v februarju, t. j. 22. februarja, bodo krajani Bodonec v pretežni organizaciji gasilcev pripravili spet borovo gostüvanje, lep prekmurski običaj, ki ga lahko pripravijo le tam, kjer od pusta do pusta ni nobene poroke. V Bodoncih so upoštevali to pravilo, saj poroke v minulem letu ni bilo. Nasploh je za poroke v občini Murska Sobota značilno, da jih je bilo v preteklem letu precej manj. Po podatkih matične službe v občini Murska Sobota je lani reklo »da« ob sklenitvi zakonske zveze le 474 parov ali 75 manj kot leto poprej. Kdo ve, morda tudi zaradi tega lani ni bilo borovega gostüvanja, letos pa bo ta zanimiv predpustni običaj spet oživel in zagotovo bo deležen precejšnjega obiska. tg

Moden Müller

Ugoden nakup posteljne perila in brisač

Ugoden nakup posteljnine iz čistega bombaža z lepimi vzorci. Prevleke 130 x 190 cm in zglnavnik 60 x 80

179 —

Uni — frotiraste brisače iz 100 % bombaža 50 x 100 cm

25 —

Kuhinjske brisače iz čistega bombaža 40 x 70 cm

45 —

Kopalne brisače 100 x 150 cm

89 —

Rjuhe iz kvalitetnega 100 % bombaža, čisto bele velikost 130 x 240 cm

59 —

Namizni prt z našitki iz 100 % polyacryla 130 x 160 cm

99 —

Za vaš denar najboljšo!

Gradec—Graz, Lipnica—Leibnitz, Celovec—Klagenfurt,
Radgona—Radkersburg

KRIŽEMKRAŽEM po naših solah

UREJA JOŽE GRAJ

Poklonili smo se Titu

Užiška ulica, Dolga, tiha vrsta. V njej ljudje iz vse Jugoslavije. In želja — želja, da bi se poklonili Titu.

Čakamo. Tisoče hiš tone v mrak. Prizigajo se luči. Dolga vrsta se počasi premika. Na obrazih je spokojnost, oči izdajajo nemir v srcih. Begajo po vrsti do vhoda. Pogled se ustavi na tistih, ki vstopajo. Bomo tudi mi? Ali pa bo več ur čakanja zaman? Ne! Od ust do ust gre: Videli bomo! Kamen se nam odvali s sreca. Zdaj so koraki mnogo lažji in na obrazih sije pričakovanje. Negotovosti ni več, popolnoma smo prepričani.

Počasi se pomikamo mimo belega marmorja. Cvetje, zlate črke, vojaki v modrih uniformah. Solze polze po licih. Nihče se jih ne sramuje. Tukaj so vsa srca ena sama odprta rana.

Zorka NOVAK, 8. b
OŠ Ivan Cankar Ljutomer
P. S.: KRATKO. A DOŽIVETO IN
LEPO SI NAPISALA. ČESTITAM!

Slovenec sem

Rodil sem se v Nemčiji. Tu živijo moji starši in moja sestra Manuela. Doma govorimo po slovensko. Hodim v nemško šolo.

Edvard Pergar, 1. raz.
Ingolstadt, Nemčija

Značaj mojega prijatelja

Je zelo družaben; zame je najboljši prijatelj, ki sem jih kdaj imel. Večkrat si primerjava domače naloge in kadar nimam prav, mi pomaga popraviti.

Vsakemu želi najboljše, čeprav se drugi iz njega norčujejo. To ga zelo peče v srcu in tega norčevanja ne more odpustiti. Pri pouku zelo pozorno spremlja „predavanja“ tovarišice ali tovariša. Na njega sem zelo ponosen, ker mi pomaga pri učenju, delu, mi svetuje. . . Zelo rad bere knjige in zato ima zelo bogat besedni zaklad. Doma ima tudi lastno knjižnico, v kateri je čez 200 knjig. Zbirka znamke, klub OZN, šolski radio, knjižnico. . . Doma je iz Bogojine in vsako jutro razen sobote in nedelje gre po vasi navzgor s torbo v roki, da bi se kaj naučil in koristil sebi ter domovini. Njegove roke so zelo pridne, marljive. . .
To je Janez Horvat. Geza Grabar, 7. a
OŠ Bogojina

NESREČA

Vračali smo se od babice in še slutili nismo, kaj se dogaja pred našim blokom.

Ko smo se pripeljali pred blok, smo opazili stoječe avte. Ustavili smo in izstopili. Na tleh je ležal okrvavljen moški. Nekdo je stekel na telefon poklicat policijo in rešilca. Mimo se je slučajno pripeljala medicinska sestra in moškemu pomagala. Kmalu so prišli policaji in rešilec. Odpeljali so ga v bolnišnico. Miličniki so pregledali kraj nesreče in pobrali steklo, ki je ležalo na tleh. Ugotovili so, da je kolesarja podrl traktor in nato odpeljal.

Premišljevala sem o človeku, ki je povozil kolesarja in brezvestno odpeljal dalje. Kako je mogel to storiti? Človek bi lahko umrl!

SUZANA SEP, 8. r.
OŠ KAPELA

Naši kraji med NOB

Bunčani ležijo na desnem bregu reke Mure. Prebivalci se največ bavijo s poljedelstvom in živinorejo. Med narodnoosvobodilno vojno so tudi naše kraje radi obiskali partizani.

Pri Jureševih so se večkrat zbrali, ker je tudi njihov sin Ciril bil partizan. Prišli so poizvedovat, kaj se dogaja v vasi in okolici. Tudi pri drugih hišah so se radi oglasili, ker so jim vaščani dajali živež, obleko in vse, kar so potrebovali.

Nekega dne pa so v vas na konjih pridirjali Kozaki. Ustavili so se pred Jureševim domom. Gotovo je nekdo izdal, da se pri njih zadržujejo partizani. Toda našli niso nikogar. Nato so sežgali skedenj, ker so mislili, da se v senu skrivajo partizani. In tako je zgorela cela domačija.

Najtežje pa je bilo takrat, ko se je bližala osvoboditev. Vseposod je bilo polno vojakov. Ljudje so se najbolj bali pripadnikov SS, ker so lahko delali vse, kar se jim je zljubilo. Nihče ni bil varen pred njimi. Pobijali so živino, kokoši in ukradli vse, kar jim je ugajalo. Ljudje so bili skriti po kleteh in včasih ves dan niso upali iz kleti. Nekateri pa so imeli narejene zasilne bunkerje. Cele tri tedne je pokalo noč in dan. Granate so samo švigale nad glavami in včasih je tudi katera padla kje v vasi. V naši vasi je granata ubila dva moža. Ljudje niso imeli skoraj več kaj jesti in strah jih je bilo.

Nekega dne pa je vse utihnilo. Po vasi so korakali partizani z zastavo v rokah in peli partizanske pesmi.

Vaščani so hitro premagali strah, prišli so iz kleti ter se veselili svobode. Robert Lorenčič, 5. r.
OŠ Veržej

MOJ BRATEC

Je zelo živahne narave. Ko si delam nalogo, ga moram zaposliti z njegovimi igračkami. Svojih ne mara, posebno takrat, ko si delam nalogo. Ime mu je Martin. Te dni je praznoval god. Za svoj praznik je dobil avto in dve lepi knjigi. Knjige je dobil zato, da bi v njih gledal slike.
IVANKA KOCIPER, 3. raz.
OŠ ODRANCI

POŽAR

Požari uničijo veliko imovine. Tudi jaz sem doživel požar.

Bilo je nekega poletnega večera. Igrali smo se, ko je mama zaklicala, da pri sosedih gori. Vsi smo stekli tja in zagledali hišo v plamenih, ki so kot rumenordeči trakovi sikali skozi okna. Oko og hiše je bilo veliko ljudi, nekateri so iznašali pohištvo in obleke, drugi se poskušali gasiti, tretji pa so bili samo v napoto. Nekdo je sporočil gasilec in zatulila je sirena. Čez nekaj časa so pridrveli gasilci in pričeli pripravljati cevi. V trenutku so bili gotovi. Spustili so vodo in curek usmerili v ogenj. Voda je počasi gasila ogenj in ljudje, ki so prej nosili pohištvo, so začeli živčno prestopati. Najpotrebnejše stvari so odnašali še dalje od ognja, ker so začele s strehe padati opeke. Nenadoma so vzletele iskre na vse strani.

Z zamolklim truščem je padlo tramovje. Gasilci so se še vedno bojevali z ognjem ki je počasi jenjal. Zdaj se je začelo kaditi, da so se gasilci morali umakniti za korak nazaj. No, ogenj so pogasili, le tu in tam se je prikazal kak plamenček, ki pa je brž ugasnil. Ljudje so se začeli razhajati. Tudi gasilci so se počasi odpeljali.

Veliko požarov po naši domovini je povzročila malomarnost.

Ljudje bi se morali bolj držati pravil protipožarne varnosti.

Darko Fras, 7. d
OŠ GORNJA RADGONA

IZBRANA RISBA: »Prenos ranjenca« — Narisal Janko Miholič, OŠ Stročja vas.

VEDNO VEČJE ZANIMANJE ZA SETEV SLADKORNE PESE

LETOŠNJA UGODNA CENA ZA SLADKORNO PESO JE POROK, DA BODO KMETOVALCI NAMENILI TEJ KULTURI VEČJE POVRŠINE — SE JE ČAS ZA ODLOČITEV, DA SE BOSTE TUDI VI LOTILI PRIDELOVANJA SLADKORNE PESE — DOSEDANJI PRIDELOVALCI IZREDNO ZADOVOLJNI!

SREDNJEROČNI PROGRAM PREDVIDEVA 6.800 HEKTARJEV, POSEJANIH S SLADKORNO PESO

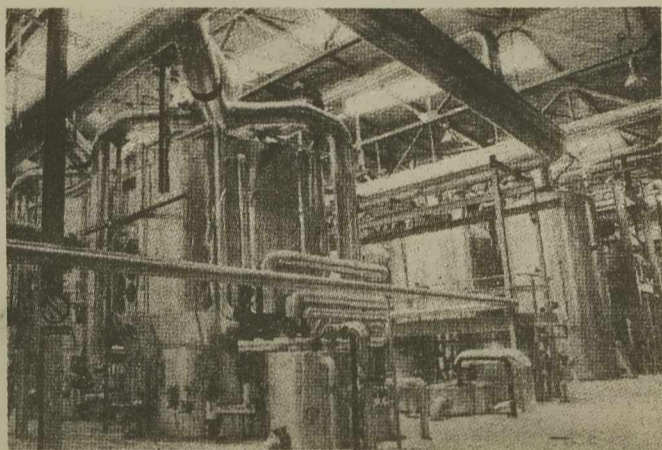
Kako pomemben je sladkor v naši prehrani in drugih predelavah, ni treba posebej poudarjati. Če ga želimo pridelati več, bo potrebno nameniti setvi sladkorne pese več površin. Srednje-ročni program predvideva, da bi posejali na območju severovzhodne Slovenije in delu sosednje republike Hrvaške 6.800 hektarjev. Zemlje je dovolj, saj je še precej zapuščene ali zamočvirjene. To bo potrebno usposobiti, kar mora biti naša skupna naloga. Lani je tovarna sladkorja Ormož sprejela v predelavo že 120 tisoč ton sladkorne pese in pričakujejo, da bodo iz nje proizvedli 12 tisoč ton sladkorja. Če bi imela tovarna dovolj surovin, bi bila sposobna zadovoljiti kar polovico slovenskih potreb po sladkorju.

Zanimanje za pridelovanje sladkorne pese je iz leta v leto večje. Zanimiv je podatek, da je bila posejana pesa leta 1976 le na 80 hektarjih, lani pa že na 3.300. To je bistven napredek. Da bi bila tovarna kos vsem zahtevnim nalogam, so morali pričeti z uvajanjem sladkorne pese že dosti prej kot je bila tovarna zgrajena. Leta 1976 so sklenili samoupravni sporazum o pridelovanju pese z naslednjimi pridelovalci, kombinati in zadrugami: Slovin — kombinat Jeruzalema Ormož, KK Ptuj, KZ Križevci-Ljutomer, AK Maribor in KZ Lendava — TZO Hotiza in že naslednje leto so se priključili AK Lenart, ABC Pomurka, KG Rakičan, KK Radgona-KZ Radgona, kasneje pa se je vključilo tudi širše območje Lendave, Čakovca in Varaždina. Leta 1978 so našli v tem sporazumu mesto še KK Slov. Bistrica, KZ Ptuj in letos še KZ Dravsko polje, KZ Slov. Bistrica in drugi.

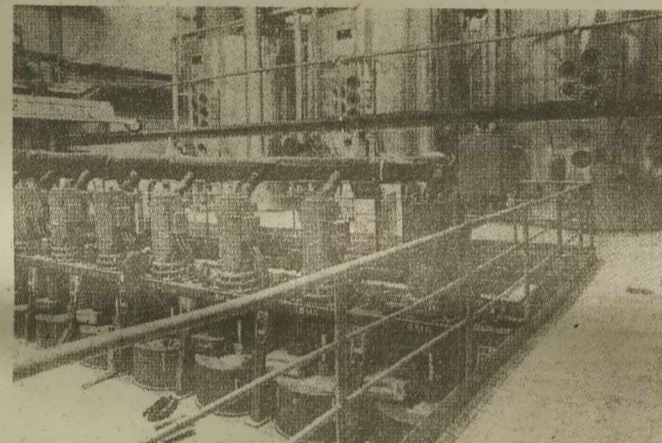
VEDNO VEČ KOOPERANTOV

Zanimiv je podatek, da se število kooperantov iz leta v leto veča. Pred tremi leti so jih imeli 200, lani pa že 2.300, pričakujejo pa, da jih bo v naslednjem srednje-ročnem obdobju že 5.000. Sicer bi bilo bolje, če bi bilo kooperantov manj, toda z večjimi površinami. Kmetje imajo preveč razdrobljene in majhne površine, to pa seveda draži pridelavo. Tovarna ima svojo pospeševalno službo, ki zelo dobro sodeluje s pospeševalci kmetijskih organizacij. Seveda se ne omejujejo samo nanje, temveč sodelujejo tudi z različnimi raziskovalnimi inštituti. Brez takšnega sodelovanja seveda ne gre.

Sladkorna pesa je bila na našem območju v glavnem nova poljščina in je zahtevala tudi sodobno tehnologijo. Zlasti v kooperaciji so bili potrebni veliki napori pri organizaciji dela, še pose-

Postaja za izparevanje v ormoški tovarni sladkorja

Drobec iz ormoške tovarne sladkorja

bej ob spravilu, nič manj pa ob setvi in oskrbi pridelkov. Odločilno vlogo pri vsem tem ima kmetijska mehanizacija. Za setvene linije skrbijo v glavnem kombinati, za rezervne dele pa tovarna. Stroje za spravilo sladkorne pese ima tovarna s svojo organizirano servisno službo. Teh bo imela letos kar 80.

Da bi vse to zmožli, so vložili veliko truda v organizacije izobraževalnih tečajev, kar se je uspešno obrestovalo pri setvi in spravilu pridelka. Seveda pa ni vse odvisno od pridelovanja, treba je pripraviti tudi zemljo. Za to ima tovarna opremljen pedološki laboratorij, ki je zasnovan na EUF metodi. Prednost te metode je v tem, da je postopek analize zemlje hiter in pokaže količino hranilnih vrednosti, ki so rastlini dostopne. Laboratorij je pričel delovati šele lani, prej pa so pošiljali zemljo v analizo v Avstrijo. Poizkuse pa delajo na kontrolnih parcelah.

Štefan Cigut in Marija, Noršinci

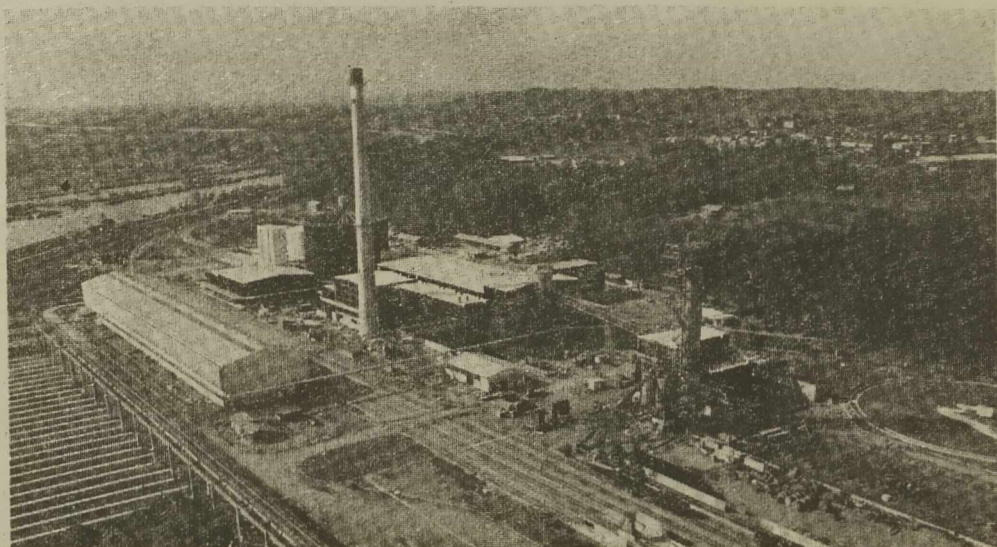
DVA DINARJA ZA KILOGRAM PRIDELKA

Kazalo bi spregovoriti tudi o stranskih proizvodih sladkorne pese, ki so še kako dobrodošli v živinorej. To so pesni rezanci, listje in glave. Na to večkrat pozabljamo, in ko se kmet odloča za pridelavo sladkorne pese, običajno gleda le na ceno. Ta bo letos dva dinarja za kilogram pridelka. Seveda bo tu odločujoča kakovost.

Zanimalo nas je, kako gledajo na pridelovanje pese in kakšne izkušnje so si pridobili proizvajalci, ki so prvi uvideli potrebo po sejanju te njivske kulture. Njihova pričevanja so izredno spodbudna.

»BOLJ SE MI SPLAČA PRIDELOVATI SLADKORNO PESO KOT PŠENICO ...«

To nam je povedal Jože Vitez iz Tešanovca št. 12. Ima 6 hektarjev obdelovalne zemlje in vse pri hiši, v

Tovarna sladkorja Ormož

hlevu in na polju je urejeno izredno vzorno, kar je dokaz, da znajo poprijeti za delo. Kmetovalca Vitez in Nemeš sta bila prva v Tešanovcih, ki sta se lotila sejanja sladkorne pese. Vitezovi so posejali novo poljščino prvič na hektarju, letos pa bodo dodali še 60 arov. V vasi so se lotili pridelovanja sladkorne pese še drugi kmetovalci.

Jože Vitez meni, da je bila odkupna cena pese v začetku nizka, sedaj pa je bolj spodbudna. Poleg tega ima ugodnost, saj dobi od ormoške tovarne za družinske potrebe sladkor po tovarniški ceni.

ŠTEFAN IN MARIJA IMATA KONČANO KMETIJSKO ŠOLO

Štefan Cigut in njegova tovarišica Marija iz Noršince 62 znata poprijeti za delo. Končala sta kmetijsko šolo in sta se lotila z vso resnostjo kmetovanja na 14 hektarjih obdelovalne zemlje. Od tega imata 7 hektarjev lastnih površin, preostalo pa imata v najemu.

Štefan pravi, da je bil sprva proti sejanju sladkorne pese, ker se ubadajo tukajšnji kmetje z živinorejo in sejejo največ koruze. Ko pa je pospravil prvi hektar in 20 arov sladkorne pese, je bil z izkupičkom zadovoljen. Lani je namenil sladkorni pesi že dva hektarja, letos pa jo bo posejal na treh hektarjih in pol.

Na območju TZO Martjanci so imeli lani posejano sladkorno peso na okoli 21 hektarjih, letos pa bodo namenili tej poljščini kar 60 hektarjev. Računajo, da bodo dobili od tovarne sladkorja iz Ormoža še kak kombajn za pospravljanje pridelka. Doslej so imeli le enega in je z njim rokoval Štefan.

Podjetni 24-letni kmetovalec meni, da bi morali jemati vzorce pese za ugotavljanje odstotka primesi strokovnejši delavci. Zadolžen je s pesnimi rezanci, ki vsebujejo škrobe, potrebne živini. Listje in glave pese uporabljajo za siliranje, saj dobro vplivajo na molznice.

»Menim, da je s sladkorno peso malo dela, potrebno pa je znanje. Sicer ima na posestvu »čez« sladkorno peso mama Jolanka,« je še poudaril Cigut.

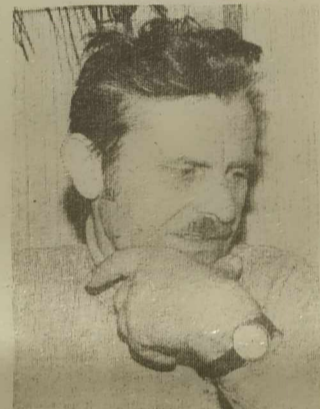
»LANI NISMO UTEGNILI POSEJATI ŽITARIC IN BOMO SEDAJ SLADKORNO PESO ...«

Tako je pričel pogovor Franc Vratarič iz Puconec 73. Z dosedanjim pridelkom pese je zadovoljen in bo od svojih 7 hektarjev obdelovalnih površin namenil letos sladkorni pesi preko hektar. Zanimivo je, da si kmetovalci Vratarič, Štefan Zelezen in Aleksander Gomboc pomagajo pri pridelovanju te kmetijske kulture. Eden pesi poseje, drugi jo pognoji, tretji pa jo s strojem pobere. Za pridelovalce sladkor-

ne pese so pomembni strokovni nasveti. Te rada dajejo na tem območju inženirja Drago Bosnić in Stefan Horvat od »Panonke.«

Vratarič je mnenja, da je potrebno urediti boljše zbirno mesto za začasno skladiščenje pese po terenu, da se pridelek ne bi uničeval in porazgubljal. Meni pa tudi, da bi morali uporabljati stroje za pobiranje pese bolj intenzivno, da ti ne bi bili zaradi slabe organizacije neizkoriščeni.

»Postopoma bom name-

Jože Vitez, Tešanovci

Franc Vratarič kmetuje v Puconcih

Ivan Bunderla, Veržeje 64

Jože Sonaja iz Veržeja

njal sladkorni pesi, še več površin« nam je ob koncu našega obiska dejal napreden kmetovalec Vratarič.

»S PRIDELKOM IN DOHODKOM SEM BIL LANI ZADOVOLJEN ...«

je menil ob našem obisku kmet Ivan Bunderla iz Veržeja 64. Vsako leto namenja njegova družina setvi pese večje površine, letos že čez hektar. Na območju Veržeja je bil lani pridelek sladkorne pese izredno obilen in je bila tudi pravočasno pospravljena.

»Letos bi morali posejati peso na Veržejskem območju po 15. aprilu, da ne bo jeseni težav s pravilom pridelka,« je poudaril Bunderla in dodal, da bi morali odbijati manjši odstotek primesi, saj je bilo doslej odbito od 15 do 21 odstotkov za primesi na prikolico. Menil je še, da bo odslej kupoval v tovarni sladkorja Ormož stisnjene rezance, saj so kvalitetna hrana za živino.

»KMETOVALCI IMAMO S TOVARNO SLADKORJA ZELO KORISTNE STIKE ...«

nam je dejal Jože Sonaja iz Veržeja 161, ki bo letos posejal sladkorno peso na hektarju in pol, saj je s ceno, ki je predvidena za letos, zadovoljen. Jože je poudaril:

»To je nova kultura, ki jo je bilo težko osvojiti, ker pa tovarna potrebuje surovino, jo moramo proizvajati. Strokovnjaki TZO Klas iz Križevca pri Ljutomeru nam gredo na roko s strokovnimi nasveti.

V Veržeju bi morali čimprej urediti odkupno središče za sladkorno peso, saj moramo sedaj voziti pridelek v Križevce. Če bo to urejeno, bo med kmetovalci na tem območju še več zanimanja za pridelovanje te kulture. Predvsem starejši kmetovalci neradi storijo pridelek tako daleč po glavni cesti.

Imam osem hektarjev obdelovalne zemlje in bi je potreboval še več, vendar je pri nas ni mogoče dobiti v najem. Morali bomo začeti misliti na komasacijo, če hočemo zvišati pridelek in zmanjšati proizvodne stroške pri sedanjih energetski krizi,« je strnil pogovor ambiciozni Jože Sonaja.

KMETOVALCI IN TOVARNA Z ROKO V ROKI

Iz pogovorov je razvidno, da bo prva slovenska tovarna sladkorja v Ormožu lahko kmalu v polni meri izkoriščala svoje zmogljivosti. Že doslej so bili vloženi veliki napori, da bi delali kmetovalci in tovarna z roko v roki. Vedno več surovin bo pomenilo za 300-članski kolektiv tovarne in za številne kmetijske proizvajalce v družbenem in zasebnem sektorju večji in zanesljivejši kos kruha. Slovenci pa bomo imeli zagotovljeno polovico potreb po sladkorju. EP

Dolgoročna usmeritev

Zaostreni pogoji gospodarjenja, ki so v letu 1980 spremljali naše gospodarstvo, so se odražali tudi v pomurskih delovnih organizacijah. Čeprav izdelava zaključnih računov še ni končana, lahko že zdaj ugotovimo, da so bili uspešnejši v tistih delovnih kolektivih, kjer so se z vso resnostjo in zavzetostjo lotili izvajanja stabilizacijskih ukrepov. Zaradi neugodne plačilne bilance naše države s tujino sodi povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza gotovo med najpomembnejše naloge na področju gospodarskih prizadevanj. Kako se v izvozno-uvozna prizadevanja vključile nekatere pomurske delovne organizacije, bomo skušali ugotoviti v naslednjih zapisih. Prostor nam ne dopušča, da bi pisali o teh prizadevanjih v vseh organizacijah združenega dela, zato bo tokrat beseda le o nekaterih, druge bodo prišle na vrsto spet drugič. V današnjih zapisih namenoma nismo izbrali le največjih pomurskih izvoznikov. Obiskali smo tudi nekatere manjše, kjer se zaenkrat tako količinsko kot vrednostno še ne morejo ponašati z večjimi rezultati, so pa na najboljši poti, da se dolgoročneje usmerijo v izvoz.

BREZ NAFTNE IZVOZ MOČNO NAD UVOZOM

Kot so nam povedali na Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, vsi podatki o izvozu in uvozu v letu 1980 še niso zbrani, vendar ocenjujejo, da je bil planiran izvoz pomurskega gospodarstva realiziran. Vsaj tako kažejo podatki za prvih devet mesecev, približno enake tendence pa so bile prisotne tudi v zadnjem četrtletju. Regija bi tako v globalu morala doseči predviden izvoz, so pa precejšnja odstopanja v posameznih delovnih organizacijah. Pomurski izvoz, če seveda odštejemo uvoz nafte, bi moral dvakrat pokriti uvoz, ker pa predstavlja uvoz nafte več kot polovico celotnega uvoza, beleži pomursko gospodarstvo na tem področju negativno bilanco. Čeprav je INA-Nafta Lendava, ki je največji pomurski uvoznik, uvozila količinsko manj nafte kot je bilo prvotno predvideno, se je zaradi podražitev vrednostno uvoz nafte znatno povečal. Po predvidevanjih naj bi tako pomursko gospodarstvo v letu 1980 izvozilo blago v vrednosti okrog ene milijarde 600 milijonov dinarjev, uvoz pa bo znašal 2 milijardi 390 milijonov dinarjev.

V soboški občini sodita med največje izvoznike OZD Mura in SOZD ABC Pomurka, v radgonski občini Gorenje-Elrad, Avtoradgona in Radenska, v ljutomerski občini je v minulem letu največ izvozila Emona TOZD Agroplod, uspešni pa so tudi Marles, Lesnina in Imgrad, medtem ko v lendavski občini na področju izvoza največ uspehov beleži turniška Planika, ki izvažata okrog 80 odstotkov celotne proizvodnje, dobre izvozne uspehe pa dosegajo tudi v Nafti, Gorenje-Varstroju in še nekaterih delovnih organizacijah. Sicer pa za vse organizacije združenega dela velja ugotovitev, da boljše uspehe dosegajo tam, kjer so se že pred leti dolgoročno usmerili v izvoz.

V SOBOŠKI OBČINI

Največji pomurski izvoznik

Delovna organizacija Mura z več kot 4.400 zaposlenimi ni le največja delovna organizacija v Pomurju, pač pa je tudi največji pomurski izvoznik. V tej organizaciji združenega dela so v letu 1980 presegli vsa pričakovanja, saj so tako količinsko kot vrednostno izvozili mnogo več kot so planirali. Izvoz v vrednosti 600 milijonov deviznih dinarjev pomeni, da so v Muri izvozili okrog 50 do 55 odstotkov celotne proizvodnje, Murin izvoz pa istočasno predstavlja skoraj polovico izvoza slovenskih konfeksionarjev na zahodna tržišča. Po vrednosti so v strukturi izvoza najmočnejše zastopana moška oblačila z 260 milijoni deviznih dinarjev, sledijo pa ženski plašči, perilo in moška oblačila.

Izvoz te največje pomurske delovne organizacije je v glavnem usmerjen v države zahodne Evrope, med katerimi je najmočnejše zastopana Zvezna republika Nemčija, precej izvažajo v dežele v razvoju, med katerimi sta največja uvoznika Iran in

Saudova Arabija, nekaj proizvodnje pa so izvozili tudi v Združene države Amerike in Urugvaj.

Po besedah Alojza Šadla, direktorja izvoza-uvoza na ravni delovne organizacije, je dosežen uspeh rezultat strukturnih sprememb, predvsem pa rezultat dolgoročne usmeritve v izvoz. V Muri se lahko tudi pohvalijo, da niso imeli večjih težav s pomanjkanjem tkanin, kar je seveda imelo za posledico količinsko povečanje izvoza. Prav zato je ta delovna organizacija prevzela obvezo dodatnega izvoza v vrednosti 100 milijonov dinarjev. Da so to lahko dosegli, so se samoupravno dogovorili s proizvajalci tkanin ter po 68. členu Zakona o deviznem poslovanju združili 120 milijonov deviznih dinarjev za uvoz surovin. Na ta način so pomagali tudi ostali konfeksijski industriji iz težav, v katere bi lahko zašla zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala.

Kot smo že zapisali, izvažata Mura več kot polovico svoje

celotne proizvodnje, zato so nihanja na svetovnem tržišču močno prisotna in se odražajo v poslovanju delovne organizacije. S spremembo tečaja dinarja se je vrednostna plat izvoza sicer pozitivno odražala, vendar ne v tolikšni meri, kot so sprva pričakovali. Uspehi pa bi lahko bili še boljši, če ne bi bilo nekaterih težav v proizvodnji zaradi pomanjkanja materialov iz uvoza. Težave so imeli predvsem pri uvozu nekaterih manjših strojev (za posnemanje ročnega šivanja), zato so morali nekatera naročila tujine odkloniti. Če se to vprašanje ne uredi, bo tudi v tem letu določen izpad v izvozu.

Kljub nekaterim težavam in nevednostim pa so v Muri z lanskoletnimi rezultati pri menjavi s tujino nadvse zadovoljni, saj devizni priliv v delovni organizaciji tri in polkrat presega uvoz. Dolgoročno usmerjenost v izvoz, kvaliteta in dosledno izpolnjevanje dobavnih rokov so tudi v prihodnje porok za uspeh Mure na svetovnem tržišču.

V RADGONSKI OBČINI

Znatno presegli načrte

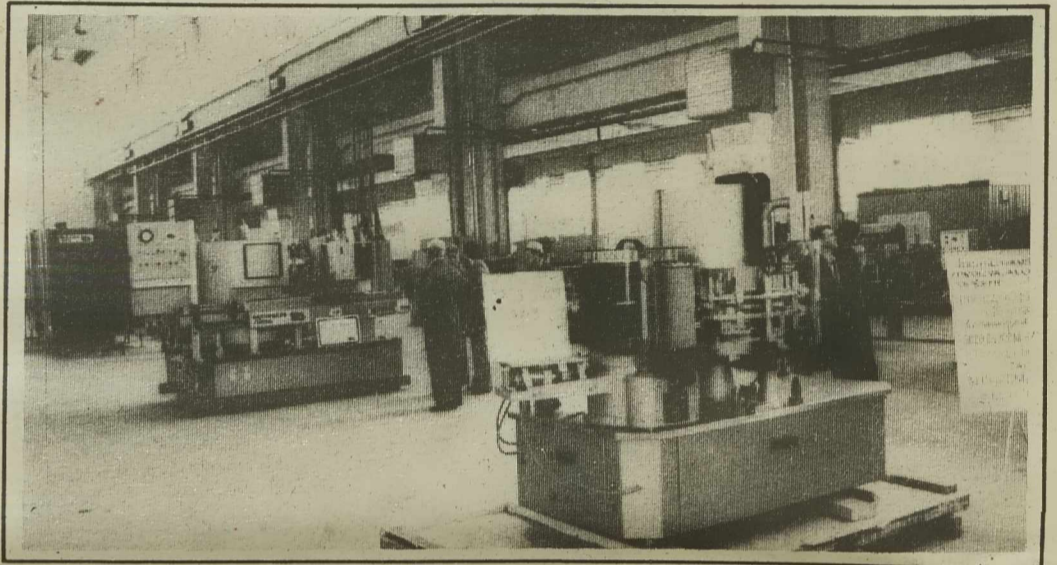
Že, ko so v gornjeradgonski občini ugotavljali devetmesečne rezultate gospodarjenja, jim je bilo jasno, da bo treba z veliko večjo smelostjo in prizadevanji tudi na področju izvoza storiti nekaj bistvenih premikov. Začrtali so jih v delovnih kolektivih Radenska, Gorenje-Elrad, Avtoradgona, Murin tozd Moda, Lina Apače, Kmetijski kombinat, Kmetijska zadruga in tozd Marles Boračeva, treba pa je pristaviti, da dokaj smelo: vrednost izvoza naj bi dosegla skoraj 288 milijonov dinarjev, kar je za 11 odstot-

žav: Avstrijo, ZR Nemčijo, Italijo, Švico, Švedsko, Kanada, Avstralijo, Združene države Amerike, Kuveit, Ciper, Veliko Britanijo, Kenijo in Dubai, vrednost pa znaša okrog 35 milijonov dinarjev ali 500.000 dolarjev. Kljub že znanim težavam (steklenice, embalaža, etikete, cene in podobno) so od planiranih 11 milijonov steklenic izvozili — z rebalansom plana — 10,7 milijonov steklenic in tako torej skoraj v celoti dosegli plan.

Na prvem mestu je seveda sosednja Avstrija, kamor je

presegel 12 milijonov steklenic. Globalni rezultati lanskoletnega izvoza Radenske nam torej ponujajo takole sliko: vrednost celotnega izvoza — mineralna voda in druge brezalkoholne pijače, kooperacija in turizem — znaša 121 milijonov dinarjev ali 5,2 milijonov dolarjev, kar krepko presega uvoz, ki je veljal Radensko 93 milijonov dinarjev.

Resda so za letos namenili v Radenski za propagandne aktivnosti okrog 400 milijonov dinarjev, vendar jim to — kot zatrjujejo — še zdaleč

kov več, kot so načrtovali vse leto ali nekaj nad 28 milijonov dinarjev.

Če za koga, potem prav za Radensko velja velika odvisnost od propagandnih aktivnosti, ki jim — če so seveda uspešne in dovolj širokoptezne — zagotavljajo uspešnejši prodor na tuja tržišča. Doma so si namreč primat več ali manj že zagotovili.

V minulem letu so mineralno vodo izvažali kar v 13 dr-

šlo lani kakih 7 milijonov steklenic ali 58 odstotkov vseh izvoženih steklenic mineralne vode, na drugem sta ZR Nemčija in Italija, sledijo pa, Kanada, Švedska, Švica in druge. Večjo ekspanzijo pričakujejo v Kuveit in Združene arabske emirate ter Avstralijo, najbrž pa še kam, kjer naj bi se lanskoletne količine menda kar podvojile. Sicer pa v celotni izvozni strukturi pričakujejo 20-odstotno zvečanje in bi tako letošnji izvoz mineralne vode

ne bo zadoščalo. Tolikšno vsoto bi namreč rabili samo za sosednjo Avstrijo — sem so v letu 1980 izvozili 13 ton plina, predvsem za potrebe proizvodne tovarne v Sichelndorfu (Žetincih) — da drugih, še bolj zahtevnih tržišč niti ne omenjamo. V primerjavi s francosko firmo Perier, ki je denimo samo lani namenila za propagandne akcije na ameriško-kanadskem trgu kar okrog 5 milijonov dolarjev, so gornja „propagandna“ sredstva zares skromna.

Navzlic težavam plane skorajda dosegli

S sila spodbudnimi rezultati se lahko pohvalijo v delovni organizaciji Avtoradgona. Ta je za lani planirala za 57 milijonov dinarjev izvoza, ob koncu leta pa še dodatnih 36 milijonov dinarjev, uresničila pa nekaj nad 73 milijonov dinarjev. Njihove izdelke — med najbolj znane nedvomno sodijo bivalne enote (kontejnerji) — je moč najti v Italiji, ZR Nemčiji, Avstriji, Italiji, Iraku, Libiji, celo na Slonokoščeni obali, v Egiptu in Tuniziji.

Podobno so podjetni v Gorenje-Elradu, kjer jim je, navzlic stalnim težavam pri oskrbi z repromaterialom, uspelo letni plan v višini 126 milijonov dinarjev uresničiti

skoraj 90-odstotno. (Mimogrede — o izvoznih prizadevanjih tega delovnega kolektiva smo že poročali v eni od zadnjih števil našega poltednika.)

Posebno pohvalo si od manjših delovnih kolektivov v gornjeradgonski občini prav gotovo zasluži Murin tozd Moda, kjer zaposleni že v dobršni meri čutijo sadove tesnejše povezave z delovno organizacijo Mura iz Murske Sobote. V letu 1980 so si namreč zadali za nalogo, da izvozijo svojih izdelkov na tuje kar za 20 milijonov dinarjev, ob koncu leta pa še za dodatnih 7 milijonov dinarjev. To jim je tudi skoraj v celoti uspelo.

Skratka — če posebej ne omenjamo izvoznih prizadevanj Kmetijske zadruge, Kmetijskega kombinata, Line iz Apač in Marlesa iz Boračeve — v tej pomurski občini so lanskoletna izvozna prizadevanja presegli, kar je zagotovo dobra osnova za še uspešnejše delo v tem letu. Le na občinskem izvršnem svetu se še vedno ne morejo pomiriti, da na skrbno pripravljeno gradivo o ukrepih v zvezi z dodatnim izvozom, ki so ga poslali na medobčinsko in republiško gospodarsko zbornico, republiška komiteja za energetiko in industrijo in za mednarodno sodelovanje, niso dobili nobenega odgovora.

V LJUTOMERSKI OBČINI

Uspešna letina na tujem

Zaostrena gospodarska situacija v preteklem letu je opozorila na nekaj, kar bi nam pravzaprav moralo dati misliti. Vsa stabilizacijska prizadevanja, vsi ukrepi, ki so jih sprejeli, so pokazali, da je pravzaprav to lahko

storiti in da bi vsa omejevanja, ki so bila predpisana z odredbami, zakoni in podobnimi administrativnimi omejitvami, bila pravzaprav nepotrebna, če bi sami že dosti prej z določeno stopnjo zavesti izvrševali tisto, kar je

bilo potrebno predpisati. Slovenci (in ne samo mi) smo pač takšni, da radi poslušamo narodne pesmice in si jih potem pojemo (Kaj nam pa morejo, morejo morejo...). Pravzaprav bi bilo potrebno malo več hvale na

V IZVOZ — pogoji za uspeh

V LENDAVSKI OBČINI

Možnosti za izvoz

so velike

račun gospodarstva, ampak kaj, ko ne gre prezreti primerjave med prej in sedaj. Ne gre pa vse to na račun tistih, ki so se vedno zavedali resnosti in so gospodarno obračali dinarje in pare.

Ljutomersko gospodarstvo je stabilizacijske ukrepe sprejelo z vso resnostjo. To dokazujejo rezultati gospodarjenja v preteklem letu. To potrjujejo vsaj podatki o prizadevanjih za povečanje izvoza ter zmanjšanje uvoza in iskanje nadomestnih (dražjih in slabših) surovin doma. Vse delovne organizacije, ki svoje končne ali polkončne proizvode izvažajo, so v veliki meri pokrivalo uvoz z izvozom. Ker vse bilance še niso gotove, lahko operiramo pač z podatki, ki so ta trenutek na voljo (ki vsekakor niso merodajni) vendar pa lahko z gotovostjo trdimo, da tudi tam, kjer teh podatkov še ni, stanje ni nič slabše. Delovne organizacije, ki izvažajo, lahko delimo v tiste, ki več izvažajo, in tiste, ki manj izvažajo, pa to ni prav nič pomembno. Važno je, da vsi skupaj složno podpremo načrte, ki smo si jih zastavili.

Delovna organizacija Lesnina TOZD Mizarstvo Ljutomer se je prejšnja leta borila z težavami. V preteklem letu pa se je 241 delavec te delovne organizacije uspelo izkoptati iz težav. Pomemben korak so storili na področju izvoznouvozne dejavnosti, saj so v preteklih 12 mesecih izvozili kar za 26.085.604,00 deviznih dinarjev opreme. Izvažajo predvsem na manj razvita območja (Libija, Kuvajt in Egipt) ter delno tudi na zahodno konvertibilno območje (Švedska). Pohištveni elementi, ki jih izvažajo, dosegajo izredno visoko kvaliteto, in to je uspeh njihovega gospodarjenja.

Pa ne samo kvaliteta. Pomemben faktor je tudi to, da so v koraku (ali pa korak naprej) pred drugimi. V preteklem letu so uvozili samo za 1.234.397,00 dinarjev reprodukcijskega materiala in rezervnih delov. Že

nosti 2 milijona dinarjev. Uvažali so predvsem iz ZR Nemčije in Avstrije. V letošnjem letu nameravajo povečati izvoz. 70 ton sira bi naj odšlo na tuje (pretežno v Švico, manj v Italijo) vrednost pa je 6,5 milijona dinarjev. Ob povečani proizvodnji pa bo potrebno več reprodukcijskega materiala in tega bodo letos uvozili za 3,5 milijonov dinarjev.

Tehnostrojeve prikolicice so več ali manj znane skoraj vsem kmetovalcem pri nas doma. Znale pa so tudi na tujem, saj jih izvažajo v Avstrijo (92 kosov) in Nigerijo (8). Vrednost izvoza v lanskem letu je bila 3.556.048,25 dinarjev. Uvoz so pokrivali 30 odstotno. V letošnjem letu pa imajo večje načrte, saj tržišče v Nigeriji še ni izžrpano in zanimanje za njihove prikolicice še raste. Prav tako pa imajo že sklenjene posle z Iranom, ki pa jih v preteklem letu ni bilo mogoče izvršiti. Možnosti za prodajo prikolic in ostalega materiala pa obstajajo še v Tanzaniji. V letošnjem letu bodo v Tehnostroju povečali izvoz na 8,5 milijonov dinarjev, uvoz pa na 4,3, tako da se bo odstotek pokrivanja povečal na 50 odstotkov.

Ceprav so Križevske opekarne v preteklem letu niso vpisale v seznam izvoznikov, pa je vseeno potrebno povedati par besed o tej delovni organizaciji. Že v preteklem letu so namreč podpisali pogodbo za dobavo milijon strešnikov v Avstrijo in jo tudi uresničili, vendar pa so dobili plačilo šele letos. Zato bo tudi finančni efekt letos večji in bo opekarna sodila med izvoznike.

Izvažali pa bodo tudi v Italijo in Kanado (skupno 1 milijon kosov opeke). Celoten devizni prihodek pa bo 12 milijonov dinarjev.

ZA DVA IN POLKRAT POVEČALI IZVOZ

Pri naštevanju delovnih organizacij, ki izvažajo, ne smemo in ne moremo mimo Imgrada. Kioski in jadralne

mo. Uvoz predstavlja 5 do 15 odstotkov z izvozom ustvarjenega deviznega prihodka (to je direktni uvoz), v letošnjem letu pa predvidevajo tudi 40 odstotkov indirektnega uvoza, to je vsota, ki je namenjena za SaS z domačimi dobavitelji surovin. Kljub dobri izvoznouvojni bilanci in vseh težavah, s katerimi se srečujejo pri nabavi surovin, uvozu repromateriala in vseh ostalih težavah, s katerimi se otepajo tudi druge delovne organizacije pa se sprašujemo, zakaj toliko skrivnosti okoli števil?

Podatke pa smo uspeli dobiti še pri eni delovni organizaciji v Ljutomeru. Čeprav Konus nima sedeža v Ljutomeru, pa vendar obrat Usnjarna v Ljutomeru skupno ustvarja devizni dohodek. Zaradi specifičnih pogojev je 80 delavec tega obrata v preteklem letu direktno izvozilo za 200.000,00 dinarjev svinjskega velurja in pri indirektnem izvozu skupno s KOKO ustvarilo 47 milijonov dinarjev deviznega prihodka. Za repromaterial so uvozili v vrednosti 14 milijonov dinarjev. V letošnjem letu nameravajo končati 1. fazo obnove tovarne in šele takrat lahko pričakujemo večje rezultate.

Ceprav nismo našeli vseh delovnih organizacij, ki v Ljutomerski občini ustvarjajo devizni prihodek, lahko sklepamo že samo iz teh podatkov, da je celotna izvoznouvozna bilanca zelo ugodna in z načrtovanimi povečanjem bo to razmerje iz leta v leto ugodnejše. Sicer pa počakajmo, kako se bodo uresničila napovedovanja.

Med največje izvoznike v Ljutomerski občini pa vsekakor sodi Emona TOZD Agroprod Ljutomer. V planu za leto 1980 so načrtovali 170 milijonov dinarjev izvoza, vendar pa so na predlog SISEOT naredili rebalans plana na 140 milijonov. V lanskem letu je bilo realizirano 100 milijonov dinarjev izvoza, kar pomeni 95-odstotno realizacijo z ozirom

Ena izmed poti za dosegajo boljših rezultatov gospodarjenja je gotovo izvoz in prav tej poti pripisujejo v zadnjem času v lendavski občini velik pomen. Še pred petimi leti je bil izvoz iz lendavske občine neznamen, medtem ko je bilo v lanskem letu z izvozom ustvarjeno že nekaj nad 500 milijonov dinarjev prihodka. Če lanski izvoz organizacij združenega dela lendavske občine primerjamo z letom

metanol in formalin, letos naj bi izvozili za 294 milijonov dinarjev, v glavnem na zapadno tržišče, do leta 1985 pa naj bi vrednost izvoza narasla na 367 milijonov dinarjev. Seveda pa bo vrednost izvoza odvisna od cene plina, zato si bodo v delovni organizaciji prizadevali, da bi zagotovili lasten plin za metanolsko industrijo. V ta namen bodo naredili nekaj globinskih vrtin v Petišovcih.

da bi povečali izvoz v dežele v razvoju, saj že sedaj uspešno izvažajo v Alžir. V skupino izvoznikov se vključuje tudi DELOZA iz Velike Polane, ki bo v petih letih izvozila za 2,3 milijone dinarjev plaščev, to sicer ni veliko, vendar pa je tudi tjakaj prodrla misel o potrebi izvoza, ki se bo lahko povečala. Kot izvoznik se čedalje bolj uveljavlja tudi ABC Pomurka-Primarna prede-

1979, ugotovimo, da je porasel za več kot 35 odstotkov. Kljub tako ugodnim rezultatom na področju izvoza pa je izvršni svet skupščine občine Lendava mnenja, da bi morale organizacije združenega dela ponovno preveriti svoje plane izvoza in poiskati možnosti za še večji izvoz, saj bo zaradi omejevanja povpraševanja na domačem tržišču izvoz imel odločilno vlogo pri ohranjanju začrtane gospodarske rasti v tem novem srednjeročnem obdobju.

Med lanskoletne največje izvoznike v lendavski občini sodi Planika iz Turnišča, ki je izvozila domala 80 odstotkov svoje proizvodnje, INA—Nafta, ki izvažata metanol in formalin, Gorenje—Varstroj z izdelki varilne tehnike, Primat s skladiščno opremo in ELMA z izvozom stikal in drugih izdelkov.

NA TUJA TRŽIŠČA TUDI V PRIHODNJE

Kakšni pa so načrti organizacij združenega dela glede izvoza v tem letu in tem srednjeročnem obdobju? Po predvidevanjih delovnih organizacij naj bi se izvoz močno povečal, tado da bi njegov delež v skupnem prihodu znašal več kot 10 odstotkov. Poglejmo torej, kakšna so prizadevanja lendavskih izvoznikov: INA Nafta bo v glavnem izvažala

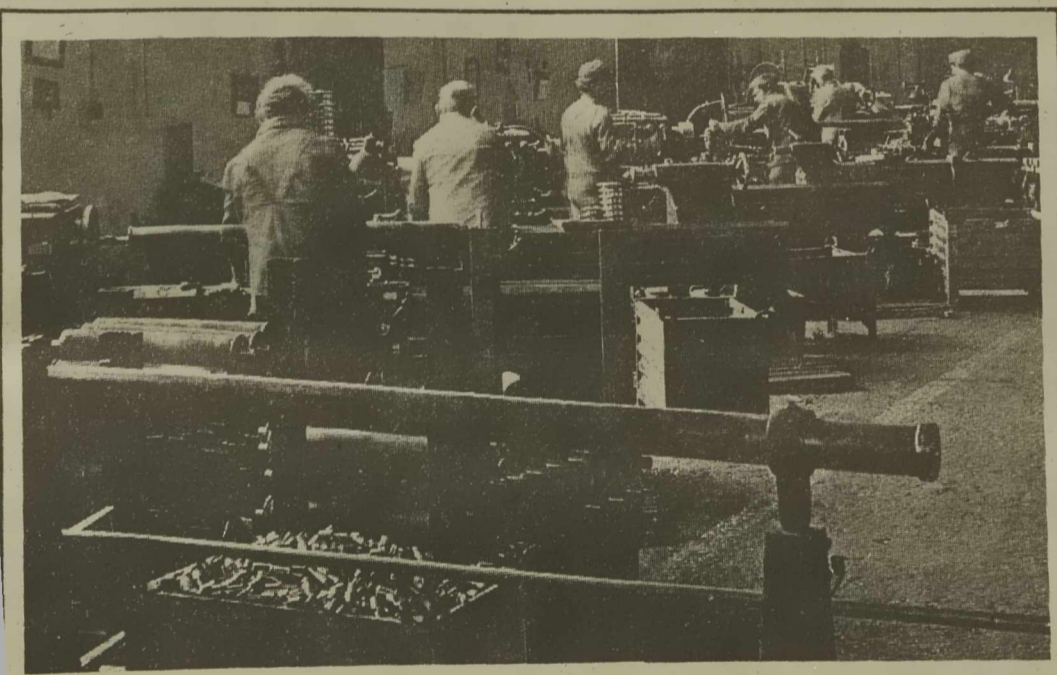
Gorenje-Varstroj bo izvažal izolacijske materiale in transformatorje ter izdelke varilne tehnike, vrednost izvoza pa naj bi bila ob koncu tega srednjeročnega obdobja okoli 100 milijonov dinarjev. Turniška Planika bo v letošnjem letu izvozila za 178 milijonov dinarjev, izdelkov, saj bo zaradi omejevanja povpraševanja na domačem tržišču izvoz imel odločilno vlogo pri ohranjanju začrtane gospodarske rasti v tem novem srednjeročnem obdobju.

Poseben poudarek pa bodo dali proizvodnji dvizne opreme, saj bo izvoz na podlagi poslovno-tehnične kooperacije z Zahodno Nemčijo znašal kar 221 milijonov dinarjev. Gradbeno podjetje iz Lendave bo v okviru Konstruktorja nastopalo tudi na tujem, zato predvidevajo da bi z izvozom storitev pridobilo okoli 10 odstotkov celotnega prihodka letno, to pa bi v petih letih znašalo 132 milijonov dinarjev.

Temeljna organizacija združenega dela ELMA bo letos izvozila za 28 milijonov dinarjev svojih izdelkov, v letu 1985 pa bo vrednost izvoza znašala 45,5 milijonov dinarjev. V tej temeljni organizaciji si prizadevajo,

lava lesa. V petih letih bodo izvozili za 60 milijonov dinarjev žaganega lesa listavcev, predvsem v Italijo. Izvoznikom se seveda pridružuje tudi trgovsko podjetje Univerzal Lendava, ki bo povečalo maloobmejno blagovno menjavo s sosednjo Madžarsko, vendar pa je tu potrebno poudariti, da gre za takšno menjavo, s katero se izvoz pokriva z uvozom. Uvoz pa bi bilo potrebno naravnati tako, da bi uvažali tisto blago, ki ga domača industrija potrebuje.

Možnost za ustvarjanje deviznega prihodka ima tudi temeljna organizacija VIATOR SAP Gostinstvo Lendava, še zlasti sedaj, ko je zgrajen nov hotel v Lendavi. Še v tem letu bi bilo potrebno dograditi termalni del hotela in tako zaokrožiti ponudbo, za katero velja posebej veliko povpraševanje gostov iz sosednje Avstrije. Podatkov o tem, kolikšen je delež lendavske občine pri ustvarjenem izvozu iz kmetijstva ni, vendar pa je gotovo dokajšen. Prizadevanja organizacij združenega dela lendavske občine za izvoz so torej očitna, morda bi v nekaterih delovnih organizacijah lahko storili še več, da bi se izvoz povečal, toda dejstvo, da skoraj vsaka delovna organizacija lendavske občine izvažata, razveseljuje in daje upati, da se bo gospodarstvo občine v tem srednjeročnem obdobju okrepilo.

reprostat račun nam pove, da o uvoz „pokrili“ preko 200-odstotno.

V letošnjem letu predvidevajo, da bodo obe postavki oveličali za 100 odstotkov. Jvoz 2 milijona dinarjev, voz 41,5 milijona dinarjev). Na listi izvoznikov v Ljutomerski občini se je pojavil tudi Mlekopromet. Lani v Švico in Italijo prodali ton ljutomerskega sira v vrednosti 4,3 milijona dinarjev (deviznih seveda). Za potrebe (emulgatorji za penjenje) pa so uvozili v vred-

deske, ki jih proizvajajo, so zelo iskano blago na zunanjem tržišču. Zelo so se uveljavili na Evropskem konvertibilnem območju, povečujejo pa tudi tržišče v arabskih državah. Na žalost pa niso hoteli dati drugih podatkov kot te, da so v preteklem letu izvozili 2,5-krat več kot v letu 1979 in da nameravajo v letošnjem letu izvoz povečati za 200 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Tu je seveda mišljen samo fizični obseg izvoza. Finančnega ovrednotenja na žalost nima-

na leto 1979. V letošnjem letu nameravajo v Agroprodu povečati sodelovanje s sosednjo Madžarsko, saj bo maloobmejno blagovna menjava narasla na 30 milijonov dinarjev. Ostali izvoz pa se bo povečal na 170 milijonov dinarjev.

V lanskem letu so uvozili za 8,5 milijona surovin za repromaterial, letos pa bodo povečali uvoz ravno za toliko kot se bo povečal promet z Madžarsko. Vsekakor spodbudni rezultati!

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine Ljutomer

Številka 2
Leto IV.

6. februarja 1981

UVODNA BESEDA DELEGATOM

Izvršni svet skupščine občine Ljutomer daje v javno razpravo osnutek družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981—1985.

Osnutek družbenega plana je oblikovan na osnovi dogovora o temeljih družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981—1985 in sprejetih samoupravnih sporazumih o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti s področja gospodarstva in negospodarstva ter krajevnih skupnosti.

Da bo javna razprava o osnutku družbenega plana občine Ljutomer uspešnejša, predlaga izvršni svet vsem nosilcem planiranja v občini, da pospešijo izdelavo lastnih planov ter s tem pripomorejo k vsebinsko kvalitetni razpravi in uresničevanju načela sočasnega planiranja.

Družbeni plan občine in plani nosilcev planiranja morajo upoštevati dogovorjene cilje razvoja, zlasti pa razdelati kako bomo sprejete naloge v srednjeročnem obdobju tudi dosegli.

Izvršni svet predlaga, da javna razprava o osnutku družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981—1985 traja do 6. marca 1981. Pismene pripombe posredujte na komite za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer. Na podlagi pripomb bo pripravljen predlog družbenega plana, ki bo dan v razpravo in v sprejem na zboru skupščine občine Ljutomer v marcu 1981.

Ljutomer, januar 1981

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE
LJUTOMER

DRUŽBENI PLAN OBČINE LJUTOMER 1981—1985

1. UVOD

Osnutek družbenega plana občine Ljutomer je pripravljen na podlagi sprejetega dogovora o temeljih družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981-1985 in sprejetih samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti s področja gospodarstva in negospodarstva ter krajevnih skupnosti.

Z družbenim planom si delovni ljudje in občani v družbenopolitični skupnosti zagotavljajo uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in skupne politike družbenega razvoja ter pogoje za skladnost odnosov v družbeni reprodukciji. Družbeni plan vsebuje cilje ter skupne interese dogovorjene s temelji plana, ki so jih prevzeli posamezni nosilci planiranja kot obveznost. Prav tako so opredeljene tudi usmeritve in okviri za ukrepe ekonomske politike in druge ukrepe, ki jih sprejemajo organi družbenopolitičnih skupnosti skladno s svojimi ustavnimi pravicami.

2. GLOBALNA OCENA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA PLANA OBČINE LJUTOMER V OBDOBJU 1976-1980

Srednjeročni plan občine Ljutomer za obdobje 1976-1980 je bil sprejet v času prilagajanja celotne družbe novi ustavi in

zakonu o združenem delu. V ospredju so bili zato cilji in naloge, ki bi naj zagotovili kvaliteten napredek v razvoju proizvodnih sil in družbenoekonomskih odnosov.

Prizadevanja so bila usmerjena predvsem v krepitev združenega dela, krajevnih skupnosti in občine kot skupnosti delovnih ljudi in občanov, razvoj manj razvitih območij v občini, izgradnjo novih zmogljivosti, razvijanje in krepitev svobodne menjave dela, obvladovanje vseh vrst porabe, nadaljnje odpiranje novih delovnih mest v gospodarstvu, spoštovanje in izvajanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov na vseh ravneh ter krepitev ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V globalni projekciji razvoja je bila predvidena 10 % realna rast družbenega proizvoda, 4,4 % rast produktivnosti, 5,2 % stopnja rasti zaposlovanja, osebni dohodki pa bi se gibali v odvisnosti in produktivnosti. Investicijska vlaganja so se načrtovala v višini 900 mio din.

V tem srednjeročnem obdobju dosegamo sorazmerno ugodne gospodarske rezultate. Ocenjujemo, da bomo v srednjeročnem obdobju 1976-1980 dosegali poprečno 10 % realno rast družbenega proizvoda, čeprav bo v letu 1980 nekoliko nižji. Na osnovi takšne rasti gospodarstva in družbenega razvoja občine smo presegli planirano rast zaposlovanja. Tako smo v

1111111111
1111111111
1111111111

DELEGATSKI VESTNIK — delegatsko glasilo občine Ljutomer. Urejajo ga Slavko Modlic, Franjo Štebih in Mirjam Tominc.

tem obdobju zaposlili okrog 1.300 delavcev, kar je za 150 delavcev več kot smo planirali. V družbenem in zasebnem sektorju je zaposlenih okrog 5.300 delavcev, kar predstavlja 28 % vseh prebivalcev.

Investicijske naložbe v gospodarsko sfero so se v prvih letih tega obdobja le počasi uresničevale, nekoliko hitrejša dinamika je bila dosežena v letih 1978 in 1979. V tem srednjeročnem obdobju je bilo izvedenih investicij v predračunski vrednosti 1.032 mio din. Delež investicij v industrijo je znašal 50 %, v kmetijstvo pa 42 %.

S temi sredstvi so bile izvedene naslednje večje investicije: Emona TOZD Agropod — obrat predelovalne industrije, Križevske opekarne — rekonstrukcija tovarne opečnih izdelkov, Imgrad — novi objekt za proizvodnjo gips-panelnih plošč, Krka Novo mesto — obrat Ljutomer — proizvodnja farmacevtskih preparatov, Mlekopromet Ljutomer — rekonstrukcija topilnice, DO Ljutomerčan — farma bekonov, KZ Ljutomer-Križevci — melioracije, perutninska farma za rejo 80.000 nesnic. Pri obeh kmetijskih organizacijah so bila vložena precejšnja sredstva v zasebni sektor. Izmed večjih predvidenih investicij je izpadla tovarna stikalnih naprav in Konus — čistilne naprave.

Na področju družbenih dejavnosti je bilo vloženi 96 mio din za naslednje investicije: Osnovna šola Razkrižje, Osnovna šola Cvetko Golar, podružnična šola v Vučji vasi, prizidek pri SVZ lukavci in pri zdravstvenem domu v Ljutomeru, otroški vrtec v Stročji vasi in Veržeju ter Dom kulture v Ljutomeru. Prav tako so bila izvršena manjša vlaganja v nekatere vzgojno-varstvene ustanove, kulturne in športne objekte.

Na področju gospodarskih samoupravnih interesnih skupnosti pa so bila vlaganja usmerjena predvsem v infrastrukturne objekte (vodovod, ceste, kanalizacija) v vrednosti 63 mio din. Prispevki krajevnih skupnosti so pri tem znašali čez 50 % vseh sredstev.

V letih 1976-1980 je bilo zgrajenih in vseljivih 156 družinskih stanovanj, kar je komaj 62 % od predvidenih 250 stanovanj. Skupna vrednost je znašala 73 mio din.

Za srednjeročno obdobje 1976-1980 smo s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov družbenih dejavnosti predvideli ob 10 % realni rasti družbenega proizvoda 8 % rasti sredstev samoupravnih interesnih skupnosti. To pomeni, da bi se gibala skupna poraba počasneje od rasti družbenega proizvoda. Iz podatkov, ki nam jih posreduje ob periodičnih obračunih služba družbenega knjigovodstva, lahko ugotovimo, da je v letih 1976 in 1977 rast sredstev skupne porabe presegla rast družbenega proizvoda, medtem ko je v letu 1978 in 1979 rast skupne porabe vsklajena z rastjo družbenega proizvoda. V letu 1980 je poraba omejena na indeks 116 oziroma 118, kar predstavlja zaostajanje za rastjo družbenega proizvoda. V programih SIS je znašal delež solidarnosti v srednjeročnem obdobju sicer v povprečju 22 %, ki pa se iz leta v leto zmanjšuje in predstavlja v letu 1980 le 12 %.

Osebnih dohodki v občini kažejo tendenco padanja v primerjavi z republiškim poprečjem.

	1975	1-6/1980
Občina Ljutomer	3.019	6.826
SR Slovenija	3.521	6.203
% doseganja republiškega poprečja	85,7	83,2

Nekatere naloge, ki izhajajo iz družbenega dogovora o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije v obdobju 1976-1980 so se počasi uresničevale, predvsem zaostajajo na področju vodnega gospodarstva, prometne infrastrukture, PTT-zvez, programov družbenih dejavnosti in na nekaterih področjih gospodarstva.

3. CILJI DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA V OBČINI LJUTOMER ZA OBDOBJE 1981-1985

Na podlagi dosedanjega razvoja občine, razvoja SR Slovenije in SFR Jugoslavije, dokumentov družbenopolitičnih organizacij in ob upoštevanju analize dosedanjega razvoja in možnosti razvoja občine v obdobju 1981-1985 ter smernic za pripravo družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981-

1985 bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju treba razvijati samoupravne družbeno-ekonomske odnose tako, da bo delavec obvladoval celoto družbene reprodukcije, v kateri oblikuje pogoje svojega dela in življenja. V te pogoje spadajo gospodarske, socialne, prostorske in druge komponente razvoja. Prav tako bo treba še dosledneje upoštevati in uresničevati politiko ekonomske stabilizacije, ki naj prispeva k večji materialni in socialni varnosti delovnih ljudi in občanov.

Za doseganje tega osnovnega cilja bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju izvajali naslednje naloge in usmeritve:

- nadalje obnavljali in poglobljali samoupravne družbeno-ekonomske odnose na vseh ravneh, pri tem pa bo ključnega pomena uveljavljanje odnosov, krepitev vloge ekonomskega položaja in organiziranosti združenega dela pri oblikovanju družbene reprodukcije;

- zagotavljali pogoje za večjo produktivnost dela z motiviranostjo vsakega delavca v združenem delu in celotnega združenega dela za dobro gospodarjenje ter oblikovati taka merila za ustvarjanje dohodka, kjer bo mogoče evidentirati vsak prispevek posameznika v delovnih procesih kot osnovo za oblikovanje osebnega dohodka za živo in minulo delo;

- zagotavljali bomo produktivno zaposlovanje ter izboljševanje pogojev dela in življenja v skladu z dejanskimi možnostmi;

- krepili izvozne sposobnosti in zmanjševali uvozne dejavnosti gospodarstva ter s samoupravnim povezovanjem ustvarili pogoje za kvalitetnejšo mednarodno menjavo;

- pospeševali in razvijali proizvodnjo, pri kateri imajo odločilno vlogo kvalitetni strokovni kadri, tehnologije, gospodarna poraba energije in surovin, produktivnost in racionalno zaposlovanje ob upoštevanju razpoložljivih naravnih virov in drugih proizvodnih faktorjev ter prostorsko-ekoloških pogojev;

- usklajevali bomo ekonomske, socialne in prostorske cilje in postopno izboljševali kvaliteto okolja in življenja ljudi ter ekologijo;

- odpravljali osnovna strukturna neskladja tako v proizvodnji, preskrbi prebivalstva, prometni infrastrukturi, energetiki, komunalni infrastrukturi, pa tudi v stanovanjski izgradnji in družbenih dejavnostih;

- zagotavljali racionalno rabo prostora in varstvo okolja v skladu z enotno urbanistično politiko;

- krepili akumulacijsko in reproduktivno sposobnost združenega dela tako, da bomo razvijali gospodarstvo na osnovi večjega vlaganja v sodobno tehniko in tehnologijo;

- uveljavili delitev osebnih dohodkov v skladu z obsegom, kvaliteto, ustvarjalnostjo in ustrezno usposobljenostjo posameznega delavca;

- pospeševali dohodkovno in poslovno-tehnično povezovanje združenega dela znotraj občine in navzven;

- krepili družbeni nadzor nad izvajanjem dogovorjenih nalog na vseh področjih združenega dela, posebno v primerih kršitve in motenj v proizvodnih in tržnih procesih;

- pospeševali hitrejši razvoj manj razvitih območij in krajev v občini;

- dograjevali družbeni sistem informiranja v občini tako, da bo resnično služil kot podlaga za samoupravno odločanje in opredeljevanje delovnih ljudi in občanov;

- odpravljali in preprečevali onesnaževanje okolja z uvajanjem ustrezne tehnologije, usklajeno razmestitvijo posameznih dejavnosti v prostoru in določitvijo varstvenih območij za zaščito naravnih virov pitnih voda in varstva zraka;

- zagotavljali razvoj življenjskega standarda in drugih pogojev življenja z možnostmi, ki jih daje ustvarjeni dohodek in v večji meri pomeni vzpodbudo za kvalitetni razvoj proizvodnih sil;

- upoštevali dogovor o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja v letih 1981-1985, zlasti pa tiste naloge, ki so temeljnega pomena za nadaljnji družbenoekonomski razvoj regije.

3. 1. Materialni okviri razvoja

Projekcija globalnih okvirov in proporcev razvoja občine v prihodnjem srednjeročnem obdobju upošteva družbeno-ekonomska gibanja in rezultate razvoja v obdobju 1976-1980, ključne razvojne probleme na prehodu v novo srednjeročno obdobje in izhaja iz osnovnih ciljev in nalog razvoja v obdobju

8. IZGRAJEVANJE DRUŽBENEGA SISTEMA INFORMIRANJA

Da bo delovni človek in občan resnično nosilec informiranja bo potrebno nadaljevati s prizadevanji za čim kvalitetnejše informiranje. Zlasti bo potrebno še vnaprej posvetiti informiranju za odločanje v samoupravnih organih SIS, v združenem delu, krajevnih skupnostih in občinski skupščini posebno skrb.

V letu 1981 se bo nadaljeval proces za čim kvalitetnejše informiranje na vseh ravneh, predvsem pa bodo glavni cilji iz tega področja naslednji:

- izboljšanje informiranja kot bistvenega pogoja za samoupravno odločanje delovnih ljudi in občanov v samoupravnih organih, v združenem delu, krajevnih skupnostih, SIS;

- INDOK—center, ki bo deloval v smeri vzpostavljanja dvosmernega komunikacijskega pretoka informacij

- vzpodbuditi OZD, ki že imajo svoja glasila, da jih izdajajo še v naprej in jih kvalitetno izpolnjujejo, tiste OZD, ki nimajo svojih glasil in so zato dani pogoji, jih morajo začeti izdajati,

- organizirati in poskrbeti za pravočasno izhajanje glasil Delegatski vestnik in drugih glasil, ki služijo kot osnova za odločanje v delegatskem sistemu,

- v okviru celotnega sistema informiranja razviti tudi informiranje delegacij v SIS, OZD in krajevnih skupnostih,

- organizirati delo službe za informiranje tako, da bo služila delegatom kot servis za dopolnjevanje informiranja in zbiranje podatkov, potrebnih za lažje in kvalitetnejše odločanje.

9. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita sta neločljivi sestavini našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Delovni ljudje in občani bodo v tem srednjeročnem obdobju še nadalje razvijali: usposabljali in opremljali vse komponente splošne ljudske obrambe z namenom, da bodo vsi človeški in materialni potenciali sposobni in pripravljeni braniti pridobitve našega samoupravnega socializma in ozemeljske nedotakljivosti.

Skupne programe ljudske obrambe bomo še naprej financirali iz sredstev družbenopolitične skupnosti v okviru obveznosti po zakonu in z združevanjem sredstev OZD, KS in SIS za tiste naloge, ki bodo opredeljene v samoupravnem sporazumu o financiranju ljudske obrambe.

Pristopili bomo k prvi fazi gradnje objekta za potrebe teritorialne obrambe (skladišča in zaklonišča), postaje milice, civilne zaščite, občinskega centra zvez in za potrebe dela državnih organov.

Teritorialno obrambo bomo še naprej usposabljali in opremljali kot komponento neposrednega oboroženega odpora v sistemu splošne ljudske obrambe.

Civilni zaščiti bomo dali pomembnejšo vlogo z varovanjem materialnih dobrin in človeških življenj. Da bo to svojo nalogo lahko izvajala v primeru elementarnih in drugih nesreč ter v času vojne jo moramo številčno ojačati, usposobiti njene pripadnike in materialno tehnično opremiti. Za zaščito prebivalstva in delovnih ljudi bomo skladno z urbanističnim razvojem gradili zaklonišča.

Na področju civilnega sektorja je treba zagotoviti učinkovito delovanje delovnih in drugih organizacij, občinskih vodstev, družbenopolitičnega sistema, komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter ustvariti materialne pogoje za delovanje vseh sestavin ljudske obrambe v najtežjih vojnih razmerah. V tem smislu bomo razvili tudi partizansko bazo, ustvarjali blagovne rezerve in obrambno urejali ozemlje naše občine.

Na področju zvez si zastavljamo nalogo, da bodo vse krajevne skupnosti v naši občini dobile telefonsko povezavo. Obstoječe enote zvez in centra za opazovanje in alarmiranje bomo kadrovsko okrepili in opremlili s sodobnimi sredstvi zvez.

Obrambna vzgoja vsega prebivalstva bi še v bodoče pomembna naloga pri krepitvi naše obrambne pripravljenosti. Posebno skrb bomo posvetili moralno politični in vojaško strokovni vzgoji izven šolske mladine, da bo čimbolj usposobljena za izvajanje vseh vrst nalog ljudske obrambe.

Družbeno samozaščito bomo razvijali naprej v vseh organiziranih skupinah, da bomo pri slehernem občanu vzbudili zavest, in občutek, da bo v vsakodnevnem življenju in delu pripravljen varovati z ustavo in zakoni določen družbeni red in samoupravni sistem. V okviru družbene samozaščite bomo še nadalje usposabljali in opremljali pripadnike narodne zaščite.

Ljutomer, 29. januar 1981

**IZVRŠNI SVET
SKUPŠČINE OBČINE LJUTOMER**

1981—1985 opredeljenih v dogovoru o temeljih družbenega plana občine.

Na tej osnovi kažejo analize in ocene možnosti razvoja, da bo v obdobju 1981—1985 moč doseči naslednje globalne okvire razvoja:

	— pop. letna stopnja	
	Občina	SRS
— rast družbenega proizvoda	6	3,5
— rast zaposlovanja	4	2
— rast produktivnosti	2	1,6

Gospodarski razvoj bo temeljil predvsem na industriji in pospešenem razvoju kmetijske proizvodnje.

Industrijska proizvodnja se bo po projekciji povečala letno za 9 — 10 %, medtem ko bo kmetijska proizvodnja po sedanjih projekcijah naraščala za 4 — 5 % letno.

Ob 6 % realni rasti družbenega proizvoda bo zaposlovanje raslo po stopnji 4 %, kar pomeni v petletnem obdobju 1150 novih zaposlitev.

Delež produktivnosti v prirastu družbenega proizvoda bo 43 %, zaposlovanje pa 57 %.

Rast družbenega proizvoda, zlasti še industrijske proizvodnje bo v prihodnjem obdobju v precejšnji meri odvisna in pogojena tudi z rastjo izvoza blaga, ki bo v srednjeročnem obdobju po predvidevanjih OZD naraščal po povprečni letni stopnji 30,8 %. Investicijska dejavnost ljutomerskega gospodarstva bo usmerjena predvsem v razvojno produktivnejša področja, zlasti tista, ki so usmerjena v izvoz in nadomeščanje uvoza ter zagotavljajo gospodarno rabo energije, surovin in so prostorsko ter tehnološko sprejemljive. Skupna vrednost vlaganj v celotno družbeno sfero bo znašala 3.067 mio din, ali 35 % družbenega proizvoda.

Politika ekonomske stabilizacije, zlasti krepitev materialne osnove dela in povečani naporji za hitrejši izvoz narekujejo, da bodo vse oblike porabe od osebne, skupne in splošne naraščale za 10 % počasneje od rasti dohodka. Takšno zaostajanje porabe pomeni ob predvidenem 6 % realnem porastu družbenega proizvoda rast sredstev za te namene po 5,4 % letni stopnji. Glede na takšne usmeritve je predvideno, da bo za vse vrste porab razporejena okrog 57 % družbenega proizvoda.

3. 2. Oblikovanje in delitev družbenega proizvoda

Zaostreni pogoji gospodarjenja bodo v srednjeročnem obdobju 1981—1985 vplivali na nekoliko počasnejšo rast družbenega proizvoda kot v preteklem srednjeročnem obdobju. Kot realni okvir načrtovanja sposobnosti za nove naložbe, osebno, skupno in splošno porabo, ocenjujemo realno rast družbenega proizvoda 6 %, v okviru katerega bo nekoliko hitreje naraščal družbeni proizvod v gospodarstvu občine.

Struktura družbenega proizvoda po panogah v družbenem sektorju gospodarstva

	— v 000 din		— cene 1980		
	1980	struktura v %	1985	struktura v %	ind. 85/80
družbeni proizv.	1.081.800	100	1.482.000	100	137
— industrija	746.442	69,0	1.053.980	71,1	141
— kmetijstvo	123.325	11,4	148.000	10,0	120
— gozdarstvo	1.082	0,1	1.480	0,1	137
— gradbeništvo	88.708	8,2	111.200	7,5	125
— promet in zveze	22.718	2,1	29.650	2,0	130
— trgovina	51.926	4,8	74.000	5,0	142
— gostinstvo in tur.	15.145	1,4	16.300	1,1	107
— obrt in os. stor.	32.454	3,0	47.400	3,2	146

Opomba: v panogo industrije so vštete TOZD in DO Ljutomerčan, ki po klasifikaciji spadajo v področje industrije.

Na osnovi spremljanja doseganja načrtovanih rezultatov vsakega posameznega leta v planskem obdobju 1981—85 se bomo z vsakoletno realizacijo dogovorili glede okvirnih realnih rasti in materialnih možnosti razvoja. Na ta način bomo dosegli sprotno dogovarjanje, istočasno pa zagotovili izpolnjevanje prednostnih nalog tekočega srednjeročnega obdobja.

V preteklih letih je na nestabilnost gospodarstva vplivala tudi neustrezna delitev ustvarjenega dohodka, saj so se za osebne dohodke, skupne in splošne potrebe izločala iz dohodka večja sredstva kot so znašala za te namene v oblikovanih blagovnih skladih.

Akumulacija, ki so jo iz delitve dohodka oblikovale temeljne organizacije združenega dela v globalu, v globalu zadošča le za pokritje sprejetih obveznosti. Za nove naložbe so temeljne organizacije združenega dela morale koristiti kreditna sredstva. Za odpravo teh neskladij bodo v letih 1981—1985 zagotovljena naslednja razmerja:

— sredstva za osebne dohodke in sredstva za skupno in splošno porabo bodo naraščala 10 % počasneje od rasti dohodka.

— za ohranitev realne vrednosti osnovnih sredstev bo amortizacija po minimalnih stopnjah za opremo rasla nekoliko hitreje kot doslej.

Izhajajoč iz nakazanih usmeritev bi morali v letu 1985 glede na leto 1980 doseči v delitvi dohodka gospodarstva naslednjo udeležbo posameznih elementov:

	— cene 1980		— 000 din	
	1980	struktura v %	1985	struktura v %
1. Bruto doh.	1.081.800	100	1.482.000	100
2. Amort. po pred. stop.	74.000	6,8	141.000	9,5
3. Dohodek	1.007.800	93,2	1.341.000	90,5
— prispevki za skupne in splošne potrebe	53.580	3,0	69.720	4,7
— druge obveznosti iz dohodka	178.220	16,5	210.590	14,2
— čisti dohodek	776.00	71,7	1.060.690	71,6
— osebni dohodki	543.000	50,2	706.300	47,7
— skupna poraba TOZD	77.000	7,2	93.210	6,3
— sredstva za razšir. materialne osnove dela in rezerve	155.000	14,3	261.180	17,6

Iz sprememb v strukturi delitve dohodka so razvidni premiki, ki so povezani s predvidenim izvajanjem razvojne politike in stabilizacije. Odražajo se v zmanjšanem deležu osebnih dohodkov ter sredstev za skupno in splošno porabo in v porastu deleža sredstev TOZD za razširitev materialne osnove dela.

3.1.2. Oblikovanje sredstev za reprodukcijo v materialni proizvodnji

Sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji se bodo oblikovala iz sredstev, ki jih bodo temeljne organizacije združenega dela razporedile iz delitve dohodka in iz drugih virov (kreditni bank, združevanje sredstev in v manjši meri krediti iz tujine). Na višino sredstev, ki bodo ostala TOZD za naložbe, bo vplival še prispevek za kreditiranje razvoja gospodarsko manj razvitih območij v SFRJ in prispevek za odpravo posledic potresa v Črni gori.

Oblikovanje sredstev za razširitev materialne osnove dela mora v večji meri prispevati h krepitvi akumulacijske sposobnosti gospodarstva. V smeri povečanja akumulativnosti bodo delovali tudi vsi drugi, ki so namenjeni za izboljšanje reproduktivne sposobnosti OZD. S spremembo zveznih predpisov bo zagotovljena realnejša amortizacija osnovnih sredstev glede na gibanje cen, kar bo ob ustrežnejših amortizacijskih stopnjah zagotavljalo rednejše in hitrejšo reproduciranje osnovnih sredstev, predvsem opreme in s tem njeno združevanje na sodobni tehnološki ravni.

Iz dohodka bodo OZD oblikovale naslednja sredstva za razširjeno reprodukcijo:

	— cene 1980		
	— v 000 din		
Element	1980	1985	Poprečna stopnja rasti
amortizacija nad predpisano stopnjo	74.000	141.000	13,7

Skupnost socialnega varstva bo usklajevala in spremljala uresničevanje socialno varstvenega programa, dajala letno oceno izvajanja in zagotavljala enotne in skupne kriterije in merila vseh samoupravnih interesnih skupnosti za ugotavljanje upravičenosti do socialnih dajatev ter zagotavljanja enotni sistem evidence prejemnikov socialnih dajatev in njihovega materialnega položaja.

Pri ugotavljanju dohodkov in drugih okoliščin, ki vplivajo na socialni položaj prejemnikov socialnih pomoči, bo skupnost sodelovala z ustreznimi organi v krajevni skupnosti in delovni organizaciji, kjer upravičenec živi oz. je zaposlen.

Požarna dejavnost

Požarna varnost je ena od bistvenih komponent pri varovanju in zaščiti življenj, družbenega in zasebnega življenja v našem samoupravnem sistemu. To dejavnost bomo v srednjeročnem obdobju 1981—1985 razvijali v skladu s potrebami in materialnimi možnostmi uporabnikov po sprejetem programu. Izvajalci požarne varnosti, to so predvsem prostovoljne gasilske enote, si bodo prizadevali doseči takšno tehnično opremljenost in kadrovske usposobljenosti, da bodo lahko v vsakem času ob danih pogojih zavarovali življenje in premoženje uporabnikov pred požari in drugimi elementarnimi nesrečami. Gre torej za sodobno opremljanje gasilskih enot in za strokovno usposabljanje gasilskih kadrov pri upravljanju z moderno gasilsko tehniko. Na področju operativne dejavnosti se bo največ pozornosti posvečalo izurjenosti in pripravljenosti operativnih enot gasilskih društev za akcije pri primeru požara ali drugih elementarnih nesreč.

Občinska požarna skupnost bo posvečala veliko skrb pri vzdrževanju orodja in opreme, motornih brizgalk, reševalne in osebne opreme, prevoznim sredstvom gasilske opreme, nadomestilo izstrošene in manjkajoče opreme in orodja ter popravilo in vzdrževanju gasilskih objektov in domov. Prav tako bo tesno sodelovala z enotami civilne zaščite v okviru celovitega in enotnega sistema SLO in samozaščite, predvsem v skupnih akcijah NNNP.

7. PROGRAMSKA USMERITEV KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Programska usmeritev krajevnih skupnosti za obdobje 1981—1985 temelji na dogovoru družbeno ekonomskega razvoja občine, samoupravnih sporazumov o temeljih planov krajevnih skupnosti in na družbenem dogovoru o načelih planiranja in o financiranju krajevnih skupnosti v obdobju 1981—1985 ter na podlagi ustavnih in zakonskih določb uresničevanja samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov delovnih ljudi in občanov v kraju kjer delajo in živijo.

Programska usmeritev krajevnih skupnosti je dejansko rezultat usklajenih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov na eni strani ter TOZD, DO in SIS s področja materialne in nematerialne proizvodnje na drugi strani, ki so izraženi v samoupravnih sporazumih o temeljih planov KS ter z občinskim referendumskim programom za obdobje 1981—1985.

Posebno skrb bomo posvetili ustvarjanju takih pogojev, da se bo delovni človek uveljavil kot vsestransko svobodna osebnost in kot temeljni subjekt razvoja.

Organizirali in razvijali bomo različne oblike sodelovanja in odločanja delovnih ljudi in občanov z organizacijo in razvojem svetov potrošnikov poglobljenim sodelovanjem z OZD, SIS in povezovanjem med Krajevnimi skupnostmi zaradi reševanja skupnih vprašanj.

Razvijali in poglobljali bomo sistem ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Prizadevali si bomo za vskladnejši razvoj manj razvitih območij in s tem za vsklajenost razvojnih programov KS, OZD, SIS.

Zato programska usmeritev krajevnih skupnosti za obdobje 1981—85 temelji na dogovoru družbenoekonomskega razvoja občine itd.

V občini deluje 12 krajevnih skupnosti, ki združujejo 69 vasi in naselij. V svojih razvojnih programih pa posamezne KS predvidevajo naslednje:

KS BUČKOVCI bo skupaj z drugimi investitorji na območju KS v obdobju 1981—1985 izvedla naslednje investicijske naložbe: izgradnja trgovne in skladiščnih prostorov, nadaljevala bo z razširitvijo vodovodnega in telefonskega omrežja, začeli z deli za

izgradnjo več namenske zgradbe za potrebe zdravstva, zobozdravstva, lekarništva in prostorov za potrebe delovanja KS.

Sofinancirala bo program odprave neelektrificiranih gospodinjstev ter vzdrževala in obnavljala objekte skupne rabe na območju krajevne skupnosti.

KS CEZANJEVCI bo v tekočem srednjeročnem obdobju z dodatnim krajevnim samoprispevkom sofinancirala program, sprejet na referendumu, za izobraževanje. Zgrajen bo prizidek pri osnovni šoli v Cezanjevcih.

Dokončana bo modernizacija ceste Cezanjevci—Ljutomer. Sodelovala bo pri investiranju razširitve vodovodnega in telefonskega omrežja.

KS CVEN z dodatnim samoprispevkom bo sofinancirala sprejet program izobraževanja. Zgrajen bo prizidek pri osnovni šoli v Ljutomeru. Predvsem pa bo izvajala investicije pri izgradnji vodovodnega in telefonskega omrežja, modernizacija cest, dokončanje adaptacije zadrúžnega doma in gradnja atletske steze.

KS KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — osrednja investicija bo dograditev osnovne šole v Križevcih, katero bo sofinancirala s sprejetim dodatnim krajevnim samoprispevkom.

V letih 1981—1985 bo nadaljevala dela na izgradnji telefonskega omrežja, zgradila tri avtobusne postaje, uredila pločnike v Križevcih, uredila asfaltno prevleke na vaških cestah, adaptirala prosvetno dvorano ter uredila novi del pokopališča in mrliško vežo.

KS LJUTOMER — sprejetim dodatnim samoprispevkom bo sodelovala pri izgradnji prizidka pri osnovni šoli Ivan Cankar v Ljutomeru v skladu s sprejetim programom na referendumu. Razširili bodo telefonsko omrežje, uredili mrliške vežice ter dokončali naloge iz programa 1976—1980 (ureditev Kidričevega naselja in pločnikov na Prešernovi in Ormoški cesti).

KS LOGAROVCI—BERKOVCI bo sofinancirala z dodatnim samoprispevkom v skladu s sprejetim občinskim programom prizidek pri osnovni šoli v Križevcih. V tekočem petletnem obdobju bodo končali gradnjo vaškega doma v Bučkovcih in gasilskega doma na Grabah. Izvedla bo adaptacijo kulturne dvorane v Logarovcih. Nadaljevala z izgradnjo vodovodnega omrežja in z modernizacijo cest ter začela z izgradnjo telefonskega omrežja.

KS RADOSLAVCI predvideva začetek gradnje vodovoda, dokončanje elektrifikacije še neelektrificiranih gospodinjstev. Sodelovala bo pri pripravi dokumentacije za modernizacijo cestnega odseka Sitarovci—Kokoriči. Izvedla bo popravilo po neurju poškodovanega cestnega odseka v Precetincih ter pripravljala dela za napeljavo telefonije tudi nadaljevala dela na izgraditvi doma občanov v Radoslavcih.

KS RAZKRIŽJE bo v glavnem izvajala investicije na področju izgradnje sekundarnega vodovodnega omrežja. Zraven tega pa še opravi dela na modernizaciji cest, na razširitvi telefonskega omrežja, na izdelavi zazidalnega načrta ter izpolnjevanje požarne varnosti na območju KS.

KS STARA CESTA bo z dodatnim krajevnim samoprispevkom sofinancirala program izobraževanja, ki je bil sprejet na referendumu. Zgrajen bo prizidek pri osnovni šoli v Cezanjevcih.

V tekočem srednjeročnem obdobju bodo razširili telefonsko omrežje, elektrificirali gospodinjstva do katerih še ni speljano električno omrežje in vzdrževala in obnavljala objekte skupne rabe.

KS STROČJA VAS predvideva modernizacijo cestnih odsekov Rinčetova in Nunska graba, razširitev telefonskega omrežja ureditev telefonske postaje, dograditev gasilskega doma, ureditev kanalizacije in vzdrževanje ter obnavljanje komunalnih in ostalih objektov skupne rabe.

KS VERŽEJ z dodatnim samoprispevkom bodo vasi, ki spadajo v šolski okoliš Križevci pri Ljutomeru sofinancirale v skladu s sprejetim programom prizidek pri osnovni šoli v Križevcih. Predvidevajo ureditev kanalizacije, razširitev telefonskega omrežja, izgradnjo telovadnice in adaptacijo vaškega doma na Grlavi.

KS ŽELEZNE DVERI bo sodelovala z dodatnim samoprispevkom pri izgradnji prizidka pri osnovni šoli Ivan Cankar Ljutomer. Razširili bodo telefonsko omrežje, adaptirali otroški vrtec ter obnavljali in vzdrževali obstoječe komunalne ter ostale objekte skupne rabe.

sredstva za razširitev materialne osnove dela in rezerve	155.000	261.180	11,0
Sredstva za razširjeno reprodukcijo	229.000	402.180	12,0
Delež v DP gosp.	21,4	27,1	

Sredstva za razširjeno reprodukcijo bodo naraščala hitreje od rasti dohodka in sicer po 12 % poprečni letni stopnji.

3.1.3. Zaposlovanje in kadrovska politika

Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije in usmeritev v razvojno produktivnejša področja združenega dela zahteva zaposlovanje, ki omogoča višjo produktivnost dela, večji

Rast števila zaposlenih

	1980	struktura v %	1985	Strukt. v %	Absol. poveč.	Stopnja rasti
gospodarstvo	4.445	87	5.452	87	1.007	4
negospodarstvo	655	13	798	13	143	4
Družbeni sektor	5.100	100	6.250	100	1.150	4

Takšna rast zaposlovanja je planirana na podlagi realizacije načrtovanih investicijskih naložb, ki pa predvsem na področju industrije še niso dokončno preverjene s kriteriji prestrukturiranja gospodarstva.

Obveznosti OZD pri zaposlovanju novih delavcev bodo pogojene s pokrivanjem celotnih družbenih stroškov za nove zaposlitve na osnovi samoupravnih sporazumov o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju. S sprejetim družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini Ljutomer so udeleženci prevzeli obveznost in odgovornost za dolgoročno planiranje potreb po kadrih, izobraževanju in usposabljanju kadrov ter na organizirano in sistematično spremljanje kadrov, racionalno razporejanje kadrov v skladu z njihovo strokovno usposobljenostjo in z delom pridobljenimi možnostmi. Udeleženci dogovora o kadrovske politiki so dolžni izdelati program kadrov, ki vsebuje tako potrebno število kadrov kot tudi potrebne profile kadrov.

3.1.4. Osebni dohodki

Ob usmeritvi, da bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju rast sredstev za osebne dohodke zaostajala za 10 % za rastjo dohodka, bi mogla sredstva za osebne dohodke v globalu rasti po stopnji 5,4 % letno.

Glede na predvideno 4 % rast zaposlovanja v petletnem obdobju 1981-85 bi na tej osnovi rasli realni osebni dohodki na zaposlenega 2 % letno, kar je v skladu z rastjo produktivnosti.

3.1.5. Oblikovanje in razporeditev sredstev za skupne potrebe

Sredstva za skupne potrebe, ki se oblikujejo s svobodno menjavo dela v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, bodo v globalu rasla 10 % počasneje od rasti dohodka ob upoštevanju dogovorjenih priorit (šolstva, otroško varstvo in zdravstvo).

Glede na prenose nekaterih nalog iz republiških samoupravnih interesnih skupnosti na občinske na prehodu iz leta 1980 v leto 1981 in s tem tudi težave pri zagotavljanju sredstev za programe SIS v letu 1981 smo se z resolucijo dogovorili, da bodo sredstva SIS v letu 1981 rasla do nivoja rasti dohodka. Ne glede na takšno odločitev pa bo možno v naslednjem petletnem obdobju v globalu doseči 10 % počasnejšo rast sredstev SIS.

3.1.6. Oblikovanje sredstev za splošne potrebe

Politika oblikovanja sredstev za splošno porabo bo izhajala iz načela, da je treba omejiti gibanje splošne potrebe na rast, ki bo počasnejša od rasti dohodka za okoli 10 %.

Obseg proračunskih sredstev za delo upravnih organov, pravosodnih in drugih upravnih organov se bo gibal v skladu z obsegom sredstev, ki jih bo DPS namenila za splošne družbene

dohodek na zaposlenega, obenem pa večjo udeležbo strokovnega in ustvarjalnega kadra.

Število zaposlenih bo naraščalo v družbenem sektorju v obdobju 1981-85 po 4 % letni stopnji, kar pomeni, da se bo na novo zaposlilo okrog 1150 novih delavcev. Za nadomestne zaposlitve se predvideva 725 delavcev, kar pomeni skupaj 1875 zaposlitev v obdobju 1981-85.

V poprečju se bo tako letno zaposlilo okrog 370 delavcev (nove in nadomestne zaposlitve), kar povsem ne pokriva ponudbe delavcev, ki znaša poprečno letno okrog 445 delavcev. Konec leta 1985 bo zaposlenih 6250 delavcev v družbenem sektorju. Delež zaposlenega prebivalca se bo povečal od 26 % na 32 %. V zasebnem sektorju bo koncem leta 1985 zaposlenih okrog 380 delavcev.

potrebe in sicer tako, da bo zagotovljeno učinkovito izvajanje funkcij določenih z ustavo in zakoni.

3.2. Mednarodna menjava dela.

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 si bodo morale OZD prizadevati za odločno usmeritev v izvoz, saj je le ta pogoj za razvoj sodobnega gospodarstva ter izboljšanje plačilne bilance. V odvisnosti od višine realiziranih izvoznih programov ter ustvarjenih in združenih deviznih sredstev bodo tudi uvozne zmoglosti našega gospodarstva. Za pospeševanje izvoza blaga bo treba zagotoviti trajnejše ekonomske interese OZD, med drugim tudi preko samoupravnega sporazumevanja o soudeležbi v skupnem deviznem prihodku in z združevanjem deviznih sredstev za uresničevanje skupnih razvojnih programov. Na področju uvoza bo dana prednost predvsem uvozu reprodukcijskega materiala, zlasti za potrebe izvozne usmerjene proizvodnje.

OZD v občini predvidevajo, da bodo v celotnem petletnem obdobju izvozile blago in storitve v vrednosti 2.660 milj. din, medtem ko naj bi uvozile reprodukcijski material v vrednosti 960. milj. din. Izvoz v občini bo rasel po povprečni stopnji 30,8 %, medtem ko naj bi uvoz rasel po povprečni stopnji 15,6 %. V naslednjih petih letih bodo največji izvozniki blaga in storitev: Emona TOZD Agropod, DO Tehnostroj, Marles TOZD Tovarna pohištva, Lesnina TOZD Mizarstvo ter DO Imgrad. Največji skupni uvoz surovin reprodukcijskega materiala in opreme pa bodo imeli: DO Ljutomerčan (predvsem TOZD Močna krmila), Konus Usnjarna (strojna oprema), MTT TOZD Bombažna tkalnica (strojna oprema) ter DO Imgrad (oprema).

3.3. Investicijska dejavnost

Gospodarska rast v zadnjih dveh letih je v precejšnji meri temeljila na rasti investicij v osnovna sredstva. Investicijska aktivnost je prekoračila finančne in realne materialne možnosti gospodarstva. Zato bo pri odločanju o novih investicijah potrebno upoštevati kriterije prestrukturiranja in dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-85, ki bo tudi del bančne politike.

Posebno mesto v tem srednjeročnem obdobju ima kmetijska proizvodnja in zagotavljanje hrane. Zato bomo morali vložiti maksimalne napore v izkoriščanje zmogljivosti in nova vlaganja v okviru občine, kakor tudi regije s ciljem nemotene preskrbe s prehrabeniimi proizvodi.

V investicijske naložbe bo v letih 1981-1985 vloženo v primerjavi s preteklim srednjeročnim obdobjem:

obsega in skrajševanje trajanja bolnišničnega zdravljenja, povečanje obsega specialističnih konziliarnih storitev ter priprave za vzpostavitev celovitega zdravstveno — informacijskega sistema na računalniški podlagi v SR Sloveniji. Udeleženci v svobodni menjavi dela na področju zdravstva bodo v občinski zdravstveni skupnosti zagotovili uresničevanje celovitih potreb prebivalstva po zdravstvenem varstvu. Pri tem treba upoštevati vrsto, količino in kvaliteto storitev, s tem povezane potrebe zmogljivosti zdravstvenih organizacij združenega dela kot izvajalcev storitev in potrebe po zagotavljanju socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom. Tako opredeljene naloge bomo dosegli ob ustreznem zaposlovanju zdravnikov v osnovni zdravstveni dejavnosti. Zaposlovanje drugih delavcev v zdravstvu bo potekalo v skladu s smernicami zaposlovanja v občini. Z ustrežno dogovorjeno kadrovske politiko bomo povečali število negovateljskega kadrav patronažni dejavnosti na domu.

Inovacije na področju zdravstva se bodo izvajale po programu sprejetem na referendumu v skupni vrednosti 38 mio din.

6. 5. Kulturna dejavnost

Občinska kulturna skupnost bo skrbela predvsem za tiste dejavnosti, ki približujejo kulturne dobrine ali omogočajo kulturno aktivnost velikemu številu občanov, hkrati pa bo ustvarjala pogoje za razvoj in primernejše vrednotenje ustvarjalnega umetniškega dela.

V obdobju 1981-1985 bo občinska kulturna skupnost svojo dejavnost usmerjala predvsem v razvoju knjižničarstva, muzejsko dejavnost, varstvo kulturnih dediščin (spomeniško varstvo, arhivsko vodstvo), ustanovitev kulturnega centra, razvoj amaterske kulturne dejavnosti, obnovo kulturnega prostora-adaptacije ter ostale obveznosti: razvoj matične knjižnice in ureditev podružničnih knjižnic; razvoj muzeja narodne osvoboditve Maribor — oddelek NOB Ljutomer; razvoj spomeniškega in arhivskega varstva; ureditev muzeja taborskega gibanja na Slovenskem ter amaterske dejavnosti. Razen teh nalog bo kulturna skupnost namenila del zbranih sredstev za adaptacije dvoran, odrov in garderob po sprejetem programu. Sredstva za program občinske kulturne skupnosti se bodo zbirala po prispevni stopnji in iz samoprispevka občanov. Prav tako pa bo v občini treba zagotoviti sredstva iz prispevne stopnje v skupni program kulturne skupnosti Slovenije. Skupnost bo sodelovala tudi pri realizaciji programa sprejetega na referendumu za izobraževanje.

6. 6. Telesno — kulturna skupnost

Telesno-kulturna skupnost bo skrbela predvsem za množično rekreacijo občanov vseh starostnih kategorij, strokovno izobraževanje vadiateljev v telesni kulturi, vrhunsko oz. selektivno športno dejavnost, delo v šolskih športnih društvih ter tekmovalne športe TVD Partizan in klubov v občini. Predvsem pa si bo treba prizadevati za enotno politiko na področju telesne kulture, sprejemanje takšnih programov v OZD in KS, da bodo telesno kulturne potrebe dobile enako vredno mesto z drugimi dejavnostmi, čim bolj dosledno uresničevati odnose v svobodni menjavi dela ter zagotoviti sredstva za dogovorjene programe ne način in v obsegu, s katerim bo možno razvijati telesno kulturo na ravni gospodarskega razvoja občine v obdobju 1981-1985.

Telesno kulturna skupnost planira v skladu s sprejetim programom izvajanje investicijskih vlaganj. Prav tako bo skupnost sodelovala pri realizaciji sprejetega programa na referendumu za izobraževanje.

6.7. Zaposlovanje

Uresničevanje politike produktivne zaposlenosti prebivalstva dosežena z usklajevanjem kadrovskega potreb in interesov v občini. Gibanje zaposlovanja in plane zaposlitvenih potreb bo skupnost za zaposlovanje postavljala v odvisnost od kakovosti in usmeritve vlaganj in od obsega razširjene reprodukcije. Pri zaposlovanju novih delavcev bo dosledno izvajal samoupravni sporazum o zagotavljanju minimalnih standardov za življenje in kulturne pogoje dela, družbeni dogovor o kadrovske politiki in štipendiranju.

Posebno skrb bo potrebno posvetiti čim hitrejši rehabilitaciji in ponovni usposobitvi za primerno delo ter zaposlitvi invalidov.

Skupnost za zaposlovanje bo za to prednostno izvajala naloge s področja usposabljanja in zaposlovanja invalidnih oseb.

Skupnost za zaposlovanje bo še naprej sistematično razvijala in širila dejavnost usmerjanja mladine na vseh nivojih izobraževanja, predvsem za potrebe OZD v občini. Pri tem bo strokovno sodelovala zlasti z osnovnimi šolami, šolami usmerjenega izobraževanja in delovnimi organizacijami.

Kadrovska in štipendijska politika

Uresničevanje kadrovske politike je sestavni del celovitega procesa katerega nosilec je sleherni delavec. Družbeni dogovor o kadrovske politiki zavezuje udeležence, da ustvarjajo pogoje za strokovno opravljanje nalog na področju kadrovske politike in organiziranje kadrovske službe povsod tam, kjer so neustrezno organizirane ali jih ni. Kadrovske službe morajo biti organizirane tako, da bodo lahko v skladu z načeli samoupravljanja pripravile predloge možnih rešitev za odločanje samoupravnih organov in sicer na področju planiranja kadrov, pridobivanja in izbiranja kadrov, izobraževanja, priprav samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ipd.

Glede na to, da kadrovska politika še vedno zaostaja za družbenoekonomskimi odnosi in ni dovolj vključena v dolgoročne razvojne plane nosilcev planiranja ovira vsklajevanje izobraževanja in razvoja kadrov s potrebami združenega dela. Za to bo potrebno v prihodnje posebno pozornost posvečati:

— razvijanju strokovni kadrovske dejavnosti v združenem delu

— načrtovanemu usmerjanju v delu in izobraževanje

— povezanosti kadrovske in štipendijske politike

V občini Ljutomer smo sprejeli nov samoupravni sporazum o štipendiranju, ki konkretizira načela štipendijske politike opredeljene v družbenem dogovoru o štipendiranju. Vsi udeleženci tega sporazuma si bomo prizadevali za dosledno uresničevanje določil tega sporazuma. Glede na samoupravno organiziranost po sporazumu bodo delavci v združenem delu odločali o celotni štipendijski politiki v skladu s svojimi in širšimi družbenimi potrebami. Upoštevali bomo v sporazumu poudarjen kadrovske vidik štipendiranja in sicer, da so kadrovske štipendije temeljna oblika štipendiranja in da morajo imeti tudi štipendije iz združenih sredstev kadrovske podlago v planih potreb po kadrih in so kot take prehodna oblika štipendiranja. Pri tem bo skupščina delegatov udeležencev samoupravnega sporazuma sodelovala s kadrovske službami in OZD in občinsko kadrovske službo ter skupnostjo za zaposlovanje.

6.8. Socialno skrbstvo

V prihodnjem srednjeročnem obdobju bo v občini ustanovljen center za socialno delo. Osnovna usmeritev centra bo predvsem na preventivno dejavnost in bo v ta namen razvijal sodelovanje z organi krajevnih skupnosti ter spodbujal delovne organizacije k oblikovanju ukrepov za sanacijo socialnih problemov delavcev.

Ena od osnovnih nalog občinske skupnosti socialnega skrbstva ostane družbena denarna pomoč kot edini vir preživljanja oseb, ki niso sposobne za delo in ki nimajo sredstev za preživljanje. Skupnost bo na osnovi postopnega usklajevanja višin po predlaganih spremenjenih kriterijih v SR Sloveniji izplačevala družbeno denarno pomoč kot edini vir preživljanja v višini ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov na starostnika v dvočlanski družini vsem članom, katerim dohodki so nižji od teh življenjskih stroškov. Po podobnih kriterijih bo zagotavljala tudi sredstva za družbeno denarno pomoč kot dopolnilni vir za rejnine.

Skupnost bo po investicijskem programu sodelovala pri razširitvi doma oskrbovancev v Lukavcih za 20 postelj na podlagi razvojnega programa zavoda. Invalidske delavnice „Osmi maj“ v Pristavi, kjer se usposablja in zaposlujejo invalidne osebe, bo potrebno sanirati novo lokacijo v industrijski coni mesta.

6.9. Socialno varstvo

Vsi dejavniki, ki zagotavljajo uresničevanje socialnih pravic in sredstev za te namene, se bodo v skupnosti socialnega skrbstva dogovarjali o skladnem izvajanju socialnih pravic ter o etnotni politiki socialnega varstva, kakor tudi o višini socialnih prejemkov in njihovem usklajevanju z gibanjem osebnih dohodkov. Preverili bodo upravičenost vseh socialnih kategorij.

Investicije v	— milj. din	
	1976-1980 (tek. cene)	1981-1985 1980 (cene)
— gospodarstvo	1.031	2.608
— družbene dejavnosti	96	111
— komunalno gospodarstvo	63	134
— stanovanjsko gospodarstvo	73	214
Skupaj:	1.263	3.067
Delež naložb v DP		
občine	28 %	35 %

Struktura virov sredstev za investicijske naložbe v gospodarstvu v obdobju 1981-85 je naslednja:

lastna sredstva in združena sredstva v okviru DO 40 %, bančna sredstva 43 %, ostala sredstva 17 %.

4. Naloge razvoja po področjih

Intenzivni razvoj gospodarstva je ob omenjenih naravnih in drugih virih edina možnost, da bi zadovoljili potrebe življenjskega standarda in omogočili čimvečjo vključitev gospodarstva v ekonomske odnose s tujino. Za doseg tega je potrebno zagotoviti sprejemanje takih razvojnih programov, ki omogočajo:

— skladno s temeljnimi razvojnimi kriteriji, sprejetimi v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije, povečanje deleža proizvodnje in storitev, ki imajo dolgoročne pogoje ustvarjanja višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva. Zato bomo ob upoštevanju dolgoročno razpoložljivih naravnih virov in drugih proizvodnih faktorjev ter prostorsko-ekoloških pogojev za proizvodnjo načrtno pospeševali proizvodnjo in storitve, pri katerih imajo kvalitetni kadri, tehnologija in znanje odločilno vlogo;

— intenzivnejšo vključevanje proizvodnje v mednarodno delitev dela;

— vključevanje v proces reprodukcijskega in tržnega sodelovanja OZD na domačem trgu in povezovanje v skupnih razvojnih naporih.

Preusmeritev sedanje tehnološko manj zahtevne proizvodnje v razvojno tehnološko intenzivno proizvodnjo bodo že v tem srednjeročnem obdobju prispevale k postopnem izboljšanju kvalitete gospodarske strukture.

4.1. Industrija

Industrija bo poleg kmetijstva še nadalje nosilec hitrejšega gospodarskega razvoja v občini. Izvoz in ustvarjanje pogojev za dolgoročno povečanje dohodka na zaposlenega ter s tem v zvezi opuščanje nizko akumulativnih izdelkov in programov, osvajanje novih izdelkov zlasti z vidika višje stopnje predelave in hitrejšega prilagajanja tržnim zahtevam ter modernizacija proizvodnih procesov bo v tem srednjeročnem obdobju v središču pozornosti predelovalne in druge industrije. Preusmerjanje na nove proizvodnje programe bo smotno izvajati v povezavi z večjimi in uspešnimi nosilci proizvodnje v teh dejavnostih v skladu z njihovimi razvojnimi programi in to zaradi celovitosti proizvodnje ter doseganje sodobne tehnologije in organizacije dela.

Upošteva temeljna izhodišča in naloge bodo na posameznih področjih v ospredju naslednje razvojne usmeritve in programi:

Kovinsko predelovalna industrija: moderniziral in dopolnil se bo obstoječi program proizvodnje izdelkov za transport v kmetijske namene z visoko produktivnimi stroji; v okviru proizvodnje kmetijske mehanizacije bo potrebno tesnejše povezovanje proizvajalcev zaradi boljše delitve dela.

V lesno predelovalni industriji si bomo v občini prizadevali za večje medsebojno povezovanje predvsem zaradi zagovitve surovin. Razširil se bo proizvodni program kuhinjskega pohištva, ki bo v večji meri usmerjen v izvoz.

V usnjarski proizvodnji bomo s sanacijskim programom ukinili nekatere tehnološke faze, zlasti tiste, ki onesnažujejo vodo.

V letu 1980 je bil odprt obrat tovarne zdravil Krka v Ljutomeru, ki bo prispeval svoj delež v **farmaceutski proizvodnji za potrebe domačega in tujega trga.**

V okviru reševanja strukturnih problemov gospodarstva v SR Sloveniji bo v bazni kemiji potekala tudi aktivnost pri pripravi programa za proizvodnjo kaprolaktana v občini. Pri DO Imgrad je ustanovljen v ta namen konzorcij. Predračunska

vrednost investicije znaša 3.100 milijonov din. Priprava programa bo predvidoma potekala v rokih, ki bodo omogočili začetek pripravljanih del še pred iztekom tega srednjeročnega obdobja.

4.2. Kmetijstvo

Kmetijstvo postaja vse pomembnejša gospodarska dejavnost, predvsem zaradi potrebe po naglem izboljšanju oskrbe s hrano. Zato je povečanje proizvodnje hrane prioritarna naloga v okviru reševanja strukturnih problemov Slovenije.

Razvoj kmetijstva in živilstva bo temeljil na doslej sprejetih družbenoekonomskih usmeritvah in nalogah združenega dela kmetijstva in živilstva, sprejetih s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov poslovnih skupnosti kmetijstva in živilstva oziroma na uresničevanje obvez sprejetih v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije.

Pri razvoju kmetijske proizvodnje bodo v večji meri sodelovali tudi porabniki kmetijskih pridelkov in surovin iz kmetijstva (živilske industrije, trgovine, turizem).

Z enotno kmetijsko politiko na območju občine bodo DO Ljutomerčan iz KZ Ljutomer-Križevci skupaj z združenimi kmeti in živilsko predelovalno industrijo (DO Mlekopromet, Emona TOZD Agropod) zagotovili 4-5 % letno rast kmetijske proizvodnje. Prizadevanja bodo potekala predvsem za prevzemanje vseh razpoložljivih kmetijskih površin, ki bodo prvenstveno uporabljena za krepitev družbenih kompleksov oziroma za oblikovanje skupnih zemljiških kompleksov združenih kmetov. Za čim večjo proizvodnjo bomo hidromeliorirali 950 ha in komasirali 1300 ha zemljišč. Temeljna naloga kmetijskih organizacij skupaj s kmeti bo uvajanje sodobnejše in tržno usmerjene poljedelske proizvodnje, ki bo zagotavljala večjo tržno proizvodnjo pšenice, koruze, sladkorne pese, vrtnin in jagodičja.

Živinoreja bo tudi v bodoče dajala največji del dohodka, pri čemer bo predvsem poudarek na razvoju prašičereje in govedoreje tako v družbenem sektorju kakor tudi v zasebnem sektorju. Povečala se bo tudi proizvodnja mleka. Prizadevanja bodo potekala v takšni smeri, da se bo dosegla čimvečja finalizacija proizvodov.

Delovne organizacije s področja kmetijstva bodo uresničevala temeljna izhodišča družbenega dogovora o ciljih medsebojnih osnovnih odnosih ter izvajanju agrarne politike v občini Ljutomer in družbeno-politična izhodišča, ki so bila sprejeta na podlagi ocene izvajanja dosedanjega dogovora in se nanašajo na ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj primarne kmetijske proizvodnje, živilske predelave, pospešeno vlaganje v zemljiške agrarne operacije in izvedbo takšne samoupravne organiziranosti ter delitve dela, da bodo ti cilji uresničeni in bo omogočeno učinkovitejše dohodkovno povezovanje v občini in širše.

Pri investicijah v kmetijstvu bodo upoštevani kriteriji, ki so opredeljeni v samoupravnem sporazumu o temeljih plana poslovnih skupnosti za razvoj kmetijstva in živilske industrije Slovenije, kjer imajo prednost predvsem investicije v pridobivanju novih zemljišč, povečanju tržno-poljedelske proizvodnje in živinorejske proizvodnje, proizvodne usmeritve za povečanje za domačo oskrbo in izvoz, zagovitve surovinske osnove za živilsko industrijo in modernizacijo obstoječih zmogljivosti pri prej naštetih namelih.

Na področju kmetijstva v občini so tako predvidena naslednja večja vlaganja: gradnja hlevov, melioracije, rekonstrukcija mešalnice močnih krmil, perutninarski objekt, opremo in mehanizacijo, dokončanje mesno-predelovalnega obrata, skladišča za državne rezerve, vlaganja v zasebni sektor in nekaj manjših drugih vlaganj.

Kot nosilec kmetijske zemljiške politike bo kmetijska zemljiška skupnost skrbela predvsem za vsklajevanje prostorskih interesov nadaljevanja melioracijskih del, vzpodbujanje različnih oblik sodelovanja med kmeti in OZD.

Skupnost za pospeševanje bo skrbela predvsem za pospeševanje razvoja tržnega poljedelstva in živinoreje.

4.3. Gozdarstvo

Osnovna naloga v gozdarstvu bo predvsem racionalna izraba naravnih gozdnih potencialov. Pri gospodarjenju z gozdovi se bo dosledno upošteval 10-letni načrt gozdnogospodarskih del z območja občine. Poudarek bo zlasti na obnovi, negi, varstvu in urejanju gozdov. Posekani lesni asortimenti v občini pa bodo služili kot surovinska osnova za lesno industrijo.

referendumskega programa zagotovljene racionalizacije gradnje in večnamenske uporabnosti objektov.

Financiranje storitev dobrin družbenih dejavnosti bomo zagotavljali v skladu s sprejetimi samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov SIS iz bruto osebnega dohodka, iz dohodka neposrednega prispevka občanov in lastne dejavnosti izvajalcev. Racionalno porabo sredstev bomo zagotovili izvajalci družbenih dejavnosti s polnim izkoriščanjem delovnega časa, kadrov in opreme ter večjo disciplino in odgovornostjo za delovne naloge in opravila. Zato mora vsaka organizacija združenega dela družbenih dejavnosti že na začetku planskega obdobja, kasneje pa vsako leto ob zaključnem računu analizirati strukturo lastne cene ter izvajati ukrepe za racionalnejše gospodarjenje.

6. 1. Družbena vzgoja in varstvo predšolskih otrok

Na področju družbene vzgoje in varstva predšolskih otrok bomo razvijali celovito družbeno skrb za otroke od rojstva do vstopa v osnovno šolo. V tem srednjeročnem obdobju bomo do konca leta 1985 vključili v vzgojno-varstvene organizacije in druge oblike varstva 900 otrok kar predstavlja 44 % predšolskih otrok. Otroke do 3 let starosti bomo vključili v varstvene družine, po potrebi pa bomo organizirali oddelek za razvojno motene otroke. Za pripravo otrok pred vstopom v osnovno šolo bomo zagotovili 120-urni program.

Možnosti za nadaljnjo gradnjo kapacitet v otroškem varstvu bodo v prihodnjem obdobju zelo omejene. Zato bo potrebno v tem obdobju zagotoviti predvsem boljšo izrabo obstoječih kapacitet vzgojno-varstvenih organizacij in pospeševati cenejše oblike varstva (varstvene družine, vzgojno-varstvene organizacije pri OZD).

Pri nadaljnjih investicijskih vlaganjih pa bo potrebno predvsem zagotoviti potrebe otroškega varstva v mestu Ljutomer, kar bo nujno zaradi hitrega razvoja in povečanja prebivalstva.

Potrebe narekujejo izgradnjo novega vzgojnovarstvenega objekta v Ljutomeru, ki naj bi bil dograjen v letu 1984 in bi v 5 oddelkih sprejel 90 otrok. Predračunska vrednost objekta znaša 7.2 mio din v cenah 1980 leta. Sredstva bi zbrali v krajevni skupnosti, prispevki občanov, OZD preko neposredne svobodne menjave dela in skupnosti otroškega varstva.

Za večanje prostorskih, kadrovskih in pedagoških normativov ne bo večjih možnosti, saj bi s tem preveč dvigali ceno storitev vzgojnovarstvenih organizacij. Del cen storitev vzgojnovarstvenih organizacij, ki ga neposredno pokrivajo starši, bo smel rasti največ do splošne rasti cen.

6. 2. Izobraževanje

Temeljna naloga na področju vzgoje in izobraževanja bo nadaljevanje procesa podružabljanja vzgojnoizobraževalnega dela na vseh ravneh.

Občinska izobraževalna skupnost bo dajala prednost zagotavljenemu programu, ki je predpisan z zakonom o osnovni šoli in odpravljanju večizmenskega pouka.

V skladu z materialnimi in kadrovske možnosti bomo razvijali celodnevno osnovno šolo in sicer z vnašanjem te oblike dela v vse osnovne šole. V celodnevne osnovne šole bo v srednjeročnem obdobju 1981-1985 zajeto do 12 % oddelkov učencev, v podaljšano bivanje z elementi celodnevne osnovne šole pa bo zajeto 13 % vseh učencev. Z uvajanjem sodobnih učnih metod, uvajanjem celodnevne osnovne šole ter izboljšanjem kadrovske strukture bomo izboljšali učni uspeh in znižali generacijski osip.

Za dejavnost osnovne šole s prilagojenim programom bomo zagotovili program na osnovi zakonskih opredelitev. Na področju glasbene vzgoje bomo izobraževali v glasbenih ustanovah največ 10 % osnovnošolske generacije otrok. Izobraževanje odraslih bo potekalo v okviru Delavske univerze na podlagi izobraževalnih programov. Delavska univerza se bo vključevala v realizacijo zakona o usmerjenem izobraževanju.

V usmerjenem izobraževanju bomo v skladu s potrebami družbenega dela, celotnega družbenega razvoja ter celovitega osebnega razvoja občanov in delavcev v okviru regije in širše zagotovili izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe. V skladu s sprejetim programom usmerjenega izobraževanja v občini bomo izvajali družboslovno-jezikovne usmeritve v

gimnaziji Fran Miklošič. Zagotovili bomo potrebne prostorske in druge pogoje za verifikacijo. V skladu s potrebami družbene dela bomo v dogovoru z drugimi izobraževalnimi institucijami v regiji in izven odpirali občasne oddelke potrebnih usmeritev. Investicije na področju šolstva se bodo izvajale po programu sprejetem na referendumu. Z izvedbo teh investicijskih naložb bi v občini pridobili 18 novih učilnic, 9 kabinetov, 3 telovadnice ter nekaj ostalih spremljajočih prostorov, kar bi v celoti znašalo 5.513 m², neto površin učnovzgojnega prostora v skupni vrednosti 78,1 mio din. Pri sami izgradnji prevzema občinska izobraževalna skupnost obvezo za racionalno izgradnjo v okviru veljavnih normativov na število otrok in namembnost objekta. Prav tako prevzema obvezo za izdelavo srednjeročnega programa na osnovi združene amortizacije šol in dolgoročni investicijski plan na osnovi potreb v občini

V izobraževalne programe bo v tem srednjeročnem obdobju vključeno naslednje število otrok:

	1981	1982	1983	1984	1985
Osnovna šola od tega:	2.141	2.107	2.108	2.085	2.133
— podaljšano bivanje	338	338	338	338	338
— celodnevna OŠ	198	229	243	299	299
OŠ organ. za usposab. z oddel. za del. usposabljanje	93	91	92	90	89
OŠ Cvetko Golar delov. usposab.	8	8	8	8	8
Glasbena šola	220	220	220	220	220
OŠ za odrasle	46	46	46	46	46
srednje šolstvo	240	240	240	240	240
— program gimnazije	180	120	60	—	—
— program usmerjenega izobraž.	60	120	180	240	240

OZD kot uporabniki se bodo v okviru pristojnih posebnih izobraževalnih skupnosti aktivno vključevali v oblikovanje in izvajanje programov.

6. 3. Raziskovalna dejavnost

Občinska raziskovalna skupnost bo kot nosilec raziskovalne dejavnosti v občini sodelovala na vseh raziskovalnih področjih. Kot osnova, kjer bo skupnost sodelovala, so naslednja področja dejavnosti: družboslovne raziskave — taborsko gibanje na Slovenskem, agroživilstvo in razvoj — melioracije in komasacije v Spodnji Ščavniški dolini kot inovacijski proces, temeljne raziskave razvoja gospodarstva, ki bodo vplivale na hitrejši gospodarski razvoj občine, preskrba s pitno in industrijsko vodo, izkoriščanje termalnih voda za energetiko in vpliv podtalnih vod na naravo, koristnost uporabe bio plina, razvoj malega gospodarstva v občini s posebnim povdankom na deficitarne obrti, razvoj družbenopolitičnih skupnosti s posebnim povdankom na urbanistični razvoj središč in razvoja infrastrukture in pospeševanje ter razvoj inovacijske dejavnosti v OZD in drugih organizacijah. Prav tako bo skupnost sodelovala pri nalogah, ki imajo vseslovenski značaj in bodo predložene področnim raziskovalnim skupnostim. Take naloge so zlasti: odkrivanje surovin splošnega pomena, zlasti energetike, dolgoročneje izkoriščanju rudišč (premog), povečanje produktivnosti, varovanje okolja, nadomeščanje uvoženih surovin z domačimi in druge.

Za realizacijo raziskovalne dejavnosti na vseh področjih bodo delavci v OZD, drugih organizacijah in skupnostih, ki oblikujejo dehodek, zagotavljali potrebna sredstva iz dohodka na osnovi prispevne stopnje in dohodka na osnovi organiziranja v posebnih raziskovalnih skupnostih.

6. 4. Zdravstveno varstvo

Težišče razvoja zdravstvenih dejavnosti bo v prihodnjih letih usmerjeno in krepitev osnovnega zdravstvenega varstva, izboljšanje kvalitete in organizacije dela. Ostale naloge na področju zdravstva so predvsem uvajanje in širjenje zdravljenja in zdravstvene nege obolelih na domu, zdravstveno varstvo borcev NOV, širjenje dispanzerskih metod dela, zmanjšanje

4. 4. Gradbeništvo

V tej dejavnosti se bodo OZD tako organizirale, da bodo pokrite potrebe po gradbenih storitvah, projektni in urbanistični dokumentaciji in komunalnih storitvah. To zahteva poslovno in dohodkovno povezovanje med pomembnejšimi proizvajalci produkcijskega materiala, gradbeništvo in stanovanjsko dejavnostjo. Le na tej osnovi bo možno zagotoviti kontinuirano, cenejšo in hitrejšo gradnjo.

4. 5. Elektrogospodarstvo

Na tem področju si bomo prizadevali za izboljšanje razmer pri preskrbi z električno energijo. V ta namen se predvideva izgradnja 45 transformatorskih postaj različnih tipov z ustrežno dolžino daljnovodov in omrežja nizke napetosti ter obnova in dograditev razdelilne transformatorske postaje v Ljutomeru.

4. 6. Trgovina in preskrba

Pri izboljšanju ponudbe blaga in organiziranosti trga bo imelo pomembno vlogo povezovanje trgovine s proizvodnjo na podlagi združevanja dela in sredstev.

Za učinkovito zadovoljitev potreb občanov bo trgovina:

— zagotovila optimalno izkoriščenost obstoječih in novih prodajnih površin

— dala predvsem poudarek sodelovanju organiziranih potrošnikov v občini in po krajevnih skupnostih.

— zagotovila celovito preskrbo prebivalstva in v tej meri uresničila investicijska vlaganja v nove prodajne prostore.

Za naselja, kjer družbeni sektor ni zadostno zainteresiran za razvoj prodajne mreže se bo proučila možnost v skladu z republiškim zakonom o blagovnem prometu glede opravljanja blagovnega prometa z osebnim delom predvsem z namenom zagotoviti občanom dobrine vsakodnevnne rabe.

V srednjeročnem obdobju 1981—85 bomo zagotavljali sredstva za oblikovanje občinskih blagovnih rezerv ter izgradnjo skladiščnih prostorov v skladu z zakonom o blagovnih rezervah. Nadaljne smeri razvoja trgovine bodo podrobneje izdelane v programu razvoja trgovine v občini Ljutomer.

Za zagotovitev kvalitetne družbene prehrane v občini bo pripravljen enoten program razvoja družbene prehrane in predložen v sprejem OZD v občini samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo objektov družbene prehrane.

4. 7. Turizem in gostinstvo

Na področju turistično-gostinske dejavnosti bo razvoj usmerjen predvsem v izboljšanje organiziranosti in racionalnosti poslovanja, jačanje izvozne aktivnosti zaradi večjega deviznega priliva ter jačanje akumulativne in reproduktivne sposobnosti. Prav tako se mora izboljšati kvaliteta gostinskih in turističnih storitev. Ponudba se mora obogatiti s vključevanjem trgovine, servisne dejavnosti, domače in umetne obrti ter prometa.

Naravne danosti prostora dajejo na področju občine dobro osnovo za razvoj turizma, zato moramo te naravne prednosti ponuditi gostom v enotni turistično-gostinski ponudbi. Poleg smotrnejšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti bo treba ob novih investicijskih naložbah dograditi in kompletirati že obstoječe objekte.

4. 8. Drobno gospodarstvo

Temeljna usmeritev malega gospodarstva bo razvijanje njegove vloge kot komplementarne dejavnosti organizacijam združenega dela, zlasti z vidika zagotavljanja potreb na trgu in zaposlovanja. V izvajanju politike razvoja drobnega gospodarstva bo v središču pozornosti zadovoljevanje potreb občanov, zlasti na področju storitev in deficitarnih dejavnosti.

Za izvajanje nalog na tem področju si bomo prizadevali zagotoviti poslovne prostore oz. zazidljive površine predvsem za deficitarne obrti.

Kot organizator in povezovalc dela med TOZD in samostojnimi osebnim delom, zlasti za skupno planiranje, organiziranje proizvodnje in storitev bo nastopala Obrtna zadruga Prlekija.

Davčno politiko in politiko cen bomo prilagodili razlikam v pogojih pridobivanja dohodka tako, da bodo deficitarnim

dejavnostim določene največje možne vzpodbude. Kréditna politika bo vzpodbujala k razvoju obrti predvsem deficitarne dejavnosti.

5. SIS S PODROČJA GOSPODARSTVA

5. 1. Stanovanjsko gospodarstvo

Temeljno izhodišče v usmeritvi razvoja stanovanjskega gospodarstva je v uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov, ki temeljijo na sistemu financiranja gradnje stanovanj iz čistega dohodka temeljne organizacije združenega dela in nadaljevanje družbene pomoči, ki se financira iz dohodka, večjem angažiranju osebnih sredstev občanov prehodu na ekonomske stanarine in racionalizacije stanovanjske gradnje.

Na osnovi možnosti in potreb po stanovanjih v občini se bo v tem srednjeročnem obdobju zgradilo naslednje število novih stanovanj.

Zap. št.	Vrsta gradnje	Število stanovanj	Površina na stan. v m ²	skupna površ. v m ²
1.	Družbena stanovanja	250	54	13.500
	— družbena najemna	160	54	8.640
	— solidarnostna	75	54	4.050
	— etažna zasebna	15	54	810
2.	Individualna gradnja	200	96	19.200

Prostorska razporeditev stanovanjske gradnje v srednjeročnem obdobju 1981—1985 je planirana na naslednjih lokacijah:

1. Družbena gradnja

— v nadomestnih stanovanjsko — poslovnih objektih v centru mesta 49 stanovanj
 — v blokovni coni v občinskem središču 195 stanovanj
 — v KS Razkrižje 6 stanovanj
 Skupaj: 250 stanovanj

2. Individualna stanovanjska gradnja

— na zazidalnih območjih v občinskem središču (Juršovka, Razlagova ul.) 120 stanovanj
 — zunanja krajevna središča 80 stanovanj
 Skupaj: 200 stanovanj

Prav tako bo potrebno na osnovi veljavnega Samoupravnega sporazuma o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine do leta 1985 ustvariti realnejše materialne pogoje za postopno obnovo in modernizacijo obstoječega stanovanjskega sklada.

Stanovanjska skupnost bo zagotavljala zmogljivosti za uresničevanje planiranega obsega stanovanjske gradnje, obnove in vzdrževanja sklada stanovanjskih hiš in se zavzemala, da bo graditev stanovanj potekala ob povečani produktivnosti ter izvajanju krepov racionalizacije in razvoja tehnologije gradnje. Prav tako bo potrebno stanovanja graditi v taki kvaliteti, da bodo izboljšane možnosti vzdrževanja ter upoštevani ukrepi kompleksnega varčevanja z energijo. Pri gradnji novih stanovanj je treba upoštevati tudi ukrepe za varstvo človekovega okolja ter naloge s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Stanovanjska gradnja se bo financirala iz sredstev čistega dohodka TOZD in drugih organizacij in skupnosti ter pričakovalcev stanovanj. Sredstva iz dohodka se bodo zagotavljala le za reševanje stanovanjskih problemov borcev NOV in invalidov za delno nadomestilo stanarine in za premiranje stanovanjskega varčevanja. Za družbeno gradnjo stanovanj bo potrebno zagotoviti 216 mio din.

5. 2. Komunalna in cestna dejavnost

Temeljni cilji v usmeritvi razvoja komunalnega gospodarstva je uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov, s čimer bomo dosegli odpravljanje primanjkljaja primarnih in sekundarnih komunalnih naprav, boljše komunalne storitve in pravočasno opremljanje stavbnih zemljišč.

Za potrebe gradenj stanovanj v družbenem in zasebnem sektorju ter objektov v industrijski coni bo skupnost zagotovila 24,7 ha opremljenih zemljišč s komunalnimi napravami v skupni vrednosti 62,9 mio din. Prav tako bodo določili prioriteto, dinamiko, roke in druge obveznosti v zvezi s temi nalagami.

V tem srednjeročnem obdobju bo skupnost za komunalno in cestno dejavnost združevala sredstva za gradnjo, sanacijo in dograjevanje sledečih komunalnih objektov in naprav:

— vodovodno omrežje z zajetjem na Moti s 764 priključki ter vzdrževanje ostalih vodovodnih naprav v skupni vrednosti 52 mio din,

— izdelava katastra komunalnih objektov in naprav v mestu Ljutomer ter izdelava projektne dokumentacije za izgradnjo čistilne naprave za mesto Ljutomer v vrednosti 4,9 mio din,

— ojačitev lokalnih cest v skupni dolžini 7,63 km in modernizacija lokalnih cest v dolžini 3,9 km v skupni vrednosti 15,3 mio din,

— vzdrževanje kolektivnih komunalnih objektov in naprav skupne rabe v vseh KS v občini v skupni vrednosti 14,2 mio din,

— vzdrževanje lokalnih cest (105 km) ter odplačilo obveznosti

Tako bo skupnost za komunalno in cestno dejavnost združevala za te naloge 155,7 mio din.

Skupnost bo tudi skrbela, da se pretežni del poselitve usmeri na manjvredna kmetijstvu neprimerna zemljišča in na pobočja in na teh območjih najde primerne tehnološke rešitve za ureditev komunalnih naprav. Ta poselitvena pobočja pa morajo biti racionalno energetska in prometno oskrbljena ter upoštevani kriteriji ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Na področju cestne infrastrukture bo republiška skupnost za ceste prednostno realizirala neizvršeni program iz obdobja 1976—1980 ter izvedla rekonstrukcijo in večja vzdrževalna dela naslednjih cest in odsekov: Veržej—Križevci—Ljutomer, skozi mesto Ljutomer, Ljutomer—Stročja vas in Ljutomer—Žerovinci ter izvedla priprave za izgradnjo obvoznice mesta Ljutomer in v kolikor bodo možnosti tudi z izgradnjo pričela. Urediti bo potrebno tudi mostov na cesti Razkrižje—Bistrica.

Poseben poudarek bo v tem srednjeročnem obdobju potrebno dati zbiranju in odlaganju vseh vrst uporabnih odpadkov. DO „SUROVINA“ iz Maribora, ki je nosilec zbiranja odpadnih surovin v naši občini, bo učinkoviteje organizirala zbiranje uporabnih odpadkov v sodelovanju z OZD in krajevnimi skupnostmi in jih vračala v predelavo v največji možni meri. Za izvedbo te naloge bodo pripravili poseben program in ga vskladili z nosilci planiranja.

5. 3. Vodnogospodarstvo

Na področju vodnega gospodarstva bo osnovna usmeritev predvsem v vzdrževanju vodnogospodarskih objektov, varstvo pred vodami, regulacije vodotokov, oskrbi z vodo ter čiščenju odpadnih voda. Za uspešnejši in skladnejši razvoj vodno—gospodarske dejavnosti je osnovni pogoj razširitev raziskovalnega dela, zagotovitev kvalitetnih strokovnih kadrov in izkoriščanje vseh ostalih kvalitetnih dejavnikov razvoja (višja stopnja mehaniziranja, boljša organiziranost na vseh nivojih in drugo).

Območna vodna skupnost »MURA« bo kot nosilec vodnogospodarskega razvoja, na območju občine Ljutomer v srednjeročnem obdobju 1981-1985 opravila naslednja investicijska in adaptacijska dela ter urejanje in rekonstrukcijo vodnogospodarskih objektov:

— za tekoče vzdrževanje objektov in naprav bo porabljeno na območju občine 17,5 mio din, za investicijsko vzdrževanje objektov in naprav, rekonstrukcija korita Kozarice od Ščavnice do Cvena, pa 7,3 mio din.

— za tekoče vzdrževanje naravnih vodotokov bo potrebno 18,0 mio din sredstev, za investicijsko vzdrževanje naravnih vodotokov, to je vodotokov Kozarica—Virje, pa 8,6 mio din.

— za izvajanje javne vodnogospodarske službe bo na območju naše občine porabljeno 3,8 mio din.

Tako bo za osnovne dejavnosti na področju vodnega gospodarstva, to je za tekoče in investicijsko vzdrževanje objektov in naprav in naravnih vodotokov, javno službo, anuitete in

izdatke za delovanje OVS, porabljeno na območju naše občine 62,4 mio din.

V investicije za varstvo pred vodami bo vloženo 92 mio din. S temi sredstvi bo zgrajen zadrževalnik na Ščavnici v Bolehnečah s kapaciteto 4 mio m³ v vrednosti 6,4 mio din, regulirana Ščavnica gorvodno od Kokoričev, ter dela za popolnejše delovanje že zgrajenega odseka. Ščavnice s pritoki in AK Gajševci v višini 25,7 mio din ter ureditev korita in nasipov Mure v odseku Razkrižje—Krapje v višini 4,9 mio din. Prav tako bo skupnost solnancirala izgradnje vodooskrbe na območju občine v višini 12,3 mio din.

5. 4. PTT promet

Na področju PTT prometa bodo vsi naporji vloženi v zmanjšanje razkoraka med potrebami in možnostmi zadovoljevanja potreb uporabnikov PTT storitev. Zato si bo potrebno v srednjeročnem obdobju 1981-1985 prizadevati za izboljšanje potreb uporabnikov po vseh PTT storitvah, zlasti storitve telefonskega in telegrafskega prometa, prenosa podatkov ter sodobnejše in kvalitetnejše dostave poštnih pošilk.

V tem srednjeročnem obdobju bo na območju občine vloženo v razširitev poštnih zmogljivosti 29,77 mio din sredstev. S temi sredstvi se bo financirala dograditev pošte z mehanizacijo in inventarjev ter telegrafsko napravo v Ljutomeru v višini 8,45 mio din, VATC v Ljutomeru in KATC v Križevcih v višini 13,3 mio din, krajevna kabela mreža v višini 5 mio din ter ostala vlaganja v prenosne sisteme, avtomatske telefonske govornice, transportna sredstva, inventar, študije in ostalo v višini 3,02 mio din.

	1980	1985	Ind. 85/80
1. Število pošt, telegrafov in telefonov	4	4	100
2. Število telex priključ.	8	15	188
3. Število telex priključkov na 10000 preb.	4,2	7,9	188
4. Kapaciteta vseh ATC	1.160	2.540	219
5. Število telefonskih naročnikov	559	1.850	331
6. Število telefonskih naročnikov na 100 preb.	3,0	9,7	323(317)
7. Število telefonskih govornic	9	14	156
8. Število PTT delavcev	28	32	114

5. 5. Promet in zveze

Temeljni cilj prometne dejavnosti bo pospešitev nacionalizacije pretoka ljudi, blaga in informacij ne le v občini ampak tudi navzven, kajti od učinkovitosti in skladnosti prometa in zvez je v veliki meri odvisen razvoj celotnega gospodarstva.

Zaradi tega bo na področju občine zgrajen podaljšek industrijskega tira v industrijski coni, modernizirala se bo proga Ormož—Murska Sobota in povezava z Madžarsko. Za izvedbo integralnega transporta bodo zgrajeni in urejeni skladišni prostori ob glavni železniški postaji v Ljutomeru.

Občino in samo mesto Ljutomer bo potrebno sodobneje povezati za slovenski cestni križ preko takoimenovane severne magistrale, ki bo povezovala Lendavo—Mursko Soboto—Gornjo Radgono z avtocesto Šentilj—Maribor—Ljubljana.

6. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

V skladu z načrtovanim gospodarskim razvojem in predvidenimi dohodkovnimi možnostmi organizacij združenega dela materialne proizvodnje se bodo bodoče naloge in aktivnosti oblikovale tako, da bo rast sredstev za izvajanje nalog na področju družbenih dejavnosti v celotnem srednjeročnem obdobju zaostajala vsaj za 10 % za rastjo družbenega proizvoda. Financiranje nalog družbenih dejavnosti bomo zagotavljali s selektivno politiko, prednostno pa smo opredelili izobraževanje in osnovno zdravstveno varstvo. Sredstva za investicijska vlaganja na področju družbenih dejavnosti bodo podpisniki družbenega dogovora o temeljih družbenega plana zagotavljali s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov samoupravnih interesne skupnosti na osnovi sprejetih programov in sprejetega

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Leto XV

Murska Sobota, dne 6. februarja 1981

Štev.: 6

69. Odlok o uvedbi občinskega samopriskpevka za realizacijo programa izgradnje kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Murski Soboti in program izgradnje šolskih prostorov, vrtcev in objektov zdravstvenega varstva v občini Gornja Radgona.
70. Odlok o turistični taksi na območju občine Gornja Radgona.
71. Odlok o določitvi stopnje prispevka za izvajanje sistema

obrambe pred točo v severovzhodni Sloveniji.

72. Odlok o ustanovitvi območne samoupravne skupnosti za obrambo pred točo v severovzhodni Sloveniji za območje občine Gornja Radgona.
73. Popravek sklepa o uvedbi krajevnega samopriskpevka za naselje Črenšovci, Trnje in Žižki.

69.

Na podlagi 140. člena statuta občine Gornja Radgona, 2. člena zakona o samopriskpevku (Uradni list SRS št. 3/73), in določitve na referendumu, ki je bil izveden dne 14. decembra 1980, je skupščina občine G. Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti dne 26. 1. 1981 sprejela

ODLOK

o uvedbi občinskega samopriskpevka za realizacijo programa izgradnje kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Murski Soboti in programa izgradnje šolskih prostorov, vrtcev in objektov zdravstvenega varstva v občini Gornja Radgona.

1. člen

Za območje občine Gor. Radgona se uvede občinski samopriskpevek v denarju za financiranje programov izgradnje:

1. Področje zdravstvenega varstva

V naslednjem srednjeročnem planskem obdobju 1981—1985 bomo na področju zdravstva zgradili in opremili kirurški blok, ki bo namenjen bolnikom kirurškega, očesnega, ušesnega in deloma ginekološko-porodniškega oddelka.

Predračunska vrednost investicije znaša 370,490.000 din v cenah leta 1979.

Predvideni viri financiranja v cenah leta 1979:

— združena sredstva pomurskih občin (samopriskpevek, prispevek iz dohodka organizacij združenega dela in iz drugih namensko zbranih prispevkov združenega dela, delovnih ljudi in občanov)	278,590.000 din
— sredstva republiške solidarnosti	60,490.000 din
— ostanek referendumskih sredstev 1976—1980	31,900.000 din
S K U P A J	370,490.000 din
Deleži posameznih pomurskih občin v cenah 1979 znašajo	
— občina Murska Sobota (57,5 %)	160,189.000 din
— občina Lendava (17,4 %)	48,475.000 din
— občina Ljutomer (11,8 %)	32,874.000 din
— občina Gornja Radgona (13,3 %)	37,052.000 din
S K U P A J	278,590.000 din

2. Nabava rentgenskega aparata za zdravstveni dom Gornja Radgona

2,500.000 din

3. Gradnja prizidka lekarne v Gor. Radgoni in adaptacija lekarne v Vidmu ob Ščavnici

4,800.000 din

4. Gradnja zdravstvene postaje, lekarne in obratne ambulante v Radenci Področje otroškega varstva

7,600.000 din

1. Gradnja 2 oddelčnega vrtca v Apačah

4,500.000 din

2. Gradnja 7 oddelčnega vrtca v Gor. Radgoni in sicer

15,700.000 din

— 6 oddelkov za potrebe v Krajevni skupnosti in

— 1 razvojni oddelak za potrebe v občini

3. Adaptacija vrtca na Kapeli

4. Adaptacija vrtca v Vidmu ob Ščavnici

3,000.000 din

5. Adaptacija vrtca na Janževem vrhu

6. Gradnja enoodelčnega vrtca v Sp. Ščavnici

2,500.000 din

Področje vzgoje in izobraževanja

1. Gradnja šolske kuhinje s spremljajočimi prostori v Radencih

8,000.000 din

2. Gradnja II. faze osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici

21,356.000 din

Skupna predračunska vrednost za regionalni

oz. občinski program po cenah iz leta 1979.

107,008.000 din

Objekti so naštetni po prioritetnem vrstnem redu izgradnje.

2. člen

Iz sredstev po tem členu se do leta 1986 zagotovi financiranje kirurškega oddelka splošne bolnice v Murski Soboti v skladu z medobčinskim dogovorom, z udeležbo 13,3 % v finančni konstrukciji in nabava rentgenskega aparata za potrebe zdravstvenega doma Gor. Radgona. Ostanek sredstev se nameni za potrebe sofinanciranja objektov zdravstvenega varstva v občini Gor. Radgona.

Sredstva iz občinskega samopriskpevka se bodo sproti razdeljevala za:

- 0,50 % za regionalni program (kirurški oddelek) in
 - 0,50 % sofinanciranje programov občine Gornja Radgona
- Sredstva, ki jih bodo združevala organizacije združenega dela z območja občine Gor. Radgona se sproti delijo za:
- 0,60 % za regionalni program (kirurški oddelek) in
 - 0,40 % za sofinanciranje programov v občini Gor. Radgona

3. člen

Skupna investicijska vrednost objektov po programu znaša 107,008.000 din. S samopriskpevkom občanov bo zbranih 40,359.000 din. Sredstva za realizacijo programa bodo združevala organizacije združenega dela in drugih skupnosti po stopnji 1 % od dohodka organizacij združenega dela in drugih skupnosti. Razlika sredstev do referendumskega programa predstavljajo sredstva krajevnih samopriskpevkov, in sredstev Samoupravnih interesnih skupnosti.

4. člen

Samopriskpevek se uvaja za čas od 1. marca 1981 do 28. februarja 1986.

5. člen

Samopriskpevek plačujejo občani, ki imajo stalno prebivališče na območju občine Gornja Radgona po naslednjem stopnjah:

1. — 1 % netto osebnih dohodkov in nadomestil delovnih ljudi in občanov, ki prejemajo osebne dohodke iz delovnega razmerja.

2. — 1 % od pokojnin upokojencev

3. — 1 % od netto osebnih dohodkov in osnove za odmerjene prispevkov za Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti občanov, ki samostojno opravljajo obrtne in druge gospodarske dejavnosti ter intelektualne storitve.

4. — 5 % od katastrskega dohodka in dohodka od poseka kmetijskih zavezancev.

5. — 800 din v pavšalnem letnem znesku za občane, ki so zasno na delu v tujini.

6. člen

Plačevanje samopriskpevka so oproščeni:

a. občani od invalidnin, socialnih podpor, priznavalnin, pokojnin, z varstvenim dodatkom, otroškega dodatka, štipendij, nagrad učencev v gospodarstvu ter prejemkov iz naslovov odlikovanj in priznanj.

b. občani od pokojnin, ki ne presegajo 60 % povprečnega osebnega dohodka gospodarstva v SR Sloveniji za preteklo leto.

c. občani od osebnih dohodkov iz delovnih razmerij v združenem delu in nadomestil, ki ne presegajo 60 % povprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu v SR Sloveniji za preteklo leto.

Ugotavljanje oprostitev plačevanja obveznosti iz točk b in c se upošteva pri naslednjih mesecih po objavi statističnih podatkov.

7. člen

Samopriskpevek zavezancev iz prve in druge točke 5. člena tega odloka obračunavajo in plačujejo izplačevalci osebnih dohodkov, nadomestil osebnega dohodka in pokojnin.

Samopriskpevek iz tretje, četrte in pete točke 5. člena tega odloka obračunava in pobira davčna uprava Skupščine občine G. Radgona.

8. člen

Sredstva zbrana po tem odloku so namenska in se smejo uporabiti izključno za izvajanje programa iz 1. člena odloka.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem sredstev opravlja in zbrana sredstva razporeja po členu tega odloka:

Odbor za zbiranje in razporejanje občinskega samopriskpevka Delovne organizacije, Samoupravne interesne skupnosti, Krajevne skupnost, Druženopolitične organizacije in Skupščina občine Gornja Radgona imenujejo po enega delegata v odbor za zbiranje in razporejanje občinskega samopriskpevka. Odbor je dolžan vsako leto poročati o razporeditvi in uporabi referendumskih sredstev občinski skupščini.

10. člen

Stroški odmere, pobiranja in izterjave samopriskpevka pri davčni upravi gredo v breme proračuna Skupščine občine G. Radgona.

11. člen

Odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah in se uporablja od 1. marca 1981.

Številka: 014-1/81-03

Gor. Radgona, 26. januar 1981

Predsednik
skupščine občine G. Radgona
Janez ŠEDIVY

70.

Na podlagi 1. in 4. člena zakona o komunalnih taksah (Uradni list SRS, št. 29/65, 7/70 in 7/72) ter 15. točke 132. člena statuta občine Gornja Radgona (Uradne objave, št. 9/74) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti, dne 26. januarja 1981 sprejela

ODLOK

o turistični taksi na območju občine Gornja Radgona

1. člen

Na območju občine Gornja Radgona se za začasno bivanje turistov in zdraviliških gostov plačuje turistična taksa. Turistična taksa se plačuje za največ 30 dni neprekinjenega bivanja na območju občine.

2. člen

Taksni zavezanec je oseba, ki začasno prebiva na območju občine. Takso obračuna in pobere turistična in druga organizacija ali zasebniki, ki oddajajo prenočišče ne glede na letno sezono:

— v kraju Radenci in Gornja Radgona 10,00 din dnevno
— v drugih krajih 5,00 din dnevno
— v campingih 5,00 din dnevno

Pobrano takso za pretekli mesec je treba do 5. v mesecu nakazati na ustrezní račun tiste krajevne skupnosti, na območju katere se nahajajo turistični objekti.

3. člen

Turistično takso za prenočitev občinska skupščina v celoti odstopi krajevni skupnosti, da jo uporabi za financiranje zadev, ki bodo pripomogle k turistični urejenosti kraja.

V načelu in namenu je turistična taksa plačilo tistih ugodnosti, ki jih uživa turist v nekem kraju in jih ni mogoče sproti zaračunati.

4. člen

Delovne in druge organizacije ter zasebniki, ki oddajo sobe, so dolžni voditi evidenco o plačani turistični taksi z naslednjimi podatki:

- priimek in ime turista oz. potnika
- število nočitev
- višina plačane takse

5. člen

Turistične takse so oproščeni:

- otroci do dopolnjenega 15. leta starosti,
- udeleženci ekskurzij, ki jih organizirajo šole ali fakultete,
- mladina, ki v skupinah prebiva v zanje organiziranih počitniških domovih,
- vojni in mirodopski vojni invalidi, delovni invalidi I. kategorije z nad 70 %-no telesno okvaro ter njihovi spremljevalci
- vojaki, gojenci vojaških šol in kadeti šol milice, kadar organizirano prebivajo v določenem kraju,
- člani Zveze slepih Jugoslavije s spremljevalci in Zveze gluhih Jugoslavije,
- osebe, ki preživljajo počitnice pri članih ožje družine,
- tuji državljani, ki so po mednarodnih sporazumih oproščeni drugih davkov ali taks ali pa je za njih s posebnim sporazumom določena oprostitev plačila turistične takse.

6. člen

Z denarno kaznijo 300 din se kaznuje posameznik ali odgovorna oseba pravne osebe, z denarno kaznijo 2.000 din pa pravna oseba, ki ne odvede ali ne odvede pravočasno turistične takse.

7. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati tar. št. 4 odloka o komunalnih taksah v občini Gornja Radgona (Uradne objave, št. 1/71, 28/74 in 7/76).

8. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v „Uradnih objavah občin Pomurja“.

Štev.: 423—2/80—03

G. Radgona, dne 26. 1. 1981

Predsednik
skupščine občine Gornja Radgona
Janez Šedivy

71

Na podlagi 132. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave, št. 9/74), 16. člena zakona o obrambi pred točo (Ur. list SRS, št. 33/78) in odloka o določitvi območij, na katerih se organizira obramba pred točo (Ur. list SRS, št. 32/80) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti, dne 26. januarja 1981 sprejela

ODLOK

o določitvi stopnje prispevka za izvajanje sistema obrambe pred točo v severovzhodni Sloveniji

1. člen

S tem odlokom se določa stopnja prispevka za izvajanje sistema obrambe pred točo v severovzhodni Sloveniji, ki ga plačujejo organizacije združenega dela, lovske družine in zavežanci za davek od dohodka iz kmetijske dejavnosti na območju občine Gornja Radgona.

2. člen

Za pokrivanje materialnih in funkcionalnih stroškov za delovanje tistega dela sistema obrambe pred točo, ki ga predstavljajo strelna mesta, plačujejo zavežanci iz 1. člena:

1. delavci v TOZD primarne kmetijske proizvodnje in sicer: Kmetijska zadruga G. Radgona, Vinogradniško gospodarstvo Kapela — TOZD I. in TOZD II., Kmetijski kombinat Gor. Radgona — TOZD Gozdarstvo, TOZD Radgonske gorice, TOZD Kmetijstvo Črnci v višini 0,32 % od dohodka v preteklem letu;

2. delavci v TOZD sekundarne kmetijske proizvodnje in sicer: Kmetijski kombinat G. Radgona — TOZD Farma bekonov, TOZD Mesoizdelki in TOZD Mešalnica Črnci, Koteks—Tobus — odkupna postaja G. Radgona, Mercator—Sloga G. Radgona, Potrošnik Merkur, Market G. Radgona, Koloniale Maribor — samopostrežba G. Radgona in Radenci, v višini 0,16 % od dohodka v preteklem letu;

3. Zasebni kmetijski proizvajalci (kmetje) v višini 1,3 % od katastrskega dohodka;

4. Lovske družine na območju občine G. Radgona v višini 1,3 % od dohodka v preteklem letu;

5. Lovska družina Benedikt in Velka 1,3 % od dohodka za območje lovišča, ki se nahaja v občini G. Radgona;

6. Ostale samoupravne organizacije združenega dela s področja gospodarstva v občini G. Radgona v višini 0,03 % od dohodkov v preteklem letu.

3. člen

Zbrana sredstva so dohodek območne samoupravne skupnosti za obrambo pred točo in so namenjena za pokrivanje materialnih in funkcionalnih stroškov tistega dela sistema obrambe pred točo, ki ga predstavljajo strelna mesta.

Prispevki po stopnjah iz 2. člena tega odloka se plačujejo na račun Samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje kmetijstva v občini G. Radgona št. 51910—661—29385.

Prispevek po stopnji določen v 2. členu tega odloka se plačuje od 1. februarja 1981 dalje.

Prispevek iz 3. točke 2. člena tega odloka odmerja davčna uprava skupščine občine Gornja Radgona.

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 420—1/81—IS

G. Radgona, dne 26/1—1981

Predsednik
skupščine občine G. Radgona
Janez ŠEDIVY

72.

Na podlagi 20. člena zakona o sistemu obrambe pred točo (Uradni list SRS, št. 33/79) in 38. člena statuta občine Gornja Radgona (Uradne objave št. 9/74) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti, dne 26. januarja 1981 sprejela

ODLOK

o ustanovitvi območne samoupravne skupnosti za obrambo pred točo v severovzhodni Sloveniji za območje občine Gornja Radgona

1. člen

S tem odlokom se v občini Gornja Radgona ustanovi območna samoupravna skupnost za obrambo pred točo (v nadaljnjem besedilu: območna skupnost), ki se vključuje v območno skupnost za obrambo pred točo v severovzhodni Sloveniji.

2. člen

V območno skupnost za obrambo pred točo za območje občine Gornja Radgona se vključujejo:

1. Delavci v OZD, ki so registrirane za opravljanje kmetijske dejavnosti, predelavo, dodelavo in promet s kmetijskimi pridelki gozdno-gospodarske organizacije, in sicer:

— Kmetijska zadruga Gornja Radgona
— Vinogradniško gospodarstvo Kapela
TOZD I.

TOZD II.

— Kmetijski kombinat Gornja Radgona

TOZD Gozdarstvo

TOZD Radgonske gorice

TOZD Kmetijstvo Črnci

TOZD Farma Bekonov

TOZD Mesoizdelki

TOZD Mešalnica Črnci

— Koteks-Tobus — odkupna postaja Gornja Radgona

— Mercator — Sloga Gornja Radgona

— Potrošnik Merkur

TOZD Maloprodaja Gornja Radgona

— Market Gornja Radgona

— Koloniale Maribor

2. Lovske družine v občini Gornja Radgona

3. Zasebni kmetijski proizvajalci (kmetje)

4. Krajevne skupnosti na območju občine Gornja Radgona

5. in ostale samoupravne organizacije združenega dela s področja gospodarstva v občini Gornja Radgona.

3. člen

Območna skupnost je organizirana po delegatskem sistemu, zato vsaka delovna organizacija in druge organizacije iz 2. člena tega odloka delegirajo po enega delegata v konferenco ustanovitelja. Konferenca ima v skupščini območne skupnosti 3 delegatska mesta.

4. člen

Delegati v skupščini območne skupnosti so zamenljivi in jih za vsako sejo določa konferenca udeležencev.

5. člen

O svojem delu sprejme konferenca udeležencev poslovnik, s katerim določi:

— način dela,

— uresničevanje javnosti dela in

— druga vprašanja, pomembna za delo konference.

6. člen

Sredstva za delo konference ustanoviteljev se zagotovijo iz sredstev, ki se zbirajo za financiranje sistema obrambe pred točo na območju občine Gornja Radgona. Strokovna in administrativna dela opravlja strokovna služba SIS za pospeševanje kmetijstva.

7. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Štev.: 025—1/81—IS

G. Radgona, dne 26. 1. 1981

Predsednik
skupščine občine Gornja Radgona
Janez Šedivy

POPRAVEK

sklepa o uvedbi krajevnega samopriskevka za naselje Črenšovci, Trnje in Žižki

V sklepu o uvedbi krajevnega samopriskevka za naselje Črenšovci, Trnje in Žižki, Uradne objave, št. 30. z dne 26. 12. 1980 se v 6. točki, 4. vrste tekoči račun pravilno glasi: „51920-780-72712, Krajevna skupnost Črenšovci.

Predsednik skupšine KS
Andrej MLINARIČ, l. r.

NE ZA CENO VARSTVA!

Naglo naraščajoče cene močno načenjajo družinski proračun, spodjedajo pa ga vedno bolj tudi stroški za otroka. Oskrbnine v vzgojno-varstveni organizaciji Murska Sobota so se (na osnovi drugih

podražitev seveda) z novim letom povečale, starši, ki imajo svoje najmlajše v vrtcih pa smo pred kratkim prejeli ljudni dopis, iz katerega je razvidno, koliko znašajo nove ekonomske cene v letu 1981.

predvsem pa, koliko bomo na osnovi povprečnih mesečnih dohodkov prispevali za malčke v vrtcu. Ekonomska cena v Murski Soboti, Martjancih in Bakovcih bo za predšolske otroke znašala 2.460 dinarjev, v Gančanih, Dokležovju, Beltincih, Rakičanu in Krogu 2.299 dinarjev, za otroke v jaslih pa se bo povzpela na 3.986 dinarjev. Čeprav so vse omenjene številke nižje od slovenskega povprečja in je v razpon od 1.600 do 8.000 dinarjev na družinskega člana zajetih dvanajst plačilnih kategorij, katerih nobena ne dosega polne cene, se bo prav vsakemu poznalo, da mora seči globlje v žep. Problem ni lokalni, čeprav se bo novi način financiranja vzgojnega varstva (ki je postalo bolj kot prej domena občin) odrazil tudi v tem, v koliko razvitem okolju otrok živi. Bolj kot vprašanje prenapoljenih vrtcev, ki je bilo pereče doslej, pa se lahko postavi vprašanje, kateri starši bodo imeli dovolj sredstev, da bodo svojim otrokom lahko omogočili vzgojno varstvo.

O tem, kako koristno je za malčke, da se združujejo v organizirani igri z vrstniki in sprejemajo, kar jim posredujejo vzgojiteljice, nudijo varuhinje ter nenazadnje okrilje ustanove, v kateri prebivajo čas, ko so njihovi starši zaposleni, pa ni potrebno prepričevati. Kakor ni zaman uradni naziv vrtcev: vzgojno-varstvene institucije. V naših je otrok toliko kot le dovoljujejo

normativi in je tudi zato varstvo nekoliko cenejše kot v Ljubljani ali Mariboru na primer. Pa tudi, če ne bi izpostavljali le središč, bi zlahka ugotovili, da cene ne uhajajo nad povprečje. Niti pri dojenčkih, za katere je povprečna oskrbnina v ljubljanskih vrtcih že v preteklem letu znašala 3.554 dinarjev, letos pa bo mali varovanec v jaslih stal kar 4.231 dinarjev.

Dovolj vrtoglave pa so številke tudi pri nas, saj analize kažejo, da ni veliko družin, katerih izdatki ne presegajo starega milijona, posebej, če sta vsaj dva otroka v družini in jo tarejo odplačila kreditov ali pa varčevanje za stanovanje in podobno. Najtežji je položaj mladih družin z majhnimi otroki, teh pa je največ, saj vemo, da se polovica vseh otrok rodi v prvih treh letih in kar tretjina v prvem letu zagona.

V skrbi, da ne bi bili prizadeti najmanj krivi — naši malčki — bo v kar najkrajšem času potrebno poiskati pametno rešitev, predvsem pa vzpostaviti takšno razmerje, v katerem rast življenjskih stroškov ne bo presegala realnih osebnih dohodkov in se cene oskrbe v vrtcih ne bodo dvigale bolj kot za varstvo otrok namenjeni odstotek dohodka družin.

Brigita Bavčar

Slovenske oddaje iz studia v Szombathelyju

Maja bo dve leti, odkar so na radiu Győr (LR Madžarska) uvedli tudi oddaje za porabske Slovence, ki so na sporedu vsako drugo nedeljo dopoldne po 15 minut. To je bil vsekakor pomemben dogodek, saj si je uredništvo teh oddaj zadalo kot eno izmed najpomembnejših nalog — ob informiranju o kulturnopolitičnih in drugih dogodkih v slovenskih vaseh, o stikih med Železno županijo in Pomurjem oziroma med Jugoslavijo in Madžarsko — negovanje materinega jezika. Ker pa je mesto Győr precej oddaljeno od Porabja, so se pojavili nekateri problemi, ki so vplivali na vsebino oddaj in tudi slišnost ni povsod najboljša. Zato si je urednica oddaj Marija Kozar-Mukič, podprla pa jo je tudi komisija za narodnost pri svetu Železne komisije, prizadevala, da bi uredili vsaj priložnostni studio v Szombathelyju. Na radiu Győr so z razumevanjem prisluhnili tej pobudi in tako v Szombathelyju že poskusno deluje priložnostni studio.

To je prav gotovo pomembna pridobitev za slovenske oddaje. Novinarji bodo lahko večkrat zahajali v porabske vasi — uredništvo bo po vsej verjetnosti dobilo na razpolago tudi avtomobil in telefon — torej bodo imeli več stikov z ljudmi in oddaje bodo lahko bolj življenjske, aktualne pa tudi slišnost se bo izboljšala.

— Imate mogoče v načrtih tudi kakšne spremembe?

»Da, še letos nameravamo uvesti oddaje v spored vsako nedeljo in pogovarjamo se, da bi jih podaljšali na pol ure. Tudi vsebinsko jih bomo popestrili, tako da bomo pripravljali več reportažnih zapisov, objavljali bomo zgodbe v domačem narečju in spise učencev, ki jih pišejo pri pouku slovenskega jezika. Oddaje bodo torej tekle v narečju in knjižnem jeziku.«

JOŽE GRAJ

IZ NAŠIH KRAJEV

V Čepincih bi bili zadovoljni, če . . .

Sredi prejšnjega tedna, ko nas je vodila pot v Čepince, je bil lep sončen dan; skoraj tako, da ne bi bilo zime. Le krpe snega, na katerih so se iskriki sončni žarki, so govorile drugače. In glej ga, celo smučarje smo srečali! To so bili trije čepinski šolarji, ki so se spuščali po bližnji vzpetini. prav zadovoljni so bili, da so letos podaljšali polletne počitnice. zdaj mo-

rajo že kajpak spet gultiti šolske klopi. Tako je pač, če hočejo, da bo kaj iz njih postalo. Sicer pa jih še prav nič ne moti, če več kilometrov naokoli ni niti krpe asfalta. Takrat, ko odrastejo, bo najbrž drugače. Tako so nam povedali tudi tisti, ki si v Čepincih posebej prizadevajo, da bi kraj hitreje napredoval.

Potreb je veliko,

možnosti pa so kajpak omejene. V tem srednjeročnem obdobju bi bili še najbolj zadovoljni, če bi uspeli modernizirati cesto do Šalovec v razdalji okrog 7 kilometrov, sicer pa si bodo prizadevali, da bi vse ceste uredili, tako, da bodo prevozne ob vsakem času. Zdaj večkrat ni tako. Hiše so precej raztresene po gričih in težko je vzdrževati vse poti.

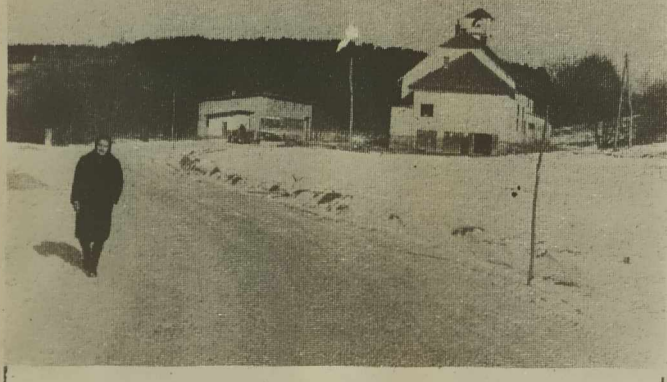
Druga pomembna pridobitev bi naj bila telefon. To je spričo oddaljenosti kraja še posebej nujna potreba. Najbolj seveda za zvezo z zdravnikom in v drugih nujnih primerih.

Gotovo pa je, da se bodo sami lošli ureditve dvorane v združenem domu, ki jo kaže bolj usposobiti za kulturne in druge prireditve. Med drugim imajo vsakoletna srečanja s športnim društvom in mladinci iz Dolnjega Senika v Porabju.

Kako je pri Česarjevih

V Čepincih, tik ob meji z Ljudsko republiko Madžarsko, stoji Česarjeva domačija. V njej živijo 80-letna Terezija, 66-letni Karel in 48-letna Karlova žena Ana. Otroci pa so že odšli zdoma.

Njihovi najbližji sosede so vojaki v karavli, ki stoji

Tukaj bi lahko dejali, da je središče Čepinec, čeprav po videzu sodeč ni tako. Na našem posnetku je dom, v katerem je tudi trgovina, čez cesto pa je avtobusna postaja.

Pri Česarjevih tudi v teh zimskih dneh ne poznajo počitka. Karel dela metle in plete košare, ženski pa luščita seme.

nekaj deset metrov vstran. Z njimi zelo dobro sodelujejo. Drug drugemu si pomagajo, če je le potrebno. No, k Česarjevim smo se podali na obisk predvsem zato, da bi pokramljali, kakšen je sedaj, pozimi, njihov vsakdan.

Najprej smo pobarali najstarejšo pri hiši.

»Ja, zelo dobro se počutim tukaj. Ker sem že precej v letih kaj posebnega ne morem delati. No, tu pa tam kaj postorim. Ravnokar, kot vidite, pomagam luščiti seme.«

— Kako pa si krajšate čas?

»Največkrat posedam v topli kuhinji in poslušam radio. Pa pogovarjamo se kaj.«

— Ste tukaj rojeni ali pa ste se priženili na ta dom?

»Doma sem bila na Verici, tukaj čez na Madžarskem. Leta 1924 sem se sem oženila, nekoč tukaj ni bilo takšne meje. Do mojega rojstnega doma sem imela okrog 15 minut peš hoje. Zdaj pa moram, če grem na obisk k znanecem, iti čez Hodoš.«

— Kaj pa gospodar? Kakšno je vaše »moško« delo pri hiši?

»Veste, na kmetiji je tudi pozimi tako, da si lahko vsakdo najde delo. Moja posebna naloga je, da naredim držaje za lopate in drugo orodje, pa tudi metle delam in košare pletem iz šibja.«

— A delate to samo zase ali pa tudi drugim?

»Lani sem, na primer, naredil okrog 50 košar. Toliko seveda nam ni potrebno, zato se jih večino prodal, ker me tudi prosijo, prav tako je z metlami.«

— Kaj pa drugo vaše delo pri hiši?

»Ja, vsak dan je treba postoriti pri živini, ne. Pa kolini-mo nekajkrat.«

— Pa vi, najmlajša pri hiši?

»O, mene pa čaka največ dela. Treba je kuhati, prati, sivati, svinje, kure in zajce na skrbi imeti in postoriti še to in ono.«

Kljub vsemu pa je pozimi lepo na kmetih — ali ne?

Besedilo in foto:
JOŽE GRAJ

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

TOZD OPEKARNA PUCONCI

Razvoj odvisen tudi od energetike

Temeljna organizacija združenega dela Opekarna Puconci deluje v sestavi DO SGP Konstruktor Maribor in trenutno zaposluje 69 delavcev. Kljub nekaterim težavam so v lanskem letu zadovoljivo gospodarili. Proizvedli so 14.611.000 opečnih izdelkov, kar je sicer nekoliko manj kot so planirali (15.200.000). Izpad je nastal zaradi loma vakumske stiskalnice in zaradi neurja. Opekarna Puconci izdeluje zidne in stropne elemente. Okrog 30 odstotkov proizvodnje je namenjeno za potrebe Konstruktorja.

Opekarna Puconci se je leta 1972 odločila za rekonstrukcijo, katere prve faze je bila dokončana leta 1974. Izgrajena je bila montažna hala s površino 1.720 kvadratnih metrov, ki je namenjena za predelavo in oblikovanje gline, transportno avtomatiko in umetno sušilnico. Opravljena je bila tudi rekonstrukcija peči na viličarski transport. Rekonstrukcija je veljala okrog 19.000.000 dinarjev. S prvo fazo rekonstrukcije so dosegli industrijski način in povečali fizični obseg proizvodnje ter zmanjšali

Opekarna Puconci.

Foto: A. Abraham

število zaposlenih. Kljub navedenim rezultatom pa ni bila dosežena tehnološka zaključnost proizvodnje, kar bo možno doseči z dodatnimi vlaganji. To načrtujejo v tem srednjeročnem obdobju, kajti zavedajo se, da morajo slediti razvoju tehnologije opečnih izdelkov kakor tudi razvoju tehnologije gradnje z opečnimi izdelki. Ugotavljajo, da imajo na razpolago dovolj surovinske baze, vendar je vprašljiva kvaliteta gline, kajti vsebuje okrog 20 odstotkov kremenčevega peska. V prihodnje bodo tudi iskali možnosti izdelave izdelkov iz odpadnih surovin. Sicer pa načrtujejo, da bodo v tem srednjeročnem obdobju povečali obseg proizvodnje za 5,3 odstotkov, na račun boljše kadrovske strukture pa tudi število zaposlenih za 4,4 odstotke. Za investicijska vlaganja predvidevajo 7.400.000 dinarjev. Ta sredstva naj bi zagotovili iz ustvarjenega prihodka, solidarnosti združenih sredstev v delovni organizaciji in s krediti. Vsa ta vlaganja bodo usmerjena v razširitev lastne materialne osnove. Zaradi pomanjkanja sredstev pa se v tem srednjeročnem obdobju ne bo mogoče lotiti druge faze rekonstrukcije. To naj bi realizirali šele v naslednjem srednjeročnem obdobju. Sicer pa je nadaljnji razvoj Opekarne Puconci odvisen od energetike, nam je povedal direktor Franc Janža.

F. M.

ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAVNOST
MURSKA SOBOTA
Samoupravna delovna enota Vestnik — slovenski radijski program

OBJAVLJA

po sklepu pristojne samoupravne delovne enote

prosta dela in opravila

novinarja Vestnika in slovenskega radijskega programa za dopisništvo v Gornji Radgoni.

Pogoji: visokošolska ali višješolska izobrazba družboslovne ali ekonomske pravne smeri s smislom za opravljanje novinarskega dela. Tri mesece poskusnega dela. Osebnih dohodkov po zavodskem sporazumu. Vloge naslovite na Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota.

Rok prijave je 15 dni po objavi.